Fuit igit̃ tota pulcra et in carne puritate virginitatis. et in volũtate pfectõe acti
onis. et in mẽte ↄſũmatõe ſpeculatõis. et nec in carne habuit maculã ↄtagiõis. nec
in mente rugã duplicitatis.
Itẽ Ratõe ſue ↄtẽplatõis dicit ipa Canti. ij. Introduxit me rex in cellã vinariã. i. D
in cogitatõeꝫ gaudioꝝ celeſtiũ. Rex. nõ ſeruus. i. timor pene. q̃ nũq̃ꝫ facit celeſtia
cogitare. Nõ amic⁹. i. deſideriũ pmij. ſed ipe rex. i. amor ſponſi. q̃ facit me celeſtia
meditari. Innuẽs igit̃ q̃ nõ timore ſupplicij vt ſerua. nec amore tãtũ pmij vt mer-
cẽnaria. ſed ſola dilectõe et charitate patris vt filia. i cellã vinariã eſt introducta.
q̃ eſt meditatio ſpũaliũ. nõ in agriã q̃ eſt cognitio tpaliũ. ⁊ ſic ei collata eſt gr̃a ſpũa
lis. Dicit gl. Introduxit me rex in cellã vinariã. i. omniũ bonoꝝ ſpũaliũ mihi cõ
tulit affluentiã. Vel hec cella vinaria ↄtẽplatõis gratia. q̃ multiplicia ↄtinet pocu
la. Primũ puritas mẽtis. Secũdũ reqes mẽtis. Terciũ ſecuritas mẽtꝭ. Quartuꝫ
gaudiũ in ſpũſancto. Eſt ergo ſenſus. Introduxit me rex i cel. vi. i. ↄtulit mihi
gr̃am contẽplatõis. cui⁹ poculis me multipliciter debriauit.
Itẽ Ratõe ↄtẽplatõis dictũ eſt de iudith in figura marie Judith. xi. Nõ eſt tal' mu E
lier ſup terrã i aſpectu ⁊c. ſcʒ cõtemplatõis. qr limpidi⁹ ceteris omnibꝫ ſanctꝭ cõ-
templabat̃ deũ celeſtia ⁊ eterna.
Item Ratõne ſue ↄtẽplatõis dicit ipa ſponſo Canti. vij. Mãdragore dederũt odo F
rem ſuũ in portꝭ noſtris. Per mãdragoras ſignant̃ ſtudia ↄtẽplatõis. q̃ ita faciũt
dormire hominẽ in delicijs ſuis vt abſciſionẽ ab iĩmicꝭ ſuis carnalibꝫ nec ſentiat
nec attẽdat. Dicit gl. Mãdragore de. o. ſuũ i por. noſtrꝭ. ſcʒ in portis. q̃nq̃ꝫ ſenſuũ.
q̃ tunc ſiũt noſtre. ſi odor mãdragoraꝝ ad eos pueniat. ⁊ ab eis excludat odorẽ mũ
danũ. Nam ſi bñ dormiat interi⁹ anima. ſenſus ſuos claudit ad exteriora. Et ſe
talis erãt contẽplatio marie.

Finit liber quartus de
virtutibus marie.

Incipit liber quintus de pulcritudi ne marie.

De ſpiri-
tuali pul
critudine
marie

DE ſpiritali pulcritudie marie A

q̃ cõſiſtit in ỽtutibꝫ aĩe. dicit ſpõſus beate virgini mr̄i ſue Cã
ticorũ. iiij. Tota pulcra es amica mea. ab originali pctõ ſan
ctificata in vtero. Itẽ. tota pulcra. ab actuali mortali. fomi-
te penit⁹ ſubiugato. Et macula. etiã venial' peccati. nõ eſt i
te. in ↄceptõe filij dei fomite penit⁹ extincto. Et ideo. tota pul
cra es. in ope. tota pulcra. in corpe. et macula nõ eſt in te. in corde. Tota pul-
cra. in ope p ſimplicitatẽ. Mat. vi. Si ocul⁹ tuus fuerit ſimplex. totũ corp⁹ tuũ
lucidũ erit. Tota pulcra. in corpe p virginalẽ caſtitatẽ. Sap. iiij. O q̃ꝫ pulcra ẽ
caſta generatio cũ charitate ĩmortalis ⁊c. Tota pulcra. in corde p hũilitatẽ. qđ ẽ
eſſe ſine macula. Ideo in figura marie dictũ eſt de heſter. ij. eiuſdẽ. Erat heſter for
moſa valde. et incredibili pulcritudie. oĩmq̃ꝫ oculis g̃tioſa ⁊ amabil' videbat̃. For
moſa valde. p charitatẽ. q̃ eſt forma virtutũ. Incredibili pulcritudie. p inſolitam
caſtitatẽ. Inauditũ eñi erat a ſeculo aliquã pſonã ante btãm virginẽ emiſiſſe votũ
ppetue ỽginitatis. Qđ votũ ipa pma emiſit abſq̃ꝫ omni hũano pcepto ↄſilio ⁊ ex
Bern̄. emplo. ſola inſpiratõe ſpũſcti. ſicut dicit btũs bern̄. et ideo dicit̃ ei⁹ pulcritudo in
credibil'. Vel incredibil' pulcritudo. in ſuplatiuo g̃du virtutũ oĩm plenitudo. Vñ
Iſa. lxvi. Quis audiuit vnq̃ꝫ tale. Omniũq̃ꝫ ocul' gratioſa et amabil' videbatur.
p humilitatẽ ſuã quã reſpexit de⁹. qr vbi amor ibi ocul⁹. Et nota q̃ dicit. oculis B
omniũ. Primo oculis ipi⁹ dei trinitatꝭ. q̃ eius humilitatẽ reſpexit. ⁊ ſpẽm ei⁹ de-
ſiderat intueri. Vñ dicũt ei pater et fili⁹ et ſpũſctũs Cãti. vi. Reuertere reuertere

ſunamitis vt intueamur te. Sunamitẜ ⌋interptaẜ mortificãs vł mortificata. Hec
eſt maria q̄ mortificauit in ſe carnē et omnē eſtū libidis. et mortificata q̄dāmodo
fuit a mūdo in filij paſſiōe. Interptaẜ etiā coccinea. ⁊ in coccino feruētiſſima eius
charitas figuraẜ. Fuit etiā coccinea. q̄ꝛ in ſanguine filij ꝑ ꝯpaſſiōeꝫ rubcata. In
h̄ etiā ꝙ dicitẜ ⌊vt intueamur te⌋ ⁊ ponitẜ verbū plurale/ notaẜ trinitas pſonaꝝ. Iō
etiā dicit ei ſpōſus Cañ. vij. ⌊Uox tua dulcẜ ⌋ad audiēdū⌊ ⁊ facies tua decora ad in
tuēdū. Scdo ocul' angelorū ⁊ oīm btōꝝ. q̄ in eā ſicut in filium deſiderāt intueri. i.
Pe. i. Nō dico ſicutiſſime. Tercio/ ocul' hoīm. Crediẜ enim ꝙ fere null⁹ poſſꝫ eāꝫ
intueri q̄z diu fuit in mūdo/ q̄ eā ſtatim nō amaret. Nunq̄ꝫ tñ male fuit adamata.
Hoc inuēies li. xij. ꝑticła. vi. ti. iiij. de ꝓꝑetatibꝫ cedri. circa mediū ti. ❡ Et nota ꝙ he C
ſter q̄ tā pulcra deſcribiẜ iterptaẜ abſcōdita. i. q̄ moraliter edoceẜ fidelis aīa vtrāq̄ꝫ
ſuā pulcritudinē occultare. Sicut fecit ſara occultās ſe ī tabernacło. Gene. xviij.
Rebecca vultū ſuū operiēs teriſtro. Geñ. xxiiij. Judith cū puellis. i. cogitatōibus
mūdis ⁊ humilibꝫ q̄d ſonat nomē puelle. ⁊ cū ſanctis affectōibꝫ. clauſa manens ī
cubicło. Judith. viij. Et appellaẜ hic cubiculū ſecretū oratoriū. de q̄ Matth. vi.
Cū oraueris intra in cubiculū tuū. Maria clauſa in thalamo. Lu. i.
Itē de tribꝫ his dꝛ itez de iudith. xi. in pſona marie⌊ Nō ē tal' mł'ier ſup terrā ī aſpe- D
ctu. in pulcritudīe. in ſenſu v̄boꝝ. In aſpectu⌋ cōuerſatōis ⌊In pulcritudīe⌋ cor-
poris. ⌊In ſenſu verboꝝ⌋. i. ī interioribꝫ verbis. i. puritate cogitatōis.
Aliter ⌊Tota pulcra es ⌋in corpe. ſ. et aīa. In corpe/ ꝑ incorruptōis itegritatē. ⁊ oīm E
ſenſuū illibatā puritatē. In aīa nō ſolū tota pulcra ꝑ hūilitatē/ ſꝫ ꝑpulcra ſine pul
cerrima ꝑ virtutū oīm pfectā plenitudinē. Unde et dꝛ pulcerrima mł'ieꝝ. Cāti. v.
Et hoc bis dicitẜ ibi. Dicitẜ etiā pulcra vt luna. i. vniuerſal' eccl'ia. q̄ꝛ q̄cquid alij ſā-
cti pulcritudis habēt in parte. habꝫ iſta in toto. Nemo enī ſctōrū inuent⁹ ē ſilis il
li in hūilitate. Nemo in charitate. ⁊ ſic de ſingul' virtutibꝫ. Uere enī pulcerrima:
q̄ tot habuit in ſe pulcritudīes q̄t virtutes. ⁊ ſingulas in ſuplatiuo ḡdu. Et ideo
v̄e dicitẜ ſingularis. Siq̄dem virgītas ab omni immūdicia carnis et ſenſuū ipaꝫ
ꝯſeruauit immunē. ſ. ocł'os ei⁹ ne videret vanitatē. aures ne audirēt linguā neq̄m.
os ne guſtaret q̄d guſtatū afferret mortē. ⁊ ſic de alijs ſenſibꝫ. Interior aūt humi
litas pfecte excluſit ab ea ſupbiā/ toti⁹ ſpūalis vicij genitricē.
Aliter. ⌊Tota pulcra es⌋ Tota enī pulcra ē aīa cui nihil ineſt ſpūalis turpitudīs. i. F
vicij et peccati. et cui nihil deeſt ſpūalis pulcritudīs. i. gr̄e et virtutis. Tal' v̄e fuit
gl'ioſa virgo. q̄ nec ꝓmā ſimilē habuit. nec habitura ē in vtroq̄ꝫ. Propter ꝓmū dꝛ
de ea Sap. vij. Sincera ē/ et ideo nihil inq̄natū incurrit in illā. Rōes inuenies li
bro. iij. vij. ꝓuilegio ei⁹. De ſcdo dicit ipa. xxiiij. eccī. In me oīs gr̄a vite et v̄itatẜ.
⁊c̄. Et bñ dicit⌊ oīs gr̄a ⌋nulla enī defuit ei virt⁹. Nec puritas angeloꝝ. nec fides
pr̄iarchaꝝ. nec ſcia ꝓpherarū. nec patiētia martyrū. nec ſobrietas ꝯfeſſorū. nec ino
Fulbtus carnotēſ centia aut hūilitas virginū. Itē de his duobꝫ dicit fulbert⁹ carnoteñ. in illa ome
lia. Approbate ꝯſuetudis. Cōſidēter aſſerim⁹ ꝙ nullo genere v̄tutū vacabat. cui
plenitudinē ineſſe gr̄e dei nūci⁹ aſſerebat. Cōſtāter etiā aſſerim⁹ ꝙ aīa ipi⁹ et caro
quā elegit et habitaculū ſibi fecit ſapientia dei pr̄is ab oñi immūdicia ⁊ malicia
puriſſima fuit. atteſtāte ſcꝑtura. quoniā ī maliuolā aīam nō intrabit ſapīa. nec ha
bitabit in corpe ſubdito peccatẜ. Sapiētie. i.
Aliter. ⌊Tota pulcra⌋ dicitẜ maria. q̄ꝛ oēs virtutes actiue. omnes virtutes ꝯtēplati- G
ue in ea ꝯuenerūt. et ꝑ omnibꝫ creaturẜ admirabilē effecerūt. Et hec etiā fuit eius
incredibil' pulcritudo. Per virtutes actiuas habuit volūtatē mūdiſſimā. ꝑ ſpecu
latiuas mentē purgatiſſimā⌊ Tota ⌋igitẜ fuit ⌊pulcra⌋ in carne puritate v̄ginitatẜ.
et in voluntate pfectōe actōis. et in mente cōſummatōe ſpeculatōis. Et nec in car
ne habuit maculā ꝯtagiōis. nec in mente rugā duplicitatis. Et talē ſibi chriſtus
matrē et ſpōſam exhibuit. nō habētē maculā neq̄ꝫ rugā. Eph. v.
Aliter. ⌊Tota pulcra es.⌋ H
❡ Eſt enim quedā creatura tota deformis. ſ. diabolus. et q̄cunq̄ꝫ ſciēter in aliq̄ crimi-
naliū ſeu mortaliū demoraẜ. De q̄b⁹ dicitẜ Trenoꝝ. iiij. Denigrata ē ſup carbōes

facies eoꝝ ⁊c̃. Iſa.xiij. Facies cõbuſte vultus eoꝝ. Iobel.ij. Omnes vultꝰ redi
gentur in ollam.
Eſt alia creatura partim pulcra. partim deformis. iuſtus. ſ. nullũ habẽs mortale li
cet mlta venialia. Iacob. iij. In multꝭ offendimꝰ omnes. qꝛ delicta q̃s intelligit.
.i. Ioh.i. Si dixerimꝰ qꝛ peccatũ nõ habemꝰ. noſipos ſeducimꝰ et veritas in no
bis nõ eſt. Tales vadũt in purgatoriũ.
Eſt etiã tercia creatura tota pulcra. ſcꝫ puer decedẽs in albis. vl' aĩa exiens a purga
torio. cuiuſmodi ſtatim euolãt ad thalamũ ſponſi.
Aliter [Tota pulcra] dicit maria ꝓncipaliter ex diuini vbi generatõe. q̃ eſt ſplẽdor I
paterne gl'ie. Ad heb.i. Qui eſt cãdor lucis eterne et ſpeculũ ſine macl'a. Sapie
vij. In quẽ deſiderãt angeli ꝓſpicere. i. Pe.i. Cuiꝰ pulcritudinẽ ſol et luna mirãt
ſicut dicit btã agnes. [Tota pulcra] Sicut enĩ ferrũ ab igne extractũ nõ ſolum
ignitũ. imo totũ eſt ignis. et ſicut aer illuſtratꝰ a ſole. q̃ dũ inflãmat aerẽ ſuũ ei im
ꝑmit calorẽ. induitq̃ colorẽ. totus ſol efficit. et velut aque gutta dolio vini opti
mi infuſa tota trãſit in saporẽ. in odorẽ. et in colorẽ vini. et ſicut vitrũ candidũ et
purũ illuſtratũ a ſole trãſit in ſplẽdorẽ et colorẽ ſolis. et ſicut lana cãdida et pura
tincta in ſanguĩe muricis vl' conchilij tota colorat ſm q̃litatẽ tincture. Sic aĩa
marie ſpũſctõ repleta. et maxime luce illa celeſti. i. filio dei in eã deſcendente. nõ ſo
lũ iã affecta. ſed tota eſt deificata. Sic enĩ affici. deifici eſt. Et ſicut dei filius car
nẽ aſſumẽs ex ea. in ea infirmatꝰ eſt vſq̃ q̃q̃. ſic q̃ñ de eiꝰ ſubſtãtia filiꝰ carnẽ indu
it ipa beata virgo quoddã diuinũ nobis ĩeffabile ex dei oĩpotẽtia mutuauit. Vñ
et dicit Canti.ij. Dilectꝰ meꝰ mihi. et ego illi. Quid autẽ ſit illi dilectꝰ. q̃d illa di
lecto nõ dicit. qꝛ q̃d tantũ eſt qđ ad ipm explicandũ verba deficiũt. et iſtud inſcru
Ambro. tabile eſt viatori. qꝛ credere ꝑcipimur. diſcutere ꝓhibemur. ſicut dicit ambroſius.
Quidã tñ ſic exponũt. [Dilectꝰ meꝰ mihi ⁊ ego illi] .i. ille ex me ſola. ⁊ ego illũ ſo
lũ genui. Alij vero ſic [Dilectꝰ meꝰ mihi] ſubditꝰ ſcꝫ et obtẽpans. ſicut filiꝰ matri.
[et ego illi] obediens ⁊ obtẽperãs. ſicut filia patri. ſicut ancilla dño. ſicut creatura
creatori. Si enĩ [qui adheret deo] qđ fit ꝑ dilectionẽ [vnus ſpũs eſt cũ illo] .i. ad
chorin.vi. vnitate. ſ. amoris et gratie. quomodo nõ magꝭ anima marie a q̃ nũq̃ re
ceſſit. et corpus in quo nouẽ mẽſibꝫ habitauit incarnata ſapiẽtia. deificata ſunt. ⁊
a filio q̃ ignis eſt tota facta ſunt ignita. Sicut enĩ aqua in nuptijs cõuerſa eſt in
vinũ. Ioh.ij. vbi nec acceſſit vinũ nec receſſit aq̃. ſed alteꝝ factũ eſt aliud. nõ ſucceſ
ſionis vice. ſed ĩmutatõis origine. nec ratõis expoſitõe. ſed admiratiõis obtẽtu.
ſic et maria ꝓus quaſi aq̃ puriſſima. in ſpũſctĩ ſupuentõe et filij dei conceptõe. q̃
ſi cõuerſa eſt in vinũ ſuꝑ oĩa poſt chriſtũ letificãs cor hoĩs. Et forte qꝛ ipa h̃ modo
et aqua fuit que potꝰ eſt paupeꝝ. et vinũ qđ potus eſt diuitũ. ideo dicit Eccl'iaſti
ci.xxiiij. Qui bibunt me adhuc ſitient.
Item Notandũ q̃ maria nõ ſolũ dicit pulcra. vel tota pulcra. ſed etiã ſpecioſa. i. oĩni K
corꝑali et ſpirituali ſpecie repleta. Quia ſm grãmaticos noĩa deſinẽtia in oſus ſi
gnãt plenitudinẽ. Specioſitas enĩ mlierꝭ maxime ꝯſiſtit in duobus. In colore
nitido. qđ ꝑtinet ad fidei viuacitatẽ. et mẽbrorũ cõpoſitione. qđ ꝑtinet ad moruꝫ
honeſtatẽ. Et ideo ſpecies eiꝰ deſignat ꝑ ſeptẽplicẽ ſpeciẽ q̃ reꝑitur in ſcriptura.
Quare canit ei eccl'ia. Specioſa facta es et ſuauis ⁊c̃.
Prima eſt ſpecies oliue. Ecci. xxiiij. Quaſi oliua ſpecioſa in campis ⁊c̃.
Secũda Species colũbe. Unde canit. Uidi ſpecioſam ſicut columbam ⁊c̃.
Tercia Species libani. Canti. v. Species eius vt libani ⁊c̃.
Quarta Species celi. Ecc̃i. xliij. Species celi in viſione gl'ie.
Quinta Species ignis. Nũeri. ix. In nocte opiebat tabernaculũ q̃ſi ſpecies ignis
Quia charitas marie ꝓtegit eccleſiam in tribulatõe.
Sexta Species iridis ſiue arcus. Ecc̃i. xliij. Uide arcũ et benedic eũ q̃ fecit illũ.
valde enim ſpecioſus eſt ⁊c̃.
Septima Species ſolis. Sapiẽtie. vij. Eſt enim ſpecioſior ſole ⁊c̃.
Eſt igitur glorioſa virgo oliua ꝑ effectũ pietatis. Colũba ꝑ lenitatẽ manſuetudĩs. L

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Pulcritudo marie

Libanus qꝺ interꝑtatur cādidatio ꝑ candorē virgītatis. Ignis rōe ꝓtectiōis vt
dictū eſt. Celū.i.caſa helyos.hoc eſt.domus ſolis.ꝑ fecunditatē ventris ſui.reple
tionē vteri.vel geſtatōem in vtero. Arcus quātū ad incarnatōez verbi. Arcꝰ enim
eſt ex radijs ſolis ⁊ humida nube.ſicut dicit gloſa.ſuꝑ Gene.viij. Qꝺ factū eſt in
incarnatōe.qū ſol iuſticie q̇ eſt ſplēdoꝛ patris.ingreſſurꝰ egiptū.i.venturꝰ in mun
dū.aſcēdit ſuꝑ nubem leuē Iſa.xix.id ē ſibi vniuit mūdiſſimā carnē ſine pondere
peccati.qꝺ factū eſt ī vtero virginali.⁊ ſic factus eſt quaſi q̇dam arcus q̇ fit in die
pluuie. Sol q̄ntū ad generatōem filij.qꝛ ſicut ſol ſine ſui coꝛruptōe gignit radiū.
ſic et virgo filiū.

Fides marie — Item ſpecies oliue ꝯſiſtit in viroꝛis ꝯtinuitate.et ſignat in ꝟgine fidei ſinceritatē.q̄ — M
delectat oculū mentis.ſicut viroꝛ oculū carnis. Eccī.xl. Grām et ſpēm deſidera/
bit oculꝰ. Hanc ſpeciē ꝓfigurauit ſpecies ꝓme filie iob.que vocabaꝛ dies.in quo
notatur claritas fidei.

Ueritas doctrine — Species colūbe ꝯſiſtit in coloꝛū mutatōe et varietate circa collū.et ſignat in virgīe — A
doctrine veritatē q̄ in collo intelligiꝛ.qꝛ doctrix fuit doctoꝛū et magiſtra aplōꝛuꝫ.
Unde q̄dam glo.dicit ſuꝑ illo verbo. Tota pulcra es. Quia ſpōſa eſt pulcra ꝑdi/
catōe. Hanc ſpeciē ꝓfigurauit ſpecies ſcđe filie iob.q̄ vocabaꝛ caſſia. Caſſia enim
habet folia purpurea. In folijs aūt verba/ in purpura chꝛiſti paſſio notaꝛ. Quid
igiꝛ ꝑ folia purpurea niſi paſſiōis doctrina/q̄ maxime crediꝛ affectu et effectu ī ꝟ/
gine abūdaſſe. Unde et lucas cui inter ceteros euāgeliſtas appꝛopatur deſcꝑtio
dn̄ice paſſiōis/euāgelij ſeriē a virgine gl'ioſa diciꝛ didiciſſe.

Uirginitas — Species libani ꝯſiſtit in ꝯtinuitate cādoꝛis.qꝛ ibi ſunt niues cōtinue. Hiere.xviij. — O
Nunq̇d de petra agri deficiet nix libani.i.de firma mente refrigeriū ꝟginis. Et ſi
gnat candoꝛē virgitatis. De q̄ ſpecie diciꝛ. Pulcritudinē candoꝛis eiꝰ admirabiꝛ
oculꝰ. Eccī.xliij. Hanc ſpeciē figurauit abyſach ſunamitis.q̄ fuit virgo ſpecioſa
valde.iij.Regū.i.que fouebat pedes dauid frigeſcētes. Sic maria calefacit affectꝰ
filij ad amoꝛē noſtrū oꝛatōibꝰ ſuis.qū ſentit eos frigeſcere q̇ ad nos ꝓpꝛ pctā nr̄a.

Cōtemplatio — Species celi ꝯſiſtit in viſiōe gl'ie.ſicut dꝛ Eccī.xliij.et ſignat in ꝟgīe ꝯtēplatōis ſub — P
limitatē. Eccī.xxxvi. Species mľieris exhilarat faciē viri.i.altitudo ꝯtēplatōis
delectat faciē intellectꝰ ſpeculatiui. Hāc ſpeciē ꝓfigurauit ſpecies tercie filie iob.
q̄ vocabaꝛ coꝛnuſtibij. Quid eſt eī coꝛnuſtibij niſi ꝯſtantia ⁊ firmitas ī laude dei.
qꝺ ꝯtemplatiuoꝛū eſt ꝓpꝛiū.laudare videlicet deū ſine intermiſſiōe in pſalmis et
hymnis ⁊ cāticis ſpūalibus. De hac triplici ſpecie filiarū iob diciꝛ in fine iob.qꝛ n̄
ſunt inuēte puelle ſpecioſe ſicut filie iob in vniuerſa terra.

Caritas — Species ignis ꝯſiſtit in flāmeitate et feruoꝛe ſplendente. Auguſtinꝰ de ciuitate dei. — Q
Quid igne flāmante vigēte lucēte pulcriꝰ: Quid calefaciēte curāte coq̄nte vtiliꝰ: — Aug
Et hec ſpecies ſignat in virgine charitatis ardoꝛē. Hanc ſpecieꝫ figurauit heſter
regina.q̄ erat incredibili pulcritudine omniū ocul' gratioſa. Quia charitas regi/

R. de ſctō victoꝛe — na virtutū. Magiſter Richardꝰ de ſctō victoꝛe. Merito charitas regina virtutū
diciꝛ.quia ꝟtutꝫ nomē amittit que charitati nō famulaꝛ.

Species arcꝰ ꝯſiſtit in duobꝫ coloꝛibꝫ qui ꝓncipales in eo ſunt.ceruleo ⁊ igneo.⁊ ſi — R
Honeſtas cōuerſatōis — gnat ī ꝟgīe honeſtatē ꝯuerſatōis. Oꝑtꝫ ei ad h̄ qꝛ honeſte viuaꝛ cū alijs et flere cū
flentibꝫ ꝑ ꝯpaſſionē in aduerſis.ecce coloꝛ ceruleus.⁊ gaudere cū gaudentibꝫ per
ꝯgtulationē in ꝓſperis.ecce coloꝛ ignēꝰ. Hec eiꝰ ſpecies ꝓfigurata eſt ꝑ abygail.
que erat pꝛudētiſſima et ſpecioſa.i.Regū.xxv.q̄ ꝯpaſſa eſt viro ſuo in aduerſitate.
⁊ ꝯgratulata regi dauid in ſua ꝓſꝑitate.

Fecunditas vētris — Species ſolis cōſiſtit in ſplēdentis radij emiſſiōe.et ſignificat in virgine fecūditateꝫ — S
ventris. Et hanc ſpeciē figurauit ſpecies ſuſanne. Daniel.xiij. De qua dictum eſt
ꝑſbytero. Species decepit te.

Item de ſpecioſitate marie canit eccl'ia in eius aſſumptōe. Uidi ſpecioſam ſicut co/
lumbā aſcendentē ⁊c. Maria ſpecioſa diciꝛ anthonomatice.ſicut luna diciꝛ la be/
le. Unde. Pulcra vt luna. Canti.vi. Et licet poſſit intelligi vt dicaꝛ ſpecioſa ſicut
colūba.tamē meliꝰ eſt vt intelligaꝛ ſimpliciter ſpecioſa.et qꝺ diciꝛ ſicut colūbā

Cācella rius phi lippus

referatur ad id qđ dicitur. aſcendentē. Uere maria ſpecioſa. que omni ſpecioſitati cō paratur. Specioſitati arborū. Unū. Quaſi cedrus ꝛc. Specioſitati ortorū ꝛ fon tium. Unde. Hortus cōcluſus ſoror mea ſponſa. Specioſitati gēmarū. Unde. Uenter tu⁹ eburne⁹ diſtinctus ſaphiris. i. celeſtibꝫ coloribꝫ. Itē. Manus eius tornatiles aurce plene iacinctis. Ecce triplex ſpecioſitas. operū. metallorū. lapidum. Specioſitati luminū. Unde. Que ē iſta que ꝓgreditur q̄ſi aurora ɔſurgēs ꝛc. Spe cioſitati herbaꝝ. Unde. Nard⁹ mea dedit odorē ſuū. Specioſitati floꝝ. Unū. Si cut plātatio roſe in hiericho. Et Cāti. ij. Sicut liliū inter ſpinas. ſic amica mea inter filias. Specioſitati fructuū. Unū. Sicut fragmen malipunici ꝛc. Specioſi tati edificioꝝ. Unū dicitur. Arca. tronus. ſoliū. nauis. et hmōi. Specioſitati vaſorū. Unde dicitur Eccl. xliij. Uas admirabile ꝛc. Specioſitati mēbrorū. Unde ɔmen datur a ſingulis mēbris in canticis ſicut infra oſtendemus.

Item Canti. i. Ecce tu pulcra es amica mea. ecce tu pulcra. oculi tui colūbaꝝ. Ecce T admiratōis vox eſt. reliquū ɔmendatōis. Iteratio vero pulcritudīs/ ɔfirmatō eſt amoris. vel ſignū duplicis pulcritudīs. Interioris in virtute. ꝛ exterioris in ɔuer ſatōe. Uel gemina pulcritudo gemine charitatis affectus. Uel pulcritudo intelle ctus q̄ eſt cognitio veritatis. et pulcritudo affectus que eſt amor bonitatis. Uel fi des et opatio. Uel humilitas et innocentia. Uel decor actiue ꝛ ɔtemplatiue. Uel hec geminatio ptinet ad duo talenta/ q̄ ſunt ſciētia et opatio. Uel ad duas partes iuſticie. que ſunt declinare a malo/ et facere bonū. Uel ad ɔuerſationē clauſtraliū ꝛ ſeculariū. Uel ad regimen ꝑlatoꝝ et obedientiā ſubditorū. Uel geminatur pulcri tudo ſponſe/ ꝓpter decorē penitētiū. et mūdiciā innocētiū. Et dr̄ ei. [Ecce tu pul cra es amica mea] q̄ amas et amaris. Demōſtratio aduerbij tria facit. admiratōez in pulcritudīe ſponſe. et emulatiōem in alijs. notat etiā q̄ in ꝓmptu eſt ſpōſe pul critudo. Pronomē vero geminatū diſcretōem notat et ſignificantiā. Et vere [pul cra] q: [oculi tui colūbaꝝ] i. affectus et intētio ſimplex ſine plica. ſ. erroris et pra ue dilectōis. Hec ſimplicitas oculoꝝ totū corpus eccl'ie vel bonoꝝ opeꝝ pulcrū reddit. Matth. vi. Luc. xi. Uel [columbaꝝ] i. deū ſimpliciter intueris. q: nihil aliud q̄ȝ ipm queris.

Item Quattuor ſunt marie vel fidel' anime pulcritudines. Pria in corpis caſtitate. U Secūda in ɔſciētie puritate. Tercia in exteriori ɔuerſatōe. Quarta in diuinoꝝ cō templatōe. De his q̄ttuor Treno. iiij. Candidiores nazarei ei⁹ niue. nitidiores la cte. rubicūdiores ebore antiquo. ſaphyro pulcriores ꝛc. Cādor niuis mūdicia car nis. frigus refrigeriū cordis. Hec duo ſunt in ꝓma pulcritudine. Cādor lactis quod eſt cibus paruuloꝝ/ innocētia mentis et ɔſcientie ſimplicitas. Hec duo i ſe cunda. Cādor eboris q̄ ꝓceſſu tpis vertitur in ruborē/ innocentia opis et feruor ca ritatis. Hec duo in tercia. Saphyr⁹ colorē habet celeſtē et ſignat ɔtemplatōem. Ecce quarta. Et he q̄ttuor pulcritudīes q̄ſi deriuantur a q̄ttuor pulcritudinibꝫ ſpō ſi. a quo ſponſa totā ſuam recipit pulcritudinē. quia ſponſus pulcer eſt ꝑ naturā. ſponſa pulcra ꝑ grām.

Prima ſpōſi pulcritudo fuit i corpe mortali. Unū. Specioſus forma ꝑ filijs hoim. Secunda apparuit in trāſfiguratōe. quādo reſplenduit facies eius ſicut ſol. veſti menta autē eius fuerunt alba ſicut nix.

Tercia in reſurrectōne carne glorificata. Unde Iſaie. lxiij. Quis eſt iſte q̄ venit de edom ꝛc. Iſte formoſus in ſtola ſua. i. in carne glorificata.

Quarta in diuinitate. Unde Iſa. xxxiij. Regem in decore ſuo videbūt oculi eius. In prima dñs nr̄am honorauit infirmitatē. In ſecūda oſtendit future beatitudi nis qualitatē. In tercia exhibuit future incorruptōis veritatē. In quarta ꝑditaȝ in adam reformauit imaginem.

Item in ſupradicta autoritate [Tota pulcra es ꝛc.] Et iterū in canti. i. [Ecce X tu pulcra es amica mea. ecce tu pulcra] videtur ei attribuere ſponſus duplicē pul critudinē corpalem videlicȝ et ſpiritualē. De ſpirituali dictū eſt. min⁹ tū ſuffici enter. adhuc autē dicturi ſum⁹ de ea.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

De corpali pulcri/tudie marie

Si quis autē q̄rat de pulcritudine corpali beate v̄ginis.ↄgruētiſſime mihi videtur poſſe dici et credi eā p̄ filiab⁹ hoim̄ ſpecioſam.q̄ ſpecioſū forma nō ſolū p̄ filijſ hominū.ſed etiā p̄ milib⁹ angelorū.ſue carnis ſubſtātia veſtiuit vnigenitū dei. Nō enī ↄueniēter tota pulcra et ſine macl'a appellaret̄.niſi ſm̄ diſpoſitionē et figuram corpis et colorē faciei pulcerrima ⁊ ſine macl'a appareret. Sed forte ſicut ī apocriſo de infantia ſaluatoris ſcriptū repitur.nemo plene poterat ipi⁹ faciē intueri. Vn̄ et dicit̄ Mat.i.q̄ ioſeph accepit mariā.et nō cognoſcebat eā donec pepit filium ſuū p̄mogenitū ⁊c. Et dicit chriſoſtom⁹ vt q̄dā aſſerūt q̄ in euāgelio nazareorū legit̄ q̄ ioſeph mariā videre nō poterat facie ad faciē.qm̄ ſpūſſctūs eam a cōceptōe filij dei penit⁹ impleuerat.ita q̄ nō cognoſcebat eā p̄pter ſplēdorē vultus ei⁹. De iſto decore elegāter dicit ei q̄dam p̄ſaice. Tu decorē induiſti.tu pl⁹ ſole refulſiſti.cū btā mēbra chriſti.tue carnis p̄texiſti polimita tunica. Alij dicūt q̄ ecc̄ ioſeph ↄgnouit ⁊ credidit mariā de ſpūſctō ↄcepiſſe.in tanta eā habebat reuerētia q̄ nunq̄ȝ auſus eſt cōtēplari faciē ei⁹. Vn̄ nō ↄgnoſcebat cuiuſmodi eſſȝ vult⁹ ei⁹. Sil'e legit̄ de moyſe Exo.xxxiiij.et.ij. Chor.iij. q̄ nō poterāt filij iſrl' intēdere in faciē moyſi p̄pt̄ gl'iam vult⁹ ei⁹.q: cornuta appebat facies ei⁹ ex ↄſortio ſmonis dn̄i. Si g̃ tā pulcra apparuit facies p̄phete ex cōſortio ſermonis dn̄i.q̄d eſtimas de facie matris ipius verbi:

Ītē ratiōe pulcritudis corpalis et virgītatis figurat̄ ipa p̄ rebeccā.de q̄ legit̄ Geneſ. Y
xxiiij. Ecce rebecca egrediebat̄ ⁊c.habens hydriā in ſcapula.puella decora nimiſ.virgoq̄ȝ pulcerrima et incognita viro. Propter h̄ etiā figurat̄ ipa fere p̄ vniuerſas m'lieres q̄ de corpali pulcritudine ↄmendant̄ in biblia.vt fuerūt.ſara.rebecca.rachel.tres filie iob.noemi.abyſach.abygail.berſabee.ſuſanna.iudith.heſter.et cetere multe.

De pulcritudīe v̄o et excellētiſſima mēbror ei⁹ honeſtate loq̄tur q̄dā ſic. Ad mem/ Z
broꝝ beate virginis excellētiā ſingl'arē laudes hūanas addere neceſſe nō eſt. cum ex vita illi⁹ ſanctiſſima toti⁹ virtut̄ forma reſplēdeat. Ei⁹ q̄ppe in terr̄ ↄuerſatō et omnib⁹ ſctis imitāda p̄ponit̄.⁊ etiā angelis admirāda efficit̄. Que ſiq̄dem non ſolū delectabat.ſed et diuios p̄uocabat aſpect⁹. Quid enī alid̄ mēbra illi⁹ erāt.niſi q̄dam ſpūales lingue q̄s ſpūſſctūs ſui plectro tēporās modulamis.ſue digitis p̄ſentie mouebat in armoniā angelice ſimilitudinis. Idem nāq̄ȝ ſpūs q̄ ei⁹ animā ſui feruore caloris accēderat.mēbroꝝ q̄q̄ȝ officia in eandē habitudinē ſuſpēdebat Vnde nihil alid̄ in ſuis motib⁹ reſonabat.niſi nectar diuīe hūaneq̄ȝ ſapiētie expſſum de illa ineffabili ſuauitate. quā in trinitate p̄ris et filij et ſpūſſcti maieſtatis diuine eſſentia patri ↄmūicat vl' ↄcordia. Ad hui⁹ puritatis excellentiā nullā ſancti alicui⁹ p̄tingere ſcimus ſanctimoniā niſi ſoli⁹ marie.q̄ tāto ſctē diuinitati erat vicinior.q̄nto ſpūſſcti munerib⁹ ornatior. Qui mēbra ei⁹ velut in q̄dam virginitate.i.omnino ī ſanctitat̄ integritate cuſtodiebat.vt nulli oīno ſubiacerēt corruptōi.dū mūdane vanitatis vl' carnalis illecebre nulla colluuio ſibi aliq̄d ex coruȝ vſurparet officio.

Item de pulcritudīe marie interiori tn̄ magis q̄ȝ exteriori.dicit ei ſpūſſctūs in AA
p̄s.[Cōcupiſcet rex].i.chriſt⁹[decorē tuū.] Et nota q̄ p̄ decorē exteriorē qui ↄſiſtit in mēbris.deſignat̄ decor interior. q̄ in virtutib⁹ anīe. et in his conſiſtit [ſpecies iacob].i.marie.que ſimul et ſemel vicia oīa ſupplātauit. [quā]ſcȝ ſpecieȝ [chriſtus dilexit.]

Hic incipit ſcriptor ↄmēdare mariā a pulcritudine ſinguloꝝ membroꝝ et ſenſuū.et quedā ſpecialia interſerit de pulcritudine chriſti.eccl'ie.⁊ fidelis anime myſtice et moraliter ſm̄ teſtimonia ſcripturaꝝ.⁊ expoſitōnes maximorū theologoꝝ. Et incipit a capite marie.

De capite marie ¶ Titulus .i.

In capitis debita diſpoſitōe. Canti.vij. [Caput tuū vt carmel⁹.et come capitis tui ſicut purpura regis iuncta canalib⁹.] Carmelus interp̄tat̄ ſcia circumciſionis. Purpura regia in q̄buſdam canalib⁹ tingitur. et p̄ h̄ q̄ eis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

iuncta dicit᷑ / tincture recẽtia deſignat᷑. Eſt ḡ ſenſus. Caput tuũ. i. mẽs tua prudẽ/
ter eſt circũciſa. et come tue. i. cogitatões tue tincte ſunt in memoria ſanguis dñi/
ce paſſiõis. et ſic affecte ſunt cogitatões tue. q̄ſi recentẽ viderẽt ſanguinẽ de filij
vulneribꝫ diſtillantẽ. Faſcicul⁹ eñi mirre morabat᷑ inter vbera ei⁹. / donec aſſum/
pta fuit ad illõ gaudiũ qđ omnẽ dolorẽ abſorpſit. Itẽ caput marie. i. mens ꝯpat᷑
carmelo ꝑpter eminentiã cõtemplatõis et diuine ſciẽtie. et ꝑpter pinguedinẽ gra
tiarũ. et quib⁹ fructus multiplex bonorũ operũ. quia carmelus mons eſt alt⁹ et
pinguis. et ratõe interꝑtatõis. quia prudẽter circũcidit a ſe omne illicitũ tã a car/
ne ſua q̃ʒ a ſpiritu ſuo. ꝛ a capite. i. mente ſua impinguata cariſmatibꝫ oĩm graꝝ. /
ſingulorꝝ mẽbrorꝝ ſuorꝝ regimẽ ꝓcedebat. ſicut ꝑ caput regit᷑ totũ corpus.

Item notandũ ꝙ carmelus interꝑtatur ſcientia circũciſiõis quã habet fidel' anima. /
ſciens quid a ſe debeat amputare ꝛ quid non. Item in carmelo helyas ſacerdo
tes baal ĩterfecit. iij. Regũ. xviij. poſtq̃ʒ ĩ igne de celo ſacrificiũ obtulit. Et poſtea
caput ponẽdo inter genua orãdo pluuiã impetrauit. Ecce ꝯgruus ordo. Ut pri/
mo circũcidas a te omnẽ ſuꝑfluitatẽ in mẽbris et ſenſibꝫ. ſicut docuit chriſt⁹ ſua
circũciſione. Poſtea te vincas ſicut ille ſacerdotes baal. / in ſacrificio cordis cõtri/
bulati ſuccenſo charitatꝭ igne. ꝛ deo ĩmoles ſacrificiũ laudis in gratiaꝝ actõe. De
inde humiliãdo mentẽ tuã qua homo a deo cognoſcit᷑. ſicut ille ꝓnus in terrã po/
ſuit faciẽ ſuam inter genua q̃ flexibilia ſunt. Quia poſt hec omnia debꝫ homo de
ſe hũilia ſentire. Et ſic poteris grẽ pluuiã impetrare. Et ſingulas hmõi grãs ha/
bem⁹ ꝑ orõẽs et exẽpla virginis. cui⁹ caput ꝯpatur carmelo.

¶ De comis marie ¶ Titulus ij.

De comis matrꝭ poteſt exponi. / qđ dicit᷑ de comis filij Cañ. v. Come ei⁹ ſi
cut elate palmaꝝ. nigre q̄ſi coruus. Come. i. ſancte cogitatões eius capiti
ſuo. i. chriſto ꝑ amorẽ adherẽtes ſicut elate. i. ſicut folia palmaꝝ. q̃ ideo di/
cunt᷑ elate. quia erecte ꝛ in ſublime tẽdentes meditãdo iugiter de celeſtibꝫ. ꝓaꝝ aut
nunq̃ʒ de terrenis. ſicut ꝛ folia palme directe tendũt in ſurſũ ꝯtra morẽ aliaꝝ arbo
rũ. Late etiã erãt cogitatões eius ꝑ charitatẽ et pietatẽ cogitãdo de ſalute generꝭ
hũani. Et acute ꝑpter cogitãdi ſubtilitatẽ et libertatẽ. qꝛ nõ moleſtabant eã cogi/
tatões fantaſtice. Cogitabat eñi qđ volebat. et nihil niſi qđ volebat. Nigre qua
ſi coruus. ꝑpter hũilitatẽ. hũilitas eñi dicit᷑ ab humo. cui⁹ color ꝓpri⁹ nigredo ẽ
Uel nigre qꝛ et doloribꝫ quos paſſus eſt fili⁹ denigrate. Fuerũt igit᷑ cogitatões
virginis ample libertate. Dilate pietate. Acute ſubtilitate. Sublimes rectitudĩe.
Nigre humilitate. Quaſi coruus q̃ eſt auis diligẽter ſibi incorporãs cadauera.
Sic beata virgo que ꝑpter cadaueroſos peccatores factã ſe recolit matrẽ dei. de
ipſis a diabolo rapiẽdis et eccleſie incorporãdis. cui⁹ ipſa eſt collũ. quo mediãte de
ſcendũt in ventrẽ cibaria. iugiter credit᷑ cogitare. Myſtice. Come eccl'ie q̃ chriſto
capiti ĩmediate adherẽt et ſubtiles ſunt et tenues ꝛ inciſe nõ dolent. viri ſpiritu/
ales ſunt nõ inflati ſuꝑbia. nõ graues diuitijs. et q̃ patientes ꝑ chriſto nõ dolẽt ſʒ
gaudent. Et ſunt ſicut elate palmaꝝ. i. ſicut ſũmitates palmarũ que ſunt alte. re/
cte. et coronãt victorẽ. et ſignant altitudinẽ et excellentiã boni opis. et rectitudinẽ
ſancte intentõis. et triũphũ ꝑſeuerantie que coronã meret᷑. Nigri ſũt etiã. i. ꝑ peni
tentiã denigrati. qualis erat iob dicens. xxx. Cutis mea denigrata eſt ꝛc. Quaſi
coruus. id ẽ vera et natiua nigredine nõ fuſcata. et hoc contra hypocritas q̃ faci/
es ſuas exterminant vt appareãt homĩbꝫ ieiunãtes. Matth. vi. Uel quaſi coru⁹
cuius vox eſt cras cras. Qui. ſ. ꝑ ſpei lõganimitatẽ dicũt cum iacob. Cras reſpõ/
debit mihi iuſticia mea. Geñ. xxx.

¶ De capillis marie ¶ Titulus iij.

Et capillorum flauore vel croceitate ſeu quaſi quadam deauratõne ꝑ ſan/ A
ctarũ de deo meditationũ ſeu cogitationũ rutilantiã. Canticorũ. v. dicitur
de chriſto. Caput eius aurum optimũ. Bñ autẽ cogitationes ꝟginis co/
mis cõparabiles ſunt et capillis. ꝑpter multas ꝓprietates capillorũ.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Capilli id eſt cogitatōes marie

Gracilēs humilitate. De ſpirituali gracilitate quere libro. xiſ. ꝑticl'a. iij. de aromatibus. vbi maria dicit᷑ virgula fumi. poſt mediū particule.

Molles benignitate. Unde dicit cū filio Iere. xxix. Ego cogito cogitatōes pacꝭ ꝛ nō afflictōis. Iſa. xxxij. Princeps ea que digna ſunt principe cogitabit. ſcꝫ qd̄ ſit ad honorē dei et vtilitatē ꝓximi.

Flexibiles. obedientia et compaſſione.

Exangues. ſine carnali affectōne.

Inſenſibiles. patientie lenitate.

Subtiles. ineffabili deitatis ꝯtemplatōe. Sap. v. Cogitatio eoꝝ apud altiſſimū. Sap. vi. Cogitare de illa ſenſus eſt cōſummatus.

Tenues. voluntaria paupꝛtate.

Macilenti. abſtinentia et ſobrietate.

Longi. pſeueranti finalitate.

Inſonori. nō remurmurātes in tribulatōe.

Rotundi. eternitatis deſiderio et amore.

Iugiter creſcentes ꝯtinua melioratōe.

Quandoqꝫ ſe erigentes. eternoꝝ inquiſitōe. celeſtiū contēplatōe. intentōis rectitudine. Ideo compant᷑ come eius elatis palmaꝝ. vt ſupra de comis.

Quandoqꝫ ſe demittentes ſuꝑ̄pius diſcuſſione.

Quandoqꝫ criſpantes.

Capilli id ē cogitatōnes

Quandoqꝫ quaſi ſuꝑ humeros defluentes. i. deorſuꝫ fluētes pia ꝯpaſſiōe. Humeri eccleſie ſunt. q̄ pie ſupportant onera infirmitatis fraterne. et ſuꝑ tales quando affliguntur pia virgo pia geſtat viſcera.

Quandoqꝫ ſimul conſtricti. ſtudio diſcipline.

Sepius abluti. lacrimoſa et deuota filij et celeſtiū recordatōe.

Peri et diſcriminati. ordinatiſſima diſcretōe. Unde Luce. i. Cogitabat q̄lis eſſet iſta ſalutatio. Ecce diſcretio.

In capite. id ē chriſto capite aureo radicati. fide ſpe et charitate.

Ipſi capiti immediate adherētes. ſincera dilectōe que amantē vnit amato.

Ab ipſo capite inferi⁹ dependentes. vera humiliatōe. Unde dicebat. Fecit mihi magna qui potens eſt. Item. Gratia dei ſum id quod ſum.

Ipſum caput a quo oriunt᷑. id eſt chriſtū ꝑcipue adornantes. glorioſa magnificatione. Unde Magnificat ꝛc. i. ad Chorin. xi. Mulier gloria eſt viri.

Ipm caput a quo oriunt᷑ calefaciētes. pia oratōe. Maria ei eſt abyſach que pedes id ē affectus veri dauid frigeſcentes calefacit ad amorē noſtrū. iij. Regū. i.

Quandoqꝫ in trichā collecti. trinitatis et vnitatis fide.

Quandoqꝫ mitra vel peplo ſeu capitegio coerciti. ſecretoꝝ cordis abſconſiōe.

Fului crocei ſiue aurei. per charitatem.

Candidi vel quaſi argentei. per caſtitatem.

Nigri et q̄ſi coruini ꝑ penitētiā vel dolorē. Cāti. v. Come ei⁹ nigre ſic̄ coru⁹. vt ſuꝑ̄

Quaſi caneſcētes. ꝑ ſapientiā. maxime qn̄ poſt filij aſcenſionē cōtulit cū apoſtol' de veritate et tota ſerie euāgelij.

Quaſi rutilātes ꝑ filij patiētꝭ amariſſimā ꝯpaſſionē. ꝛ ipi⁹ paſſionis iugē recordatione. Quaſi enī tincte erāt cogitatōes virginis in ſꝑ recenti mēoria dn̄ice paſſiōis. B

Huiuſmodi capillis. i. meditatōib⁹ ꝛ cogitatōib⁹ ſanctis. ornabat᷑ corā deo mēs ipi⁹ beate ꝟginis. et erāt magna pars illi⁹ interne pulcritudis quā rex regū chriſtus dn̄s ꝯcupiuit et dilexit. Itē his capillis caput ipſius. i. mēs ab om̄i frigore infidelitatis. et ab om̄i eſtu cuiuſlibet ꝯcupiſcētie ꝓtegebat᷑. et hoꝝ grā ipi deo trinitati et ſanctis angelis amabil' et appetibil' habebat᷑. Unde ꝛ dicebāt ei Cantic̄. vi. Reuertere ſunamitis vt intueamur te.

Moraliter. Sancte cogitationes mētē ex q̄ oriunt᷑ calefaciūt ꝓtegūt et exornāt. ſic̄ dictū eſt ſupra. et maxime cum ad mentē reducit᷑ anguſtia dn̄ice paſſionis. que eſt

armatura ſufficiēs cōtra infeſtationē oīmode temptatōis .ſicut dicit .i. Petri. iiij. Chriſto in carne paſſo / et vos eadē cogitatōe armamini.

Spūale ꝟo caluiciū qđ eſt carere hmōi cogitatōibꝫ et meditatōibꝫ ſcīs. caput aīe. i. mentē peſſime deturpat. ⁊ maxime dehoneſtat. ⁊ exponit illđ gelicidio infidelitatꝭ ⁊ caumati cuiuſlibet tēptatōis. Et ideo ꝯminat dñs filiabꝫ ſyō. i. aīabꝫ peccatricibus et ſupbis Iſa. iij. Erit ꝑ criſpanti crine caluiciū ⁊c. C

Itē Rōe capilloꝝ đr de maria Cañ. iiij. Cypri cū nardo. nardꝰ et crocꝰ ⁊c. Crocꝰ ei crines habet aureos. qles ad lrām virginē credimꝰ habuiſſe. Et taleſ vidimꝰ in reliquijs apud rothomagū. Uere enī cogitatōes eius fuerūt auree. qꝛ dependētes ⁊ ortū habentes a capite aureo deitatis vt ſupra dictū eſt. Et charitatiue. patiētes. ſapiētes. et obediētes. que omnia notant in auro. D

Item Canti. iiij. dicit virgini. Capilli tui ſicut greges capraꝝ. / q aſcēderūt de monte galaad. Greges capraꝝ. i. caprearū ſunt greges omniū ꝯtēplatiuoꝝ. q acie ꝯtēplatōis acute vidēt vt capree. ⁊ ad viſionē celeſtiū aſcendūt de illo ⁊ ꝑ illū q eſt mons montiū. q eſt mons galaad in ſe coaceruās oīa teſtimonia ſcripturaꝝ. Nā galaad interꝑtat aceruꝰ teſtimonij. His aūt gregibꝫ vniuerſis compant capilli virgīs. i. ſpūales eiꝰ cogitatōes. ſubtiles. et capiti ſuo chriſto ſuauiter adherētes. Nā ipſa ſubtiliꝰ ꝙ̄ vniuerſi greges ꝯtemplatiuoꝝ. / ocl'o ꝯtemplatōis ſūme diuinitatis penetrauit arcana. E

De fronte marie — Titulus iiij.

In frontis planicie ⁊ candore. q. ſ. frons qñqꝫ ſuꝑfundit q̄ſi qdā roſeo rubore deſignat ꝟecūdia virgīſ. Planicies ſe habꝫ ad ſimplicitatē. cādoꝛ ad mūdiciā. ruboꝛ ad charitatē. Frons aūt fidel' aīe in rubeſcētia noīs chriſtiani ⁊ verecūdia. ne audeat. ſ. cogitare. loq. audire. vl' facere aliqd inhoneſtū. aut nutu aut ſigno aut geſtu ſeu riſu. Frons ꝟo aīe peccatricꝭ / inerubeſcētia vl' obſtinatio. De ꝑmo hiere. iij. Frons ml'ieris meretricꝭ facta ē tibi. noluiſti erubeſcere. De ſecūdo Iſa. xlviij. Neruꝰ ferreꝰ ceruix tua. et frons tua erea. Frons etiā diaboli illi ſunt q pctā ſua ꝑdicāt q̄ſi ſodoma. Iſaie. iij. De cuiuſmodi đr Eze. iij. Dis qppe domus iſrl' attrita fronte eſt et duro corde. Sancta ꝟo verecūdia lapis ē q ꝑcutiēdus eſt golias in fronte. vt deijciat ab alto ꝑ̄ſumptōis ſue. i. Regū. xvij. Quia confundi de peccatis ſuis adducit grām et gl'iam. Ecci. iiij.

De oculis marie — Titulus v

In oculoꝝ pulcritudine vl' claritate. Oculi marie intellectꝰ et affectus. Ul' identitas cogitationū et opeꝝ. Uel ſimplicitas. / ⁊ vultꝰ vniformitas. Ipſa eſt enim anna. i. grā. cuiꝰ vultus nō ſunt in diuerſa mutati. i. Regū. i. Nec maria gratia fecūdata ꝯtēplatōe celeſtiū inquā potuit auelli vel retardari. Iđ dicit ei ſponſus de pulcritudīe oculorū ipam ꝯmendās Cañ. i. Ecce tu pulcra es amica mea. ecce tu pulcra. ocl'i tui colūbarū. Bis dicit [Ecce] vnā demōſtratōeꝫ faciēs ad oculū. aliā ad intellectū. Bis dicit [pulcra] ad innuēdū qꝛ ī ea eſt qđ mireꝑ oculus carnis afforis. ⁊ qđ diligat abintꝰ oculꝰ mentꝭ. / Uel ī h etiā ꝯmēdat eā a duplici dilectōe. ſ. dei et ꝓximi. Charitas ei pulcritudo ē anime. Sap. iiij. O ꝙ̄ pulcra eſt caſta generatio cū charitate. Uel in h ꝯmēdat eā a pulcritudīe intellectꝰ. q eſt veritas. et affectꝰ q eſt bonitas. Uel ꝯmēdat eā ab innocētia q ad ſe. et beneficia quo ad ꝓximū. Uel a dilectōe totiꝰ boni. et odio totius mali. Seqtur [Oculi tui colūbaꝝ] hoc inuenies infra. A

Item Ab oculis ꝯmēdat eā ſponſus Cañ. iiij. [Uulneraſti coꝛ meū / ſoroꝛ mea ſpōſa. vulneraſti coꝛ meū in vno oculoꝝ tuoꝝ. et in vno crine colli tui.] Alia lrā dicit. [Percuſſiſti nos corde] totā videlicꝫ trinitatē [Uulneraſti coꝛ meū] vulnere charitatis nō doloris. i. me ad amorē tuū delectabiliter attraxiſti. vt te ꝓfunde diligerē de corde meo [in vno] i. in vnitate [ocl'oꝝ tuoꝝ] ſ. ſcꝫ affectus ⁊ intellectus. qui in te ita ſunt vnū. / qꝛ nō aliud deſiderat affectus. / niſi qđ deſiderādū indicat intellectꝰ. [Uulneraſti coꝛ meū in vno crine ceruicꝭ tue] qđ habet alia lrā. i. ī vnitate cogitationū tuaꝝ. q ſic adherēt chriſto capiti ſuo. qꝛ nihil aliđ dicūt niſi illud ꝑs. B

Unã petiȷ̃ a dño ⁊c̃. Dicit ergo ſe charitate vulneratũ ⁊ corde ꝑcuſſuꝫ. in vno ocu
lorũ et in vno crine matris ſue. q² de corde ipſius triũphat hec vnitas. et ei⁹ recor/
datõem nulla delet obliuio. ſicut nequit fieri ne vulnus cordis ↄtinue ſentiatur.
Uel ꝑ vnũ crinem deſignat̃ ei⁹ hũilitas ſingularis ⁊ vnica. ⁊ que ad modũ crinis
gracilis erat et tenuis. carẽs onere mũdanorũ. ⁊ craſſitudine tꝑalium. vt meli⁹ poſ
ſet aſcẽdere et intrare ꝑ foramen acus. i. fidem paſſionis. Erat etiã ei⁹ hũilitas ro/
tũda ſicut crinis rotũdus eſt. q² ꝓpter amorẽ eternitatis in tãtũ ſe hũiliauit. non
cauſa inanis glie ſicut hypocrite. qui neq̃ter ſe hũiliant. et interiora. i. intẽtio ⁊ af
fectio. plena ſunt dolo ⁊ fallacia. Eccl̃i. xix. Sequit̃ [colli tui] In hoc notat̃ ꝙ be
ata virgo nõ ſolũ fuit humilis in mente ſed etiã in voce. Per collũ quod continet
guttur in quo format̃ vox. Unde de q̃buſdã dicit̃. Nõ clamabũt in gutture ſuo.
ſignificat̃ hũilitas verborũ eius. q² ꝑ humilitatẽ ſonuit verbũ obediẽtie dicẽſ. Ec
ce ancilla dñi. Ergo ꝑ vnũ crinẽ ſingularis hũilitas mentis ei⁹. Et quia additur
[colli tui] ſingularis et vnica hũilitas vocis eius. Et hac duplici hũilitate tã ꝓfũ/
de vulnerauit cor ipi⁹ chriſti vulnere amoris. ꝙ facta eſt ei ſoror et ſpõſa q̃ ad hu
manã naturã quã aſſumpſit et ea. in q̃ vulneratus eſt ad mortẽ in patibulo cruc̃.
Ideo dicit. Uulneraſti cor meũ ſoror mea ſponſa.

Item Cañ. v. dicit̃ de ocul' ſponſi. et poteſt exponi de ocul' marie [Oculi ei⁹ ſicᷓ colũ C
be ſup̃ riuos aquaꝝ que lacte ſunt lote. et reſident iuxta fluenta pleniſſima. In co
lũba notat̃ ſimplicitas et innocẽtia. Que videlicꝫ colũbe ſup̃ riuos aquaꝝ ſeden/
tes et aq̃s conſpiciunt que impſentiaꝝ fluunt. et illas que iã fluxerũt ⁊ illas que
afluũt. Sic et ocl'i virginis ꝑ ſimplicitatẽ ⁊ innocẽtiam colũbini. ꝑſpicaciter cõ/
ſpiciũt in ſpecl'o trinitatis p̃terita pſentia ⁊ futura. vmbrã ⁊ accipitris. i. diaboli.
Oculi etiã eius compantur colũbis q̃ lacte ſunt lote. quia reſpectus ei⁹ pietatꝭ et
miſericordie dulcedine ꝓfuſus eſt. Et iſti oculi ſubtiliter vident vt colũbe. q² reſi/
dent iuxta fluenta pleniſſima. i. iuxta aquas ſapiẽtie ſalutaris.

Aliter [Oculi eius ſicut colũbe] i. caſti et ſimplices [ſup̃ riuos aquaꝝ] i. iuxta flu/ D
enta ſcripturaꝝ. in q̃bus virgo ſtudebat [que lacte ſunt lote.] In lacte duo. Can/
dor q̃ ad caſtitatẽ. dulcedo que debet referri ad pietatẽ. Uñ petimus. Illos tuos
miſicordes ocl'os ⁊c̃. Sed ſi vis vt te reſpiciant oculi iſti. oportet te fieri paupem
ſpiritu. id ẽ humilem. quia oculi chriſti ⁊ marie in pauperem reſpiciunt. Diabo/
lus reſpicit omne ſublime. i. omne ſupbum. ſicut dicit̃ Iob. xli. Item oculi dñe
ſup̃ iuſtos. ſicut oculi matris ſup̃ pueꝝ ne cadat. et ſi ceciderit vt eũ releuet. Un/
de dicit ſeruo ſuo. In via hac q̃ gradieris firmabo ſup̃ te oculos meos. [Et reſi
dent iuxta fluẽta pleniſſima] ſcripturarũ. Et nota reſidẽt. nõ trãſuolãt aut deam
bulant. ↄtra illos q̃ nõ poſſunt reſidere ad libros ſuos. ⁊ ↄtra q̃ſdam monachos
equitatores q̃ nõ poſſunt reſidere in clauſtro.

Item Canticᷓ. vij. dicit̃ marie. [Oculi tui ſicut piſcine in eſebon. q̃ ſunt in porta fi/ E
lie multitudis.] Eſebon interp̃tat̃ cingulũ meroris. i. meror cingens. vt intelliga/
tur intrãſitiue. q² meror penitẽtie cingit hoĩeꝫ. et reſtrīgit pctõrũ ſaniẽ et fluxum
peccati. ſicᷓ vitta cingit vulneratũ et reſtringit ſanguis fluxũ. Et h̃ cingulũ ↄpetit
penitentibꝫ. q̃ in merore animi recogitãt peccata ſua ⁊ penas iferni. ⁊ inde hũiliãt̃.
Quia ſicut dicit̃ puer. xij. Meror in corde viri hũiliabit eũ ⁊c̃. Talibꝫ enĩ ſũt ocl'i
btẽ virginis q̃ſi piſcine. i. reſpect⁹ miſicordie. ei⁹ multiplex lauatoriũ. Ocl'i enĩ do
mini ſup̃ iuſtos. ocl'i dñe ſup̃ pctõres. Et dicunt̃ iſti ocl'i eſſe [i. porta filie ml'titu
dinis] i. eccl'ie. cui⁹ ipa ẽ porta. Ul' ocl'i ei⁹. i. intellect⁹ et affectus [ſicᷓ piſcine] q²
ↄtinet aq̃s doctrĩe ⁊ miſicordie. q̃bꝫ nutrit piſces. i. miores. q̃ ſũt [i. eſebon] q̃ fuit
q̃dã ciuitas. añ cui⁹ portã erat fõs circũfluẽs ciuitatẽ. nec igrediebat̃ q̃s ĩ eã niſi ꝑ
fõtẽ. Sil'r nec eccl'iaꝫ igredit̃ q̃ſ niſi ꝑ baptiſmũ. Et dicũt̃ he [piſcine] eẽ [i. porta]
. i. ĩ ipa q̃ ẽ porta eccl'ie. q² niſi ꝑ illã ñ ĩtrãt fideles ad vitã [filie ml'titudis] i. ml'to
Itẽ De ocul' mr̃is ↄgrue pt̃ dici ſicᷓ dicit̃ de ocul' filiȷ̃. Apocᷓ. i. [Ocu/ rũ filioꝝ. F
li ei⁹ velut flãma ignis] q̃ q̃ttuor hꝫ ꝓpetates. Illuminat ei et calefacit. terret ⁊ ex
urit. Marie ei reſpect⁹ illuſtrat electos luce ſapie. ⁊ calefacit amore iuſticie. r̃ꝑbos

antē et demones terret ferocitate cōminatōis.et incorreptos exurit incēdio dāna
tōis,ſicut patet in iuliano apoſtata. Aliter. Flāmei ſunt ocl'i iſti ꝑ charitatē. ⁊ illu
minat corp⁹ chriſti/qḋ eſt eccl'ia .qꝛ vita ei⁹ inclita cūctas illuſtrat eccl'ias .Et qꝛ
ↄbuꝛūt demones et pctā. Vñ puer.xx. Rex q̄ ſedet ⁊c. Quere ſuꝑ lib.ij.ꝑticula.i.
cauſa.xxiij.

Moraliter. Duo ocl'i aīe/gemina dilectio dei et pximi. Vl' in bono faciēdo .⁊ B
malo cauēdo. Vel intellect⁹ q̄ reſpicit fidē.et affect⁹ q̄ charitatē. Purgādus
eſt aūt intellect⁹ ab errore.affect⁹ a vicio. Vñ hiere.iiij. Auferte ꝑpucia cordiū ve
ſtroꝝ viri iuda et habitatores hierl'm.i.eccl'ie vl' religiōis. Prepuciū intellect⁹/er
ror.ꝑpuciū affect⁹/malicia. Unde hiere.iiij.dr aīe. Laua a malicia cor tuū .vſq₃ q̄
morabunt in te cogitatōes noxie.i.erronee. Debēt etiā iſti ocl'i eſſe ſicut colūbe .vt
ꝑuideāt accipitrē. Sicut enī ocl'i corꝑales exacuunt ꝑ aqꝝ inſpectōez .ſic ſpūales
ꝑ ſacre ſcripture cōſideratōem.vbi ꝑuidet aſtutia diaboli.

Item Ocl'os fidel' anie fides purificat . Vñ Actuū.xv. Fide purificās corda eorū. D
Spes eleuat ad dn̄m. Vñ ps. Ad te leuaui ocl'os meos ⁊c. Charitas et mūdicia
deo cōiūgunt. Mat.v. Beati mūdo corde. qm̄ ipi deū videbūt. Itē Iſa. xxxiij.
[Regem in decore ſuo videbūt ocl'i eius] .i.mūdi cordis et charitatiui.

Item. Ocl'i fidel' anie debēt eſſe ſicut colūbe.nō ſicut corui vl' vulturis.q̄ ſꝑ habent I
ocl'os ad cadauera.nō ſicut accipitres vl' herodij.q̄ꝝ ocul⁹ ad ſanguinē et rapinā.
Sed ſicut colūbe q̄ reſidēt ſuꝑ riuos aqꝝ.i.ſcripturaꝝ.vt ꝑuideant aſtutiā diabo
li.et fugiāt ꝑſeq̄ntē. Et debent he colūbe lacte eſſe lote.i.opibus charitatis ⁊ pieta
tis(q̄b₉ nihil ē dulcius)mūdate a peccatis.⁊ reſidere iuxta flueta pleniſſima. Nā q̄
clare vidēt qḋ videndū eſt in ſcripturꝭ/reſidentes ſunt ⁊ māſionarij in fluētꝭ lacri
maꝝ. Que fluenta tūc ſunt pleniſſima.qn̄ nō ſolū ꝓpa ſ₃ aliena deplorāt peccata.
Nec ſolū habēt lacrimas penitētie.ſed ⁊ deuotōis.i.vtrūq₃ irriguū. Et tales bene
dicunt oculi.qꝛ et ſibi ꝓuident ↄtra aſtutias diaboli in riuis ſcripture.⁊ ꝑ opa mi
ſericordie ſibi ꝑuident ↄ accuſatōem ꝓximi ne poſſit dicere ↄtra eos. occidiſti me
qꝛ nō paui ſti.et ↄ diſtrictōem iudicꝭ mittēdo ad eū legatōem lacrimaꝝ.

De genis marie ¶ Titulus vi.

Ad genarū cōpetenti ↄplanatōe . Canti.i.[Pulcre ſunt gene tue ſicut turtu A
ris.] In genis mulieris notāt quinq₃. Cādor.rubor.decor.verecūdia .⁊ ma
ſticatio ciborū. De q̄ttuor ꝑmis in h̄ capitulo mlt'a inuenies. Maſticauit
aūt cibū euāgelij apl'is et euāgeliſtis.imo et omnib₉ ſeq̄cib₉ eorū. cui⁹ veritatē v̄ba
et ordinē ↄſeruauerat ī corde ſuo. Lu.ij. Dicit g̃ illi.[Pulcre ſunt gene tue ſic̄ tur
turis] .i.pulcritudo tua interior ↄpabil' eſt ꝓprietatib₉ genaꝝ.⁊ ꝓprietatib₉ turtu
ris. Hic incipit ſponſus ↄmendare ſpōſam.et maxime matrē ſuā. Pulcritudo eī
ml'ieris in genis maxime apparet. Bene aurib₉ ↄtinue ſunt.ꝑ q̄s tot⁹ decor v̄tu
tū ſponſe infundit.qꝛ fides ex auditu. Ro.x. Sic ⁊ alie v̄tutes. Ideo ps.dic̄. Au
di filia ⁊c.vſq₃ .decorē tuū. Et h̄ poteſt notari ī h̄ q̄ patiēter audiuit angelū dei fi
liū nunciātē. Bene turturꝭ pilos nō habent.ſ₃ plumas.que nullū aqꝝ veſtigiū re
tinēt.et iuuāt ad volatū. Et in h̄ notat q̄ ꝑfecte renūciauit omnib₉ ſuꝑfluitatibus
mūdi.q̄ ꝑ pilos. Mūdicia etiā cordis et decor virtutū poſſunt in h̄ notari .Et ꝑ
hec tria volauit ſuꝑ pennas ventorū.ſc₃ in aſſumptōe ſuꝑ oēs ordines angeloꝝ.

De genis etiā ſponſe dicit ei ſponſus Canti.iiij. Sicut fragmen malipunici. ita ge B
ne tue.abſq₃ eo qḋ intrinſecus latet. Malapunica ad l'ram eadem ſunt que et ma
logranata. Et dicunt punica a punica regione in qua creſcūt et abūdant . Grana
ta vero dicunt ꝓpter multitudinē granorū.et fracta maiorē emittūt odoris fragrā
tiam q̄ integra. Fragmen etiā malipunici ruborē oſtendit ⁊ candorē. In genis vt
dictum eſt decor et ſpecies mulieris conſiſtit. Dicitur etiam beata virgo ſpecio
ſa propter ruborem pulcritudinis naturalis.verecundie virginalis. eximie chari
tatis.et patientie ſingularis. et propter candorem innocentie .virginitatis et im
mortalitatis. et etiam propter immunitatem peccati. Labſq₃ eo.id eſt preter illud
quod intrinſecus latet] ſoli deo cognitū nemini manifeſtū . Nam q̄nta ſit marie

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſpecies. illic ſol⁹ nouit q̄ dedit. Vel L abſq3 eo qđ intrīſecus latet ⌋ .i. abſq3 interna
virtutū pulcritudīe. q̄ oēs hoīes latuit etiā ſeipam. Vel iſtud dicit moraliter fide
li aīe. L Abſq3 eo qđ intrīſecus latet ⌋ .i. pter illā viſionē q̄ ſpōſū tuū videbis reuela
ta facie. Nunc enī vides p ſpeculū in enigmate. tūc aūt facie ad faciē. i. Chor. xiij.
Vel L abſq3 eo qđ intrīſec⁹ latet ⌋ .i. abſq3 eterne retributiōis claritate. q̄ mō nō vi/
det. Vñ Iſa. lxiiij. Ocul⁹ nō vidit. Col. iij. Vita vr̃a abſcōdita eſt. i. Johan. iij.
Nūc filij dei ſum⁹ et nōdū apparuit q̄d erimus ⁊c̃.
Itē Moraliter. Grana malipunici nō apparēt donec malū. i. pomū aperiat. ſic vir C
tutes anīe modo latēt. ſed qñ dñs aperuerit occulta cordiū. et manifeſtauerit ab/
ſcondita tenebrarū. tūc patebūt.
Aliter L Abſq3 eo qđ intrīſecus latet ⌋ .i. abſq3 dilectōis interioris pulcritudīe. p quam D
alia pulcra ⁊ cōmēdabilia ſunt. Que bñ latere dr̃. q2 ſoli deo nota eſt. Homo enim
videt ea q̄ parēt. deus intuet cor. i. Regū. xvi.
Aliter L Sicut fragmē malipunici. ita gene tue ⌋ Gene fidel' aīe ſpōſe chriſti. duplex E
ei⁹ patiētia. Prima in labore actionū. ſcđa in dolore paſſionū. Et dicunt hec duo
gene. q2 in his maxime pubertas et virilitas aīe fidelis apparet. Et ſunt ſicut fra/
gmē malipunici ↄtinētis grana. i. virtutū germīa. et ſctē actōis ꝓpoſita. Purita/
te intentōis cādida. ⁊ feruore charitat3 rubea. Per fracturā tribulatōis patientia.
Quid enī ſancti germīs vel boni ꝓpoſiti cortex patiētie intra ſe habeat. fractura
tribulatōnis manifeſtat. Quid enī btūs iob int⁹ haberet pacis tpe latuit. ſ3 quid
vl' q̄ntū h̄ eſſet tribulatio māifeſtauit. Itē Fractura malipunici diſtillat vinū ſua/
ue et ſalubre guſtui. in q̄ vino ſignant ↄpūctio. deuotio. ↄpaſſio. et hilaritas. q̄ de
bent ↄcomitari patiētiā aīe ſancte. Eſt g̃ ſēſus L Sicut fragmē malipunici. ita gene
tue ⌋ .i. patiētia tua cādida ⁊ rubicūda. cū q̄tuor dictis ꝓpetatib⁹ vini. Sequit L Abſ
q3 eo qđ intrīſec⁹ latet ⌋ Hoc generaliter dicit ꝯ oēs illos q̄ ſua exteriora miro ſtu
dio exornāt et excolūt. et ſua interiora oīno inculta dimittūt. mag3 diligētes place
re hoīb⁹ q̄ iudicāt ea q̄ parēt. q̄3 deo q̄ intuet cor. Et oēs tales maledicti hypocri
te ſunt. q̄b⁹ dicit dñs Mat. xxiij. Ve vobis ſcribe ⁊ pharisei hypocrite. q̄ mūda/
tis qđ deforis ē calicis et papſidis. int⁹ autē pleni eſtis rapina ⁊ immūdicia. Pha
riſee cece mūda ꝑus qđ int⁹ ē calic3 ⁊ papſidis. vt fiat et id qđ deforis eſt mūdū.
Itē. De genis ſpōſi Cañ. v. L Gene illius ſicut areole aromatu3 ↄſite a pigmētarijs ⌋ F
Qđ de matre ⁊ filio p̄t exponi ſic. Pigmētarij q̄ pigmēta ſuauitat3 et deliciaꝝ ſpi
ritualiū in aīa ↄficiūt. ſeptē ſunt ſpūs q̄ ſunt ante thronū. Apoc. i. ſpūs. ſ. ſapie et
intellect⁹ et ceteri. Iſti pigmētarij ī naturalib⁹ potētijs aīe chriſti vl' ipſius beate
virginis. q̄ſi in areol' ordinabiliter plātauerūt aromata graꝝ et virtutū. in q̄b⁹ ip
ſi⁹ anie ↄſiſtit ſpecies. ſicut in genis ↄſiderat decor faciei. ¶ Aliter. In genis pul G
critudo. pudor et verecūdia. Huic mēbro ſunt ↄpabiles q̄ grām habēt verecundie.
quos ſc3 pudet cogitare. loq̄. facere. vl' audire turpia. quoꝝ honeſtas et virtutum
ſpecies decorat eccl'iam. et h̄ maxime ſi fuerint ↄpabiles areolis aromatū. vt vide
licet ſicut in areol' herbe plantāt aromatice. ſic in coꝝ mētib⁹ plātata ſint virtutu3
germīa L a pigmētarijs ⌋ .i. a ſanctis doctorib⁹. q̄ de ap̄lis et ꝓphet3 aſſumpſerūt et
meſſuerūt aromata ſermonū et ſanctoꝝ operū. q̄ alijs tradiderūt. ¶ Aliter. L Ge/ H
ne ei⁹ ſicut areole aro. ↄſi. a pig. ⌋ Tria poſſunt notari ī genis. Timor ī pallore vl'
abſtinētia. Amor in rubore ſeu verecūdia. In barba robur virile et animi ↄſtan
tia. L Sicut areole ⌋. Areola pri⁹ aratur vomere ↄtritōis. Secūdo ſerit donis na
turalib⁹ et gratuitis. Tercio rigat gratijs ⁊ lacrimis. De primo Oſee. x. L Arabit
iudas ⌋ ſc3 cordis areā. poſt ↄtritōem ſingillatim peccata ↄfitēdo. De ſcđo Mat/
thei. xiij. Nōne bonū ſemē ſemiaſti in agro tuo. De tercio. Rigās mōtes de ſupio
rib⁹ ſuis L Aromatū ⌋ Trina aromata. Bona naturalia. ſc3 q̄nq3 ſenſus et cordis
ingenium. que ſunt inſtrumēta merendi. Dona gratuita et ſpiritualia. que ſunt
cauſa merendi. Unde. ij. ad Chorinth. vi. Hortamur vos ne in vacuum grati/
am dei recipiatis. Bone operatōnes et pia exercitia. ne fides ſine operibus mo/
riatur. L Conſite a pigmentarijs ⌋ qui ſunt pater et fili⁹ ⁊ ſpiritusſanctus. Pater

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

creans dat dona nature. Filiꝰ pͥdicans exēpla virtutū in bona opatōe. Sp̄uſſan
ctus dona ḡtuita cariſmatū infuſiōe. Rigant̄ he arcole aq̄s de fōtib; q̄ ſunt ocl'i:
in lacrimaꝝ effuſiōe. Aquis de puteis. i. pfundis gemitib; cordis in cōtritōe. De
piſcinis. i. mares gallice. De pluuijs. De roꝛe. Piſcina penitētia. Pluuia oꝛatio.
Ros deuotio mentis.

De faciei marie coloꝛatōe — Titulus vij.

Bern̄. I. A faciei cōpetēti coloꝛatōe. Facies aīe ſicut dicit btūs bern̄. mētis intētō: A
ex q̄ rectitudo opis. ſicut ex facie pulcritudo coꝛpis. Huiꝰ faciei cādoꝛ mū
dicia. Ruboꝛ v̄ecūdia. Que duo venuſtāt aīam et augēt gratiā. Que gene ī
hac facie: res et cauſa. ſ. q̄d intēdas et pͥpter q̄d. Uel due gene ī facie vbi conſiſtit
ſpecies m'ieris in cādoꝛe et ruboꝛe: ſunt in aīa caſtitas ⁊ caritas. Quib; duabus
v̄tutib; dn̄s cognoſcit aīaz ꝑ approbatōem. ſi vtraq; ſit duplex: ſicut duplex ē ge
na. Cādoꝛ puritas ītētōis et actōis. Ruboꝛ charitas ad deū et pͥximū. Decoꝛa au
Augꝰ. tē facies ſicut dic̄ augꝰ. eſt qn̄ facies eſt affecta hilariter. dimēſa pariliter. luculente
coloꝛata. Affecta eſt hilariter illa aīa: q̄ q̄cq̄d boni facit hilariter opat̄. ij. Choꝛi. ix.
Hilarē datoꝛē diligit deꝰ. Dimēſa eſt pariliter: qn̄ oīa facit debito tpe. debito oꝛ
dine. debita intētōe. i. ad gl'iam dei. ad ſalutē ſui. ad exemplū pͥximi. vt ſingl'a q̄q;
locū teneāt ſoꝛtita decēter. Luculēte coloꝛata: qn̄ cādoꝛ caſtitatis et innocētie ſub
ſternit̄ ruboꝛi caſtitatis patiētie et martyrij. Luculētꝰ ei coloꝛ: cādoꝛ mixtꝰ ruboꝛi
Aliter. Ad hoc ꝙ aīa placeat ſponſo ſuo: pͥmo neceſſe eſt vt ſubſternat̄ albedo caſtita B
tis. que ē coloꝛ oīm coloꝝ ſuſceptiuꝰ. ſicut pꝫ in imaginib; ſellis ⁊ clipeis depigē
dis. Et debet hic coloꝛ eſſe biſſus retoꝛta: vt innocētia caſtitati copulet̄. Ul' vt ex
teriꝰ in coꝛpe. ⁊ in mēte ſeu volūtate interiꝰ vtraq; hec v̄tus conſeruet̄. Cādoꝛ
autē innocētie refert̄ ad pͥximū. ruboꝛ charitatis ad deū. Duplex aūt ruboꝛ deſi
gnat̄ ꝑ coccū bis tinctū. vt deū diligas. et q2 deꝰ tuus ē q̄ creauit te. q2 prioꝛ te di
lexit. ⁊ q2 factus ē hō pͥpter amoꝛē tuū. Debeſ etiā pͥximū tuū diligere q̄ ad animā.
q2 creatꝰ ſic̄ tu ad imaginē dei. ⁊ quo ad coꝛpꝰ vt ei bn̄facias. Un̄ eccl'i. xvij. [Mā
dauit illis] [ſ. hoīb;] [vnicuiq; de pͥxio.] Debent enī iuſti aſſimilari arboꝛib; padi
ſi. que ſingule faciebāt fructū iuxta genus ſuū. Gene. i. Itē eccl'i. xviij. Miſeratio
hoīs circa pͥximū ſuū ⁊c̄. Eccl'i. xxxi. [Intellige q̄ ſunt pͥximi tui] i. q̄d debeas pͥ
ximo tuo [ex teipo] Illō ei debes in ſua neceſſitate illi. qō crederes tibi deberi po
ſito in ſtatu eiꝰ. Uel ſic [Intellige q̄ ſunt pͥximi tui ex teipo] i. ex tua fragilitate
cogita fragilitatē alioꝝ. Duplex etiā ruboꝛ neceſſariꝰ ē. Uerecūdie. ſ. q̄ſi ī ſiniſtra
gena de his q̄ ꝑtinent ad ſiniſtrā. i. vicijs et peccatꝭ. Qui enī v̄ecūdat̄ ſubito ſolet
ruboꝛe ꝑfundi. Charitatꝭ in dextera. vt deū diligas pͥ adipiſcēdis gr̄aꝝ donis q̄
ꝑtinent ad dexterā. De v̄ecūdia pͥ pctīs dicit p̄s. Tota die v̄ecūdia mea ꝯ me eſt
⁊c̄. De nō habētib; hāc v̄ecundiā: dr̄ aīe peccatrici hiere. iij. Frons m'ierꝭ meretri
cis facta eſt tibi. noluiſti erubeſcere. Huic aūt ruboꝛi. i. v̄ecūdie pͥ pctīs. pͥmo de
bet ſubſterni cādoꝛ caſtitatis. vt peccatrix aīa firmū habeat pͥpoſitū abſtinēdo de
cetero a peccato.
Itē Notādū ꝙ tria pͥncipaliter ſolēt rubere in vultu vel facie luculēte coloꝛata. id ē C
frōs et duplex gena. Per fronte charitas. ꝑ genā dexterā patiētia. ꝑ ſiniſtrā erube
ſcētia de pctīs. Frons ḡ aīe erubeſcit. qn̄ ex amoꝛe chꝛiſti marie et ſanctoꝝ. et ne pͥ
ximū ſcandalizet. verecūdat̄ q̄s turpia et inhoneſta dicere. facere. vel etiā cogitare.
Et nota ꝙ ſicut q̄dā panni pͥus tingi ſolēt in quēdā ruboꝛē q̄ſi ſubobſcuꝝ vt tan
dem recipiāt ruboꝛē luculētū. ſic aīa penitens pͥuſ deb; ſupfundi q̄ſi ſubobſcuro q̄
dā ruboꝛe. i. v̄ecūdia pͥ peccatis. alioq̄n nō p̄t recipe luculentū ruboꝛē vere patiē
tie vel meritoꝛie charitatꝭ. qui duplex ruboꝛ neceſſariꝰ eſt. vt. ſ. ex charitate patiē
ter ſuſtineat tribulatōes. q̄ recolit moꝛtaliter aliq̄tiēs ſe peccaſſe. Itē albedo inno
centie ꝯuenit frōti aīe. vbi ē ſedes verecūdie q̄ eſt v̄tus. Sic coloꝛata fuit gl'ioſa
virgo. de q̄ dicit̄ Eccl'i. xxvi. [Gr̄a ſup gr̄am. m'ier ſancta ⁊ pudoꝛata] i. v̄ecūda.
Quere ſupra li. iiij. ti. xi. de verecūdia marie. ante finē. Albedo etiā virginitatis ſub
ſternebat̄ in ea ruboꝛi patiētie ⁊ charitatis. et h̄ q̄ſi in duplici gena. q2 v̄go mente

et corpe. Unde de ea dicit̄ prabo. xxxi. Byſſus et purpura indumētū ei⁹. Byſſus
retorta duplex v̄ginitas. vel virginitas et innocētia. [Byſſus et purpura] lilium
cū roſa. Candor etiā innocētie ſubſternebat̄ in ea rubori patiētie ⁊ charitatis. q̄z
nemo vere diligere pōt niſi vixerit innocēter. Propter h̄ ei dicit̄ Canti. i. [Pulcre
ſunt gene tue ſicut turturis] ecce rubor charitatis. Propter h̄ etiā p̄ma nominat̄
hec auis in cāticis. q̄z tres iſte virtutes. ſ. caſtitas. innocētia. charitas. omne bonū
inchoāt et conſūmāt. Item ideo dicit̄ Cāti. iiij. Sicut fragmē malipunici. ita ge/
ne tue. In malopunico cortex pallet. ecce charitas. g̃na rubent. ecce verecūdia. vł
patiētia. vel natiu⁹ color v̄ginis. ¶ Notandū etiā q̄ illa aīa dici p̄t luculētiſſime D
colorata. ⁊ expſſe ſimillima ſpōſo ſuo. que candorē innocētie q̄ſi ſubſtratū habēs.
multis affligit̄ tribulatōibꝫ. nec tñ deſerit innocētiā ſuā. ſed oīa ſuſtinet patienter.
Sic enim paſſus eſt de⁹ q̄ fuit liliū inter ſpinas q̄n exiuit portās ſpineā coronā.
Joh. xix. Sic et btā virgo que paſſa eſt in filio. Uñ. i. Pe. iij. Meli⁹ eſt bñfaciē
tes ſi velit dei voluntas pati. q̄z malefaciētes. Nunq̄z eni viſa eſt ↄpetētior iūctu/
ra q̄z liliȷ id ē innocētie. ⁊ roſe. i. ſanguinee paſſiōis. Ideo dicit̄ de aīa. Byſſus et
purpura indumētū eius. Prouer. in fine. Itē p̄pter h̄ de ſanctꝭ dicit̄ Apoca. xij.
q̄ vicerūt diabolū p̄pter ſanguinē agni. et p̄pter verbū teſtimonij ſui. et q̄z nō di/
lexerūt animas ſuas vſq̄z ad mortē. Agnus innocētia. ſanguis paſſio. Quia ei ex
emplo agni. i. chriſti. paſſi ſunt īnocēter. ideo vicerūt diabolū. Uerbū teſtimonij.
auditus ſacre ſcripture. [Non dilexerūt aīas] i. vitam animalē [vſq̄z ad mortē]
excluſiue. i. nō dilexerūt tantū q̄ illa dilectio excluderet mortē. Hoc p̄pe cōuenit
martyribꝫ. Unde ap̄ls actuū. xx. Nō facio aīam meā p̄cioſiorē me. Uel ſic. [Pro/
pter ſanguinē agni] i. p̄pter fidē paſſionis agni. de cui⁹ ſanguīe liniēdi ſunt po/
ſtes. Exo. xij. id eſt intellect⁹ ⁊ affectus. ↄ̄ angelū exterminatorē. Cāti. viij. Pone
me vt ſignaculū ⁊c̄. Uel [p̄pter v̄bū teſtimonij] i. p̄pter aptā ↄfeſſionē fidei. Uł
[verbū teſtimonij] manifeſta p̄dicatio q̄ ad p̄latos.

De cādo/re marie — De candore marie dicit̄ Sap. vij. Candor eſt lucꝭ eterne. Quia p̄ eā videbitur E
lux eterna. i. pater et fili⁹. vt ei ↄueniat illud p̄s. In lumīe tuo videbim⁹ lumē.
[In lumīe tuo] i. in filio q̄ te illuminauit. vł quē tu pepiſti lucē verā ⁊c̄. Itē ecc̄i
xliij. Pulcritudinē cādoris ei⁹ admirabit̄ ocul⁹. Et loquit̄ de niue ad lr̄az. p̄ quā
maria deſignat̄. p̄pter refrigeriū ſp̄ūſancti. et natiuū candorē virginitatꝭ q̄ eſt vi/
ro genitus. Item p̄pter cādorē compat̄ ipa lilio Cantic. ij. Sicut liliū inter ſpi/
nas ⁊c̄. Itē Iſa. xxxv. Glīa libani data eſt ei. Libanus cādor. cui⁹ candoris glo
ria data eſt ei in ſanctificatōe. cū prius eſſet denigrata p̄ originale.
Moraliter. Fideli anime neceſſari⁹ ē candor innocētie. Hic eſt candor ouis Gene. F
xxxi. Alba queq̄z accipies p̄ mercede. Hic debet eſſe in incipiētibꝫ. Ali⁹ ē candor
veſtis. Hic eſt opiniōis ī p̄ficiētibꝫ. Unde eccl'es. ix. Omni tp̄e veſtimēta tua ſint
cādida. Ali⁹ candor niuis. ſ. puritas ↄſciētie in perfectꝭ. Treno. iiij. Cādidiores
nazarei ei⁹ niue. Ali⁹ cādor lactis. i. puritas ſimplicis doctrine. Hic in p̄dicatori
bus. Oēs iſtos cādores habuit maria p̄ omnibꝫ.
Item ratōe ruboris cōparat̄ ipa rubo q̄ ardere videbat̄. Exo. iij. Itē ſtelle ru G
tilāti. Nūeri. xxiiij. Plantatōi roſe. Ecc̄i. xxiiij. Itē ferculo ſalomōiſ. cui⁹ aſcē
ſus purpure⁹. Cantic. iij. Itē p̄pter hūc ruborē compant̄ gene ei⁹ fragmini mali/
punici. Cāti. iiij. vt ſupra de genis. ti. p̄cedenti. Itē. Labia ei⁹ vitte coccinee. vt ī
fra de labijs. ti. x. Propter h̄ etiā appellat̄ ipa ſunamitꝭ. Cāti. vi. id ē coccinea. To
ta etiā fuit flāmea p̄ charitatē inſtar ferri igniti. q̄z chriſt⁹ q̄ ignis ↄſumēſ ē. deute.
iiij. habitās in ea ſic colorabat eā. q̄ eſt fili⁹ charitatis ipi⁹ patris.
Item in coloratōe cōſiſtit vt dictū eſt magna pars hui⁹ pulcritudīs. Et nota q̄ chri H
ſtus matrē ſuā quaſi bis colorauit. q̄ſi bis decolorauit. quaſi bis recolorauit. ſicut
inferius oſtendet̄. De coloratōe. Aue gr̄a plena. De decoloratōe. Mulier ecce fi/
lius tuus. De recoloratōe. Uidi ſpecioſam ſicut colūbā.

¶ Chriſtus matrē ſuam

Colorauit in ſanctificatōe tingēs eā quaſi de nigro colore in candidū. Et tūc data

eſt ei gloꝛia libani.q̄ interp̄tatur candoꝛ. Iſa.xxxv.

Coloꝛauit etiā in ſua ↄceptōe p̱ infuſionē grē amplioꝛis ꝙ̄ antea habuiſſet. Unde tūc dicta eſt grā plena. Contulit enī ei gratiā fecūditatis.et illibatū ↄſuauit cādo rē virginitatis.et tūc ampliat⁹ eſt in ea decoꝛ exterioꝛ ruboꝛe fecūdic. et decoꝛ interioꝛ feruētioꝛi charitate. Uerecūdata eſt enī ad ingreſſum angeli.q̄ in hoīs ſpecie apparebat. Et ideo turbata ē in ſermōe illius. Nam cū p̄us eſſet vt p̄e credit̄ n̄ ſolū cādida ſed cādidiſſima velut flos lilij.intuēs angelū ingreſſum ad eā i foꝛma hoīs ruboꝛe roſeo credit̄ ſup̄fuſa. Propter charitatē p̄o ei⁹ dictū ē ei. dn̄s tecum. Quia q̄ manet in charitate deus manet in eo.

Decoloꝛauit in hoīm opiniōe.q̄ vidētes eā habere filiū ipam coꝛruptā reputabāt. I

Christus matrem ſuam

Unde ipa dicit Cañ.i. Nigra ſū iudicio hoīm q̄ reputāt me coꝛruptā ſed foꝛmoſa q꞉ virgo puriſſima. Aliter exponūt q̄dā locū iſtū q̄ſi ad lr̄am. Dicit enī btā virgo q̄ſi loq̄ns alijs virginib⁹ vl̄ fidelib⁹ aīabus eā imitari volētib⁹.de eo ꝙ ioſeph inueniēs ipſā p̄gnantem ſuſpicās adulteriū voluit occulte dimittere eā.ſicut dꝛ Mat.i. Dicit ḡ. O filie hieruſalē .i.que ſuſpiratꝫ ad pacē celeſtis hieruſalem q̄ſi filie ad matrē. nigra ſum .i.notata crimīe adulterij mihi falſo obiecti.⁊ ita ſū ſicut tabernacl̄a cedar .i.eijciēda a viro meo ioſeph de domo ſua .ſicut hyſmael pater cedar cū matre ſua agar eiectus ē de domo abrahe. Gene.xxi. Cedar īter p̄tat̄ tenebꝛe.vel meroꝛ.vl̄ merēs.aut tenebꝛoſus.vel ſm̄ q̄ſdā nigredo.q꞉ in tabnacul̄ habitabat eiect⁹ ab hoīb⁹ .cui⁹ manus ↄtra oēs.et manus oīm ↄtra eum. Sic maria et ſancti abiecti et viles ab hereticiſ reputant̄.ſed nō habētes hic manentē ciuitatē ſed futurā inq̄rentes.in tabernacl̄o coꝛpis pugnāt ↄ̄ carnē. mūdū. et diabolū. Et talis pugna nō debꝫ exerceri ſine duplici meroꝛe.interioꝛi p̱ doloꝛē.et exterioꝛi p̱ lacrimarū effuſionē.que ↄburūt diabolū. Sed licet nigra videar K

De pellibus ſalomonis

exteri⁹ .tamē foꝛmoſa ſum interi⁹.q꞉ carēs omni macula et omni virtute adoꝛnata.et ſicut pelles ſalomōis q̄ pulcer fuit exteri⁹.et cultu regio adoꝛnat⁹. ſic ego interi⁹ oꝛnata ſum oīni decoꝛe v̄tutū. Et eſt ſil̄itudo extrinſeca tracta a ſalomōe ad intrīſeca.cui⁹ pelles nigras q̄dā fuiſſe affirmāt. Et ſic iungēda eſt lr̄a. Nigra ſum ſicut tabernacl̄a cedar.ſed foꝛmoſa ſicut pelles ſalomōis que molles erāt et foꝛtes.et moꝛe pelliū excarnate et extenuate.iacintine et rubꝛicate. Et tal̄ erat maria. Foꝛtis patiētia. Mollis obediētia .quaſi diſtincta varietate virtutū. Ab omni carnalitate ⁊ carnali voluptate ſepara p̱ virginitatē.extenuata p̱ paupertatem et humilitatē. Iacintina p̱ cōtemplatōez et deſideriū ſup̱noꝛum . Rubꝛicata in filij paſſiōe p̱ anime martyriū. Et in his oīb⁹ debet fidelis aīa p̱ poſſe ſuo mariā imitari . Sequit̄. Nolite me ↄſiderare ꝙ fuſca ſim. q꞉ decoloꝛauit me ſol iuſticie. Quaſi diceret. Nō habeatis ad talē ſuſpitōem reſpectū.quia ſol iuſticie ſic me exteri⁹ p̱ talē ſuſpitionē q̄ſi decoloꝛauit qn̄ ipm̄ ↄcepi.ſed intus plurimū coloꝛauit. Sicut ſol materialis q̄ſdā fruct⁹ decoloꝛat palloꝛe.quoſdā venuſtat rubedīe. Sequit̄. Filij matris mee ſynagoge.i.iudei infideles.nō credentes ꝙ virgo ↄcepe rim pugnauerūt ↄtra me detractōib⁹ et maledictis.et ↄtēptui habuerūt me .dicētes admin⁹ me ↄcepiſſe de viro meo ioſeph. Et q꞉ me ↄtemnūt occaſionalit̄ poſuerūt me cuſtodē in vineis .i.in eccleſijs fideliū gentiliū et iudeoꝛū ↄuerſoꝝ ad fidē.p̱ q̄bus oꝛo filiū meū.et q̄ mihi dicunt . Oꝛa p̱ populo interueni pro clero ⁊c. Sed vineā meā .i.ſynagogā infidelē nō cuſtodiui q꞉ nō credūt me matrē dei.nec req̄rūt auxiliū a me.imo maledicūt mihi et odio me habēt. Et iō p̱ tal ib⁹ nō poſſum oꝛare.admin⁹ tā deuote ſicuti p̱ fidelib⁹.

Christus mr̄eꝫ ſuā

Decoloꝛauit etiā in paſſiōe q̄dam doloꝛis nigredine.cum ei⁹ animā gladi⁹.i.paſſio filij ptranſiret. Unde et ipa dicit Canti.i. Fuſca ſum.q꞉ decoloꝛauit me ſol .i.filius me⁹ eclipſim patiēs et occaſū. Propter hāc etiā doloꝛis nigredinē dicit ipſa Canti.i. Nigra ſum ſed foꝛmoſa ⁊c. Nigra exteri⁹ p̄ſſuris tribulatōnū foꝛmoſa interi⁹ decoꝛe virtutū. Uel nigra tribulatōe foꝛmoſa charitate. Uel nigra in terris foꝛmoſa in celis. Uel nigra ocul̄ inſipientiū foꝛmoſa intellectu ſapientiū. Uel meli⁹. Nigra q꞉ ignis paſſiōis vnigeniti ſui.de quo ipe dicit p̄ri. L

igne me examinaſti ꝛc. denigrauit eā. Ignis enim ea q̄ cōburit tingit in nigrū. Uel
nigra ſum .i. animi merore ꝯfecta. deſpecta. obſcurata. obfuſcata. decolorata.
Quia decolorauit me ſol moriēs. diſcolorē me fecit ſol obſcuratꝰ et obfuſcatus.
cui in paſſiōe nō fuit ſpecies neqꝫ decor. ſicut dicit Iſa. liij.
Uel moraliter ꝯueniūt hec verba fideli aīe facienti penitētiā et amore. vt dicere poſ-
ſit. Nigra ſū p ſordes penitētie. ſed formoſa ſpūali decore. q2 decolorauit me M
ſol iuſticie. Calor enim hꝰ ſolis .i. amor chriſti. d̄ q̄ calore dicit. nec eſt q̄ ſe abſcō
dat a calore eiꝰ. facit nigreſcere et pallere. Uñ poeta. Palleat oīs amās. Pallor
mortuꝰ color ē. q2 nō poteſt deū vere diligere q̄ mūdo mortuꝰ nō eſt. Treñ. v fi.
Pellis nr̄a q̄ſi clibanus exuſta eſt a facie famis ꝛc. Job. xxx. Cutis mea denigra
ta eſt ſuper me. et oſſa mea aruerūt p̄ caumate .i. tribulatiōe. Sic etiā pt iſtō expo
ni. Nigra ſum corꝑalibꝫ miſerijs. ſed formoſa celeſtibꝫ deſiderijs.
Poteſt etiā dici q̄ decolorata fuit glīoſa virgo qñ tota facta eſt ſanguinea ꝑ marty- N
riū anime. filio ſuo expirāte. Unde dicit Johel. ij. Sol .i. chriſtꝰ cōuertet ī te
nebras ꝑ mortē corꝑis. et luna .i. maria in ſanguinē ꝑ martyriū aīe. Itē apoc.
vi. Sol factꝰ eſt niger tanqꝫ ſaccꝰ cilicinꝰ. ꝛ luna tota facta eſt ſicut ſanguis.
Recolorauit in reſurrectōe. qñ iterū ortus eſt ſol. q̄ oriens oībꝰ rebus reddit ꝓpꝛios
colores. quādo ſcꝫ gaudiū qđ habuit d̄ filij reſurrectōe. abſterſit ab eiꝰ anima nu
bilū totꝰ triſticie.
Recolorauit etiā in apl'orū p̄dicatōe. qñ ipſis p̄dicantibꝫ toti mūdo innotuit chri-
ſtū natū fuiſſe de maria virgine. Uñ ps. de apl'is. In omnē terrā exiuit ſonꝰ eo
rū dicentiū de chriſto. In ſole poſuit tabernaculū ſuū .i. carnē ſuā quā aſſum-
pſit ex ea. que .ſ. virgo clara erat ꝛ lucida vt ſol ꝑ omnimodā puritatē. Uel iſta re-
coloratio facta eſt in ſua aſſumptōe. qñ coronata eſt glīa et honore. et colorata glo
ria imortalitatꝭ. Uñ tūc canit. Que ē iſta q̄ ꝓgredit q̄ſi aurora ꝯſurgens ꝛc.
Item pulcritudo faciei partim cōſiſtit in cutꝭ extēſiōe. que fit ꝑ penitentiā. Uñ O
aīe penitēti dicit Hiere. xxxi. Adhuc ornaberis timpanis tuis ꝛc. .i. mortifi
catōe carnis. que eſt decētiſſimꝰ ornatꝰ aīe. Alioquin ruge tue dicēt teſtimoniū
ꝯ te. Job. xvi. ſ. q̄ nō facis penitētiā. Itē ideo aīe peccatrici dicit Iſa. liiij. Dila-
ta locū tentorij tui. et pelles tabernac'orū tuorū extende. Ne parcas. Lōgos fac
funiculos tuos. et clauos tuos cōſolida. Quere expoſitōem ꝛc.
Itē Notandū q̄ ad aīas colorādas et q̄ſi picturādas dedit chriſtꝰ d̄ p̄cioſo vaſe cor
poris ſui ſanguinē ꝛ aquā. ſanguinē ad rubricādū. aquā ad dealbandū. q2 ꝓpꝛiū
eſt aque dealbare q̄ abluit. vt ei ſimilarent qui cādidꝰ eſt ꝛ rubicūdꝰ. Cuius vide
licꝫ ſanguinis gutta mīma. plꝰ valuit oībꝫ creaturis. Sine hac aūt coloratōne
pallida eſt ꝛ diſcolor oīs aīa. et indigna chriſto dño ſpirituali mr̄imonio copula-
ri. Itē vt coloranie fidelis recens diutiꝰ ꝑſeueret. freq̄ntius irrorari debet facies
aīe recogitādo paſſionē dñicā q̄ſi aq̄ roſeacea. q2 de latere ipiꝰ patiētis aq̄ ſimul
cū ſanguine diſtillauit. Joh. xix. ꝛc.

De auribꝫ marie — Titulus viij.

In aurium erectōe et cōpetenti diſpoſitōe. Aurium erectio. obediētie rectitudo. A
.i. Regū. iij. Loq̄re dñe q2 audit ſeruus tuꝰ. De erectōe auriū marie dicit
ipa cū filio Iſa. l. Erigit mane. mane erigit mihi aurē ꝛc. Quere ſupra li.
iiij. ti. xxix. de obedientia marie.

Aures debent eſſe

Debent eſſe due. ſcꝫ intellectꝰ et affectꝰ. vt audiat q̄s exēplo marie hūiliter ꝓ ſe ſic
ipa audiuit angelū. patiēter cōtra ſe ſic ipa filij irriſores. Ideo dicit Apoc. ij. Qui
habet aures audiēdi audiat q̄d ſpūs dicat eccleſijs. Ille reuera habꝫ aures. q̄ ſē-
ſum retinēdi ac intelligēdi habꝫ. ꝛ affectū diligendi et ꝓmerēdi ea q̄ ꝓmittunt. ſi-
cut habuit maria. Ille autē q̄dāmodo auribꝫ caret. qui de celeſtibꝫ bonis q̄ ſibi ꝓ-
mittunt curā nō habet. Quid ſpūs dicat eccleſijs. Spiritꝰ in h̄ loco nequaqꝫ ꝑ
ſonā ſpūſſancti tm̄. ſed ipam ſanctā et indiuiduā trinitatē deſignat. q̄ vna deitas
credit et vnus deꝰ adorat. Spiritus eni eſt deus. Joh. iiij. Ait ḡ. Quid ſpiritꝰ

dicat] .i. q̃d deus ꝑmittat [eccleſijs] pluraliter. Nõ huic eccleſie vel illi. Quia qđ
iſti vel illi ſm diſtinctõem apocalypſis ꝑmittiť. ſingulis ſi feſtinẽt ad p̃ceptoꝝ im/
pletõem fideliter ꝑſolueť. Et nota ꝙ ſpũs iſte dicit .i. docet vel p̃cipit eccleſijs q̃t/ B
tuoꝛ p̃ncipaliter. ſ. p̃cepta. ꝓhibitões. cõſilia et ꝓmiſſiones. quibꝫ oĩbꝫ obtꝑanduꝫ
eſt. vt faciamꝰ p̃cepta. Uitemꝰ ꝓhibita. Amplectamur cõſilia. Deſideremꝰ ꝓmiſ/
ſa [paratũ] habẽtes [coꝛ] et iterũ [paratũ] ad hec et illa.

Non debẽt moueri niſi moto capite .i. niſi ad ea que deꝰ vult. qꝛ aures ſunt de ipſo
capite. Ioh. viij. Qui ex deo eſt verba dei audit. Sic ꝑ oĩa. et tantũ ſic. mouebať
maria. Aures eĩ beluine ſunt q̃ excutiũť. ſic̃ pateꝫ ĩ aſinis ⁊ canibꝫ et ceruis ⁊ hmõi.

Ante apte .i. ad ſpũalia. Retro clauſe ad tꝑalia. Ideo diciť Iſa. l. Dñs deꝰ aperuit
mihi aurẽ. i. Regũ. ix. Reuelauerat dñs auriculã ſamuelis ⁊c.

Circulares vt a nullo recipe veritatẽ dedignenť. Ecc̃i. iij. Auris bona audiet cum
omni ꝯcupiſcẽtia ſapientiã. Nõ curare enĩ a quo diſcas. vna eſt de ſeptẽ clauibꝰ
q̃ reſerãt ſcientiã. Uel circulares et integre. vt ꝑfecte et integre obediãt. Uñ filius
Aures de bent eſſe — patri. Aures aũt ꝑfeciſti mihi.

Lenes et nõ piloſe. qđ eſt mãſuete audire ⁊c. Ecc̃i. v. Eſto mãſuetus ad audiendũ
verbũ dei ⁊c. Iaco. i. In mãſuetudine ſuſcipite verbũ dei ⁊c.

Chriſo. Mũde et purgate a fecibꝫ ꝟboꝝ ſcurrilũ. Uñ Chriſoſtomꝰ. Nõ dimittas ſterco/
ra in auribꝫ tuis. Peccata ſtercoꝛa ſũt. Detractoꝛes g̃ q̃ nũciant tibi pctã alioꝛuꝫ.
ſtercoꝛibꝫ implẽt aures tuas. Quidã enĩ habent aures caninas plenas muſcis .i.
adulatõibꝫ et rumoꝛculis. vel qđ peius eſt ſerpentibꝫ et aurellarijs .i. detractõibꝫ
⁊ mẽdacijs. que occidũt ipſam aĩaꝫ. Canibꝫ enĩ intrãt aurellarie ꝑ aures ĩ cerebrũ
⁊ inde moꝛs. Hiere. ix. [Moꝛs intrat ꝑ feneſtras] auriũ. ſ. et alioꝝ ſenſuũ. Unde
de beato ſiluestro legiť. A detractõibꝫ ⁊ mẽdacijs q̃ſi a ſerpẽtibꝫ aures auertebat.
Augꝰ. ſciẽs venenũ inuidie ꝑ aures ingreſſum occidere aniam ſapiẽtis. Augꝰ. Sicut ſi
deeſt inſpectoꝛ deeſt luſoꝛ. ſic ſi deſit auditoꝛ deerit et detractoꝛ. Quotiẽs g̃ intra
uerĩt hmõi nocumẽta aures tuas. neceſſe eſt te habere ſurgatoꝛiũ ꝯfeſſiõis hũilis.
quia minimo digito ſolent aures purgari.

Reuelate maxime in viris. vt diligẽter intelligãt q̃d eis dicať a dño. i. Regũ. ix. Re
uelauerat dominꝰ auriculã ſamuelis.

Concaue ꝑ humilitatẽ. Unde dictũ eſt marie ⁊ cuilibet fideli aĩe. Inclina aurẽ tu
am ⁊c. Et purganť paruo digito. q̃ figurat hũilitatem.

Oꝛnanť auro de quo fabricanť inaures. qꝛ ꝓmiũ obediẽtie. fulgoꝛ claritatꝭ eterne.
Prouer. xxv. Inauris aurea ⁊c. Geñ. xxiiij. dedit helyezer rebecce inaures et ar/
millas. Itẽ notandũ ꝙ q̃dam habẽt aures p̃ciſas. qđ eſt ſignũ latrocinij. q̃ ſcꝫ C
Nota mľtiplex impedimẽtũ — particľariter obediũt et nõ ex toto. Exemplũ de malcho cui petrꝰ amputauit au
riculã dexterã. Ioh. xviij. Quere titulo de obediẽtia. Alij habẽt ꝑpoſteratas. id ẽ
beſtoꝛnees gallice. q̃rũ aptura eſt a retro. i. ad ea q̃ debuiſſẽt addoꝛſare. Alij aſini
nas. Unde Perſiꝰ. Auricľas aſini q̃s nõ habet. Iſti ſunt q̃ libẽter audiũt cytha
Perſius — rã p̃dicatiõis. nec tñ aliq̃d mittũt ad coꝛ ſuũ nec in opatõem. qđ eſt lyrã ꝯculcare.
Alij habent aures aſpidis ſurde ⁊ obturãtis aures ſuas. nolẽtes exaudire voceꝫ
incantantiũ. i. p̃dicantiũ. aut medici medicãtis ſapiẽter. ſicut dicit alia littera. Alij
tantũ luxurianť ꝙ inde obſurdeſcũt ad lrãm.

De naſo marie — Titulus ix.

Iñ naſi debita q̃ntitate et nariũ apertõe. Canti. vij. Naſus tuus ſicut tur/ A
ris libani que reſpicit cõtra damaſcũ. Damaſcus interp̃tatur ſanguinẽ bi/
bẽs. hic eſt diabolꝰ. q̃ ſꝑ ſitit bibere ſanguinẽ pctõꝝ. Contra eiꝰ inſidias
Maria naſus eccleſie — opponiť naſus. i. diſcretio btẽ virginis. q̃ ipiꝰ ꝑſentit maliciã ⁊ a lõge p̃uidet qua/
ſi de ſpecľa. Uñ et turri ꝯpať. a qua delõge inimicoꝝ videnť incurſus. Ipa g̃ et a
lõge reſpicit ꝯtra hoſtẽ. et ſicut turris foꝛtiter ꝓ nobis ſe ei opponit. Et diciť [tur
ris libani] quaſi in libano mõte ſita. qui candoꝛ interp̃tať. vt ꝑ hoc oſtendať ꝙ cã
doꝛe virginitatꝭ tanq̃ pede cõterere valeat caput ſerpentꝭ. i. ꝯcupiſcẽtiã. Uel etiã
quo ad ſe fuit [turris libani] fundata ſupꝛa petrã. i. chriſtũ. cui ſoli innitebať. Uñ

Canti.viij. Innixa ſuꝑ dilectū. Que.ſ. turris libani eſt ſtabil' altitudo candoris
eius.innocentie.ſ.et virginitatis.iugiter reſpiciēs ꝯtra damaſcū.i.peccatū.

Maria naſus. Quia

Miniſterio naſi purganꝶ humores capitis.⁊ adiutorio marie vicia ⁊ praui mores
noſtre mentis que caput eſt anime.

Naſus via ſpiritus eſt.qꝛ ipa via eſt qua ſpūſſctūs venit ad nos. ad noſtrā.ſ.iuſtifi
cationē et cōſolatōem.et qn̄qꝫ q̄ſi recedit a nobis ad noſtrā hūiliatōem . Vn̄ cāti.
iiij. Veni auſter et ꝑfla ortū .i.ꝯſciaꝫ fidel' aīe. Itē cāti.i fi. Fuge dilecte mi ⁊c.

Maria naſus. Quia — Naſus miſtrat aīe.i.vite carnis reſpiratōem .et maria vite nr̄e ſpūali ſpei reſpiratō
nem. Vn̄ dicit. In me oīs ſpes vite ⁊c. Et h̄ patet in theophilo et multꝫ alijs.qui
niſi in miſicordia ei⁹ ſperaſſent.' de dei miſicordia deſperaſſent.

Naſus diſcernit inter fetorē et odorē.et ipa vouēs virginitatē ad ipaꝫ velut ad aro
mata ſe ꝯuertit.et carnis corruptōeꝫ velut fetorē longe a ſe ꝓiecit.

Penes naſum attendiꝶ mot⁹ indignatōis.et ipa ꝑ ſctāꝫ ſuꝑbiā q̄cq̄d vile erat ⁊ ſor
didū deteſtabaꝶ.et omnē mūdi gl'iam ꝑ humilitatē abominabaꝶ.

Non fuit hic naſus paru⁹.'qꝛ nō defuit ei diſcretio. Non grādis.'qꝛ nō affuit ei pſū
ptio. Non tortus .'quia nulla occaſione declinauit a recto. De his trib⁹ impedi/
mētis agiꝶ Leuit.xxi. Et idcirco fuit idonea miſtrare dn̄o. Vn̄ dicit. In habita
tōe ſctā corā ipo miſtraui. Quere li.ij.ꝑtic'a.vi.de ꝓuis marie p⁹ ꝑncipiū.

Moraliter. Naſus aīe diſcretio eſt.q̄ mala velut fetorē.et bona velut odorē ꝓui B
da ſagacitate debet diſcernere.vt fetida reijciat.et odorifera retineat.veluti ci/
cuta et amaruſca reijciꝶ.et odor roſe attrahiꝶ. Diciꝶ ḡ fideli aīe. Naſus tu⁹ ſicut
turris libani q̄ reſpicit cōtra damaſcū videlicꝫ ſicut turris in libano mōte.id ē ī
chriſto fundata.q̄ eſt firma petra. Mat.vij.mons in ꝟtice mōtiū. Iſa.ij. Mons
libanus.i.cādor q̄ ꝑ grām dealbat nigros pctōres. Sit ḡ naſus .i.diſcretio anīe
ſicut turris vt nec ad dexterā ꝑ ꝓſpa.nec ad ſiniſtrā ꝑ aduerſa .ſed in rectū ꝟſus
celū regulariter ꝓtēdaꝶ.ſicut turris cū ꝑpendicl'o erigiꝶ ⁊ īmobiliter cōſiſtit. Et de
bet hec diſcretio iugiter reſpicere cotra damaſcū .i.diabolū vt ſuꝑ dictū eſt ꝺ be
ata virgine.vt veniēti tēptatori viriliter ſe opponat. Jaco.iiij. Reſiſtite diabolo ⁊
fugiet a vobis. Vel damaſc⁹ metropolis ſyrie ciuitas m'tū infeſta filijs iſrl'.ē col
lectio demonū et hominū impioꝝ filijs dei ſꝑ inimica. quib⁹ viri diſcreti virilit
ſe opponere debēt.

Aliter. In narib⁹ ſagacitas et diſcretio.'vt ſagaciter diſcernat fidelis aīa q̄d ſit odor C
vite in vitā q̄d odor mortꝫ in mortē.q̄ ſit fragrātia virtutū. quis fetor viciorum.
Et talis eſt turris libani ꝓpter fortitudinē conſtātie.et altitudinē virtutꝫ. ⁊ cā/
dorē continētie.qꝛ libanus diciꝶ cādor. Et debet talis ſꝑ ꝓſpicere ꝓ ſe ⁊ alijs cō
tra damaſcū qui interꝓtatur pot⁹ ſanguinis .vl' bibēs ſanguinē. et ſignat diabo
lū.qui nr̄aꝝ iugiter ſitit ſanguinē animaꝝ.ꝯtra quē ſꝑ ꝓſpiciendū ē ad ei⁹ inſidi
as ꝑcauendas. Vel turris libani .i.cuſtodia cādoris q̄ eſt mūdicia et innocētia
anime.qꝛ duo hec maxime cādidū faciūt corā dn̄o. Et bene naſus .i.diſcretio fi
delis aīe compaꝶ turri quia q̄ vere habet ꝟtutē diſcretōis .'flecti nō p̄t ad pecca/
tū.et ſtabilis eſt in bono.ſicut turris ſtabil' eſt ⁊ inflexibil'. Que reſpicit cōtra da
maſcū. qꝛ talis aīa ſe obſeruat ab inſidijs diaboli.q̄ vitā noſtrā ſpūalē ſemꝑ au/
ferre nititur q̄ eſt in ſanguine xp̄i.

Naſus D

In facie eminētiſſimū tenet locū.qꝛ ꝓuidi ſpiritualiū diſcretores debent in ſublimi
orib⁹ collocari. Sed niſi diſcretio fuerit circūſpecta.'facile ſubītrabit viciū virtu/
te palliatū. Ideo ꝓhibeꝶ Leui.xxi.offerre deo ſuo panes hō qui fuerit paruo aut
grandi aut torto naſo.

Paruus.'defectus diſcretōis. Contra qd̄ diciꝶ eccl'iaſtes.vij. Noli eſſe ſtultus.' ne
moriaris in tēpore nō tuo.

Grandis.'ꝓſumptio de ſua diſcretōe vl' ſcientia. Cōtra quod diciꝶ Ro.xi. Noli al
tū ſaꝑe.'ſed time. Eodem.xij. Nō plus ſaꝑe .i.inueſtigare q̄ꝫ oportet.ſed ſapere

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ad ſobrietatẽ.] Vel grandis naſus ꝑſumere de eminentia ſue ſanctitatis. vel ſe ſolũ credere ſanctũ. ſicut videre eſt ĩ helya .iij. Regũ. xix. dicẽte. Derelictus ſum ego ſolus ꝛc. Et dñs volens hanc ꝑſumptõez reſecare ab animo ei⁹. dixit ei. Dereliq̃ mihi ſeptẽ milia virorũ in iſrael. quoꝝ genua nõ ſunt incuruata ante baal. Gala. vi. Qui ſe exiſtimat aliq̃d eſſe cum nihil ſit. ipſe ſe ſeducit. Vel grãdis naſus .i. nimia diſcuſſio ꝓprie vel aliene actõis. Cõtra qđ dicit Eccl'es .vij. Noli eſſe nimis iuſt⁹. q2 eſt iuſtus q̃ peccat in iuſticia ſua. ad Roma. xij. [Non pl⁹ ſape .i. inueſtigare ꝛc. vt ſupra.

Tortus. quãdo aliq̃s qui ſibi videt ſciolus aliq̃ occaſione declinat a recto. ſicut illi qui victimas declinant in ꝓfundũ. Oſee. v.

Duas habet nares. q̃ ſunt. timor ſiniſtra ad ꝑſentiendũ fetorẽ inferni. Unde pſal. Deſcendãt in infernũ viuẽtes. Michee. iiij. [Veniẽs in babylonẽ] q̃ interꝑtat ꝯfuſio. et deſignat ꝯfuſiõem penaꝝ infernaliũ vbi null⁹ ordo [ibi liberaberiſ.] Ut

Naſus etiã ad ꝑſentiendũ aſtutiã diaboli. Uñ de forti eq̃ dicit Job. xxxix. Procul odorat bellũ ꝛc. Spes dextera q̃ iã ĩ ꝑſenti ꝑlibat et paſcit et ſuã paſcit familiã odoribus ꝑadiſi. ꝛ currere eã facit in odore vnguentoꝝ dñi et marie.

Sup os et labia ordinat. Sup os. vt exemplo ſimie diſcernas q̃d ꝯmedendum. q̃d bibendũ. q̃d reijciendũ. Job. vi. [An poterit aliq̃s guſtare quod guſtatũ afferat mortẽ. [q.d. ſi nõ poterit. Hepe eĩ mors aĩe in olla carniũ. in olla potuũ. iiij. Regũ. iiij. Hoc naſo. id ẽ. hac diſcretiõe caruerũt ꝑmi parentes nr̃i. vnde redũdauit mors in totã poſteritatẽ ſuam. Ordinat etiã naſus ſup labia q̃bus loq̃mur ꝛ oſculamur. vt diſcrete tibi caueas in vtroq̄.

Via ſpiritus eſt. quo. ſ. ſpũs attrahit et emittit. Iſa. ij. Quieſcite ab homĩe cui⁹ ſpiritus in narib⁹ eſt ei⁹ ꝛc. Attrahas ergo deſiderãdo. orãdo. q̃ntũ poteris ſpiritum vite quo ſpiritualiter viuas. Uñ. [Os meũ aperui [ſcꝫ os cordis. i. deſideriũ. os corpis ꝯfitendo orãdo. [ꝛ attraxi ſpiritũ.] Et eundẽ ſpiritũ in alios emittas exemplo dñi. qui in faciẽ homĩs inſpirauit ſpiraculũ vite. Gene. ij. ꝛ fact⁹ eſt hõ ĩ aĩaꝫ viuentẽ. Sic et nos docẽdo monendo ꝯſulendo ꝓpĩpis. debemus peccãtoribus inſpirare ſpiraculũ vite orãdo quo reuiuiſcãt a morte peccati. exẽplo helyzei qui incubãs ſup puerũ poſuit os ſuũ ſup os pueri ꝛc. ꝛ oſcitauit puer ꝛc. iiij. Regũ. iiij.

Item In naſo attendit motus indignatõis. vt omne peccatũ ꝑ ſcẽm ſupbiã deteſteris. omnẽ ſpurciciã abomineris. omnẽ mũdanã altitudinẽ extollentẽ ſe aduerſus deum nil apprecieris.

Item. Per naſum et nares intelligit diſcretio tã redolentiũ q̃ꝫ fetidorũ. vt q̃cquid ſordet in ꝯſpectu dei tibi diſpliceat. q̃cq̃d redolet bonis tibi redoleat. et ad famã totius boni velut ad aromata te conuertas.

Item ſubſannatio fit contractõe naſi. q2 dicunt q̃dam ꝙ ſanna eſt q̃dam vena naſi. qua cõtracta corrugat naſus et facies deturpat. vt terribilẽ te oſtẽdas maxime detractoribꝫ. q2 facies triſtis linguã diſſipat detrahentẽ. Itẽ in ꝑs. Detrahentẽꝫ ſecreto ꝓximo ſuo hũc ꝑſequebar. Et ꝯparat iſte naſus turri libani. qui interꝑtat candor. vt ab oĩbus te elonges et ea abomineris que poſſunt aĩam vl' famã denigrare. Et nota ꝙ triplex eſt gen⁹ irriſiõis q̃ notat ĩ ꝑs. Opprobriũ eſt ꝯuiciũ qđ ĩfertur abſenti nõ audiẽti neq̄ videnti. Subſannatio fit ꝑſenti nõ videnti ſꝫ audiẽti. et fit ꝓprie cũ ruga naſi. Illuſio infert ꝑſenti audiẽti et videnti. ſicut illuſum eſt dño in paſſione.

De labijs marie Titulus x.

Ta labioꝝ vel oris pulcritudĩe. Canti. iiij. dicit ſponſe. Sicut vitta coccinea labia tua. et eloquiũ tuũ dulce. Labia eccl'ie ſunt labia btẽ virginis. q̃ dicunt ſicut vitta. q2 crines. i. iuſtos ne effluãt capiti et inuicẽ ſuis oroĩbꝫ ꝛ exẽplis cõſtringit ꝛ adunat. ne ꝑ errores ꝛ vicia diſꝑgant. et eos vinculo pacis et mutue charitatis colligat. Dicit autẽ vitta a vinciẽdo. q2 et ea capilli vl' ipm pect⁹ vinciunt inſtar vitis ligate. Coccinea dicit hec vitta. quia minio ſanguinis filij ſui per cõpaſſionẽ rubricata. cui⁹ paſſiõis memoriã cordibꝫ noſtris inſpirat. Hec A

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

labia ſunt intellectꝰ et affectus beate virginis.ex q̃bus formak et ꝓcedit oĩs loq̃/
la interior.i.cogitatio et deſideriũ. Item hec labia vitta dicunk.q꞉ capilloſ anime
.i.cogitatões et deſideria noſtra vage fluere vel diſpgi aut a chriſto elongari non
ſinunt. Ergo ex officio reſtringẽdi hmõi capillos vitta dicunk. ex officio formãdi
voces interiores dicunk labia. Propter benignitatẽ autẽ ⁊ manſuetudinẽ cõparã
tur vitte que mollis eſt.ꝓpter charitatẽ et iugẽ memoriã dñice paſſionis.coccinea
ex q̃ eſt ſumma capillorũ aĩe reſtrictõ. Uel ad lrãm labia marie quibus formabat
dulcia verba ſua dicunk coccinea.q꞉ ad amorẽ dei et ꝓximi inflãmãt. Coccinũ enĩ
flãmeũ habet colorẽ. Quibꝫ etiã labijs dulcifluas orões ſuas ꝓ nobis format in
ↄſpectu vnigeniti ſui. Itẽ labia marie coccinea.q꞉ coccinũ dñice paſſiõis et ordi/
nem credik docuiſſe euãgeliſtas.⁊ maxime ſicut dicik beatũ lucã. Quo etiã cocci/
no ꝑ iugẽ recordatõem ⁊ ↄpaſſionẽ colorati erãt intellectꝰ eiꝰ et affectꝰ. imo ipſa
tota erat coccinea ꝑ dñice paſſiõis imitatõem.et carnis ꝓpe mortificationẽ. vt ve
re poſſet dicere illud Gal.vlti. Stigmata filij mei ieſu iugiter ĩ corpe meo porto.
Hanc autẽ vittã coccineã debet habere in capite oĩs aĩa.hoc eſt.ĩ mente.ꝑ recor/
datõem.et maxime in orõe. Unde.i. Chor.xi. Oĩs mlier orãs aut ꝓphetãs ñ ve
lato capite.ↄturpat caput ſuũ. Ut ſic ipiꝰ aĩe ſit eloquiũ deo dulce ad auſcultãdũ
Alia lrã dicit. Sicut funis coccineꝰ labia tua.et eloquiũ tuũ dulce. Expone de fune ſi B
cut de vitta. Funis coccineꝰ eſt ille triplex funiculꝰ q̃ cũ ꝑdicatõe trinitatis ⱥbũ
admiſcet d̃ coccino paſſiõis. Et ſicut iſta ꝑdicatio cogitatões nr̃as ↄſtringit ĩ chri
ſto et ↄſeruat in eo.ita facit beate virginis depcatio ꝓ eo ꝙ eloquiũ eiꝰ deo dulce ẽ.
Et funiculꝰ iſte coccineꝰ.i.charitatiua oratio ꝓcedens de labijs ſuis extrahit ani
mas de ꝓfundo peccati.ſicut funis aquã de puteo. Aq̃ enĩ populi ſũt. Apoc.xvij.
Puteus eſt vorago peccati. Unđ orat ꝓpheta. Neq꞉ vrgeat ſup me puteꝰ os ſuũ
Lege gloſam auguſtini.

De ore marie Titulus xi.

PUlcritudo oris cõſiſtit in debita labiorũ coloratõe. et moderata groſſicie. A
et modeſta ipiꝰ oris fiſſiõe vel aptõe. Debita vero labiorũ coloratio ẽ.vt ex
teriꝰ habeant colorẽ lilij.interiꝰ roſe. Uñ cañ.iiij. Sicut vitta coccinea la/
bia tua.vt ſup. Item Cañ.v. Labia eiꝰ lilia ⁊c. Qđ vere ſentiendũ eſt de labijs ṽ
ginis.que pudica erãt quo ad liliũ.charitatiua ĩ ꝑcibꝫ q̃ ad roſam. A ſupflua groſ
ſicie ꝑſeruabank ꝑ hũilitatẽ qñ dicebat.ecce ancilla dñi.et a nimia tenuitate. cũ
diceret. Btã me dicẽt oẽs generatões. Quia fecit mihi magna q̃ potẽs ẽ ⁊c. Ta/
libus aũt labijs oportebat labijs filij q̃ candidꝰ eſt et rubicundus ꝓpinari felicia
oſcula recõciliatõis humane.in quibꝫ.ſ.labijs eſſet puritas charitaſ hũilitas ⁊ ma
terna autoritas. Et quo etiã aſſecuta eſt felix illud oſculũ qđ petebat cañ.i.dicẽs.
Oſculetur me oſculo oris ſui. Fecit ipa oſculũ nouũ inter omnes creaturas.ſ.in/
ter celũ et terrã. Inter diuinã naturã et humanã. Inter virginitatẽ et fecũditatẽ.
Inter cor humanũ et fidẽ. Inter deũ et hoĩem. Inter angelũ et hoĩeꝫ. Inter ho
minẽ et hoĩeꝫ.ſ.iudeũ et gentilẽ. Que oĩa maxime diſcordabãt. Et facto illo oſcu
lo.oĩa ĩnicẽ ſunt oſculata. Ideo etiã appellatur ipa colũba.que inter oẽs aues
ſola oſculũ nouit. Iđ de labijs marie dic̃ pr̃ Iſa.lvij. Creaui fructũ labiorꝫ pacẽ.
Quere ꝑma pagina huiꝰ libri in ꝑncipio.et poſt principiũ ꝑmi libri. Itẽ a dul/ B
cedine labiorũ ↄmẽdat filius matrẽ Cañ.iiij.dicens. Fauus diſtillans labia tua
mel et lac ſub lingua tua ⁊c. Credibile eſt enĩ ꝙ virgo mater ſepiſſime deoſcularek
filiũ tã dilectũ.et ecõuerſo filius matrẽ ſuã.q̃ſi ſatiſfaciens illi materne petitõni.
oſculek me oſculo oris ſui.et maxime cum paruulus eſſet et ſederet in gremio eiꝰ.
Augꝰ. Uñ Augꝰ in q̃dam ſermõe de aſſumptõe btẽ marie. O felicia oſcula labris lactẽ/
tis impſſa.cũ inter crebra indicia reptantis infantie verus ex te filius hoĩs tibi
matri alluderet cũ verus ex patre deꝰ dei genitus imperaret. Et ideo ↄmendat eã
a dulcedine labiorũ ad literam. et myſtice a dulcedine eloquij diſtillantis. quia
cõmuniter (quod notatur in diſtillatione huius faui) deum exorabat pro gene/
re humano. Propter quod etiã dixerat ei paulo ſuperiꝰ. Eloquiũ tuum dulce.vt

ſup̄ expoſitū eſt. Sequit̄. [Mel et lac ſub lingua tua. Mel et lac] .i. om̄imoda dulcedo. Uel p̄ mel dulcedo ſapiētie q̄ dat̄ p̄ eam ⁊ ipius p̄ces maiorib. p̄ lac ſimplex doctrina q̄ cōpetit minorib. [Sub lingua] .i. in meditatōe cordis. Et hec tibi ē a melle mee diuinitatis .⁊ a lacte mee hūanitatis. Uel ſic. Tāta eſt dulcedo ſpūalis in verbis tuis/ quanta corpalis in melle ⁊ in lacte. Et hoc ſub lingua .q2 nō cuilibet patet. ſ3 his tm̄ quibus datū eſt expiri. Non enī ſunt margarite ſpargēde ante porcos. Matth. vij. Sequit̄ [Et odor veſtimentoꝝ tuorū] .i. fama bonorum operū tuoꝝ mihi homini a te impēſa.

Item ī pſalmo ꝯmendat̄ fili⁹ dei ab eloq̄ntia vbi dicit̄ ſponſo. Diffuſa eſt gr̄a ī labiis tuis. ꝑpterea bn̄dixit te de⁹ ineternū. Q. d. eſt dicere. v̄ba tua gratioſa ſunt. Un̄ Joh. vij. Nunq̄ȝ ſic locut⁹ eſt hō. Eccl'es. viij. Sermo ei⁹ ptāte plenus eſt. Mat. vij. Erat loquēs ſicut poteſtatē habēs. Sed q2 de maria et v̄ginib canit eccleſia v̄ſiculū iſtū: de beata virgine illū exponam⁹ et de labijs ei⁹. Dicit̄ ergo illi habito reſpectu ad illā reſpōſionē. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ⁊c. [Gr̄a] .i. gratiaꝝ abūdātia. vt nomen iſtud .ſ. gratia teneat̄ collectiue [diffuſa eſt] .i. nō tantū fuſa ꝑpter te. [ſed diffuſa] .i. diſtributa et abūdanter data toti ſecl'o [in labijs] .i. in reſponſiōe tua. p̄ quam mūdus deo recōciliatus ē. et hoīes ꝯuerſi ad deū. et mūdati a pctis. iuxta illud Joh. xv. Jam vos mūdi eſtis ⁊c. Uel iſtud dicit̄ ſpōſo. Diffuſa eſt gr̄a in labijs tuis] .i. in oſculo q̄ oſculat⁹ es humanā naturā tibi eā vniēdo. De quo oſculo Cāti. i. Oſculet̄ me oſculo oris ſui. In h̄ enī oſculo diffuſa eſt gr̄a homini. Un̄ Oſee. vij. Ueniet nobis q̄ſi ymber tēporane⁹ et ſerotin⁹ .i. veniēs in carnem dabit nob gratiā p̄uenientē et ſubſequentē. Ideo dicit hūana natura Sap̄. vij. Uenerūt mihi omnia bona pariter cū illa .i. cū ſapiētia que eſt fili⁹ dei. Ecce q̄nta diffuſio gratie .ſ. omnia bona. Uel de apl'is poteſt h̄ dici q̄ fuerūt labia chriſti. p̄ quos ipſe loquebat̄. in q̄b labijs diffuſa eſt gr̄a ſpūſſancti. Gregori⁹. Oēs qui chriſtū p̄dicam⁹ organa veritatis ſum⁹. Itē de labijs matris poteſt h̄ idē intelligi. in quib [diffuſa eſt gr̄a] ſingularis quādo dedit filio oſcula dulcia nr̄e reconciliatōis. ſicut dictū eſt ſup̄. Et ꝑpterea bn̄dixit eā deus. nō benedictōe ſiniſtre q̄ dat tpalia. ſed dextere q̄ dant̄ eterna. Ideo ſequit̄. [ineternū.] de q̄ Prouer. iij. Longitudo dierū meoꝝ in dextera ei⁹ ⁊c. Uel ſic. Bn̄dixit te deus ineternū .i. benedictōe ducente in eternitatē. C Propter moderatā oris fiſſionē vl' aptōnez compat̄ ipſa fluuio phyſon. q̄ vt dicunt q̄dā interp̄tat̄ os papille. Os enī papille videt̄ eſſe ſp̄ clauſū. ⁊ tamē lac emittit. Et os beate virginis ſp̄ quaſi clauſuz fuit p̄ diſcreti cēſurā ſilentij. et tamē q̄ñcunq̄ȝ loquebat̄ dulce v̄bū emittebat. Unde ei d2 Cāti. iiij. Mel et lac ſub lingua tua. Et de v̄bis eius nutrit̄ ſpūalis eius infantia. ſicut pueri de lacte.

Grego. (margin, beside "p̄ quos ipſe loquebat̄")

De aptōe oris virginei. (margin)

Item ad honeſtatē oris multū facit dulcedo anhelit⁹. Unde fili⁹ matri Cātic. vij. Odor oris tui ſicut odor malorū. Per odorē oris marie ſignificant̄ oratōes ei⁹ et p̄ces que tote ſunt aromatice. Und̄ dicit de ſeipā Eccī. xxiiij. Sicut cinnamomū ⁊ balſamū aromatizans / odorē dedi. Et q̄ꝛ oratōes ſint aromata. habet̄ Apoc. v. vbi dicunt̄. xxiiij. ſeniores habere phialas aureas plenas odoramentorū. que ſūt oratōes ſanctorū. Dicit ergo fili⁹ matri. [Odor oris tui] .i. orōes tue aromatice. mihi placidus ē et delectabilis [ſicut odor malorū.] Uel ſicut os dn̄i ſunt q̄ ſeparant precioſum a vili. Hiere. xv. ſic poſſunt dici q̄dāmodo os marie qui ipſaz deuote cōfitent̄. laudant. p̄dicant. et elucidant. Et taliū odor .i. fama et opinio debet eſſe ſicut odor maloꝝ que fructus ſunt. et ſignāt bona opa. nō ſolū foliorū .i. verborū. vt nō ſolū de ea bene loquant̄. ſed ad imitationē et honorē eius q̄d bonū eſt operent̄. Uel ideo ꝯmendat fili⁹ matrē ab odore oris ſui. quia opinio doctrine et ſapientie que ꝑcedit ex verbis illi⁹ poſitis in euāgelio .et ꝯfidentia de oratōib illius. attrahūt hoīes ad cultū filij. ſicut odor maloꝝ guſtū allicit ad edēdū. Odor igit̄ oris / eſt fama bone locutōis. Et nota q̄ꝛ ore emittunt̄ odores interiores .⁊ iō bene compatur odor oris eius odori malorū. cū eſſet apotheca omniū aromatū .i. omniū virtutū et oīm cariſmatū. D

De anhelitu marie (margin)

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

De ligua marie

Ad oris etiã cõmẽdatõez mltũ facit lingua eucharis.i.bene ḡtioſa.ab eu qḋ ē bonũ E
et charis qḋ eſt gratia. De q̃ dicit Ecci.vi. Lingua eucharis in bono hoĩe abũ/
dabit. Ecõtrario de lingua nõ ḡtioſa dicit Ecci.xx. Nõ achar; fabula vana. De
lingua vero marie dr Ecci.xxxvi. Si eſt lingua curatõis/eſt et mitigatõis et mi
ſericordie. Lingua ſiq̃dem eue nõ curatõis fuit ſed infirmitat;.qꝛ ꝑcepto dei ino/
bediẽs ꝑſuaſit ſponſo ſuo comeſtionẽ illicitã.ꝛ peccatũ ſuũ ſupbe excuſauit. Fuit
ḡ lingua eius lingua ſupbie et inobediẽtie.et ideo nec mitigatõis nec miſicordie.
ſ; irritatõis ꝛ vindicte.qꝛ dei indignatõem irritauit ad vindictã. Lingua ꝟo ma
rie fuit ligua curatõis.in cui⁹ lingua ſonuit hũilitas.cũ dixit.ecce ancilla dñi. obe
diẽtia cũ ſubiũxit.fiat mihi ꝛc̃. Et ideo ei⁹ lingua eſt mitigatiõis ꝛ miſicordie. qꝛ
dei iracũdiã mitigauit.ꝛ ei⁹ miſicordiã nobis impetrat inceſſanter. Fuit etiã lin
gua ei⁹ eucharis/qꝛ doctrina ꝟborũ ei⁹ vtilis et fructuoſa. Itẽ ecci.xl. Tibie et
pſalteriũ ſuauẽ faciũt melodiã.et ſup vtraq; lingua ſuauis. Moraliter. Si ha
bes linguã curatõis in ꝯfeſſiõe.chriſt⁹ habebit linguã mitigatiõis et miſicordie ĩ
peccati remiſſiõe. Vñ.ij. Regũ.xij. Dixit dauid ad nathan. Peccaui dño. Dixit
q; nathan ad dauid. Dñs quoq; trãſtulit peccatũ tuũ. Nõ morieris.

De dentibus marie. Titulus xij.

Item ad oris pulcritudinẽ multũ faciũt dẽtes mũdi.cãdidi.et abſcõditi. mode F
rate q̃ntitatis.et q̃ſi ꝑ girũ ordĩate diſpoſiti. Canti.iiij.ꝯmẽdat maria a dẽtiũ
ſpecioſitate.vbi dicit ei chriſt⁹. Dẽtes tui ſicut grex vl' ſicut greges tonſaꝝ/q̃
aſcẽdert de lauacro. Oẽs gemellis fetib;.et ſteril' non eſt inter eas. Iſtõ habuiſti
vno mõ expoſitũ ſup li.iiij.titulo.xxxi.de ſapiẽtia marie. Quere ibi poſt ꝑncipiũ.
ſcḋo folio.

De gutture marie Titulus xiij.

In gutturis nitore et ſuauitate. Vñ matri dicit fili⁹ Cãti.vij. [Guttur tu A
um ſicut vinũ optimũ. Guttur tuũ].i.ꝑces ex gutture ꝑcedẽtes [ſic̃ vinu;
optimũ] qḋ ꝯſolat et releuat dolores afflictoꝝ. Vel ſic. [Guttur tuũ].i. ꝟ
ba de gutture ꝑcedẽtia [ſicut vinũ optimũ] chriſto ſc; ꝑ deuotõez ſapida. Pigritã
tib; bñfacere/ſuauiter pũgitiua. Stimulãt enĩ pigros ad currẽdũ amãdũ ꝛ oran/
dũ. Si enĩ ꝟba ſapiẽtiũ ſtimuli.eccl'iaſtes in fine. q̃d putas de verbis matr; ſapi
entie: Pungũt etiã oratões ei⁹ cor filij. Vñ et ip̃e dicit ei Cañ.iiij. Vulneraſti cor
meũ ſoror mea ſpõſa. Et inde miſicordiã eliciũt pctõrib; ꝛc̃. Sunt etiã ꝟba eius
omni vino dulciora ꝑ internã ꝯſolatõez q̃ cor hoĩs letificãt.vt ei ſicut filio poſſit
dici. Quã dulcia faucib; meis eloq̃a tua ꝛc̃. Sunt et inebriãtia.qꝛ diſcrete diſcuſ
ſa mentẽ alienãt a ſenſu carnali. Filiũ etiã inebriãt.et ip̃m faciũt obliuiſci pctõꝛũ
noſtroꝛũ. Et ſic facillime poter; adaptare verbis et orõib; marie ceteras ꝓpetates
vini poptimi. Vel [Guttur tuũ].i.doctrina q̃ cõtinetur ĩ verbis tuis [eſt ſicut vi/
nũ optimũ] quia deuotos delectat. ꝛ a ſollicitudinib; mũdanis elõgat.et ſic ine/
briat vt ſobrios reddat nõ vt amẽtes faciat. Audiens autẽ virgo ſic ſe ꝯmẽdari a
dilecto rapit verbũ ab ore ei⁹.et ſubdit. [Dignũ dilecto meo].i.placẽs ei [ad po/
tãdũ] ꝟ eſt.vt inde potet alios. Placens etiã [labijs eius].i.ꝑdicatorib⁹.[et den/
tibus].i.expoſitorib⁹ [ad ruminandũ] ſicut patet in luca et ceter; euãgeliſtis et ĩ
expoſitorib; ſacris.

Aliter. Guttur eſcas dijudicat.ſicut dr Iob.xxxiiij. Bonas retinet et euomit ma/ B
las. Hec eſt virtus diſcernẽdi ſpũales ꝑces.que ſicut vinũ ſuo calore feces expel/
lit.vt remaneat vinũ optimũ cliq̃tũ ꝛ defecatũ. Cõmendat igit his ꝟbis diſcretõ
virginis in ꝑcib;.que ꝟ ſolũ petit qḋ diſcrete petit.qḋ bonũ.qḋ piũ.ꝛ ab omĩ ma
cula defecatũ. Ipa aũt his verbis audit; a filio aſſumit ꝟbũ ex ore ei⁹.ꝛ ſubijcit.
[Dignũ dilecto meo ad potãdũ. labijſq; ꝛ dẽtib; illi⁹ ad ruminãdũ] Ac ſi dicat.
Hoc vinũ.i.ꝟ ꝟbũ meũ depcatoriũ ꝛ vino optimo ꝯpatũ. [eſt dignũ dilecto meo
ad potãdum.] vt videlic; ei placeat. ꝛ ip̃e delectetur ĩ eo. et hoc ip̃m vinum [ē di/
gnum labijs eius.] i eſt dignum [dentib; illius ad ruminãdum.] Labia potu;
percipiũt et eius saporẽ ſentiũt. Hoc itaq; ꝟbũ dignum dicit labijs chriſti.quia

dignū eſt vt ſauoꝛ benign⁹ illud recipiat ⁊ ꝙ bñ ſapiat et ꝯplaceat diuiñe bonitati.
Et ſicut vinū optimū ſine difficultate ⁊ cū delectatōe ſoꝛbet᷑. ſic petitōes ſuas cū
omni facilitate et delectatōe digne dicit a filio admittēdas. Uez q̄a ei⁹ qd bibit᷑
guſt⁹ cito pͭterit. ei⁹ ꝟo qd ruminat᷑ ſapoꝛ diu remanet. ſubdit de vino illo ꝙ ⌊ di-
gnū ſit dentibꝫ illi⁹ ad rumināndū ⌋ vt ſic oſtēdat ꝙ nō pfunctoꝛie. ſꝫ tanq̄ꝫ affect⁹
placita dulcedine in matrꝭ petitōibꝫ filius delectet᷑.

De collo marie Titulus xiiij.

Maria collū ec- clesie — In colli rectitudīe. cādoꝛe. et ꝯpetenti dimēſiōe. Uñ dr̄ eccl'ie Cañ. i. Col- lum tuū ſicut monilia. Propter rectitudinē cōparat᷑ hoc collū turri. pͥpter cādoꝛē eboꝛi. Unde dicit᷑ Cāti. vij. Collū tuū ſicut turris eburnea. Ipa ei eſt collū eccl'ie ꝑpter ꝯiūctiōem diuinitatꝭ. q̄ ꝑ caput. et hūanitatis que figurat᷑ ꝑ coꝛpus. qꝛ in vtero ei⁹ facta ē ꝯiūctio diuine ⁊ hūane nature. et vnitū gen⁹ hūa- nū chꝛiſto capiti ſuo. vt in hūana natura ſim⁹ vnū cū eo. A

Maria collum eccleſie. Quia collum

Dicitur q̄ſi colūna. quia rigidū eſt ⁊ rotūdū ⁊ caput ſuppoꝛtat ſicut colūna capitel lū. Sic maria nūq̄ꝫ inclinata fuit ꝑ peccatū ſꝫ ſemp erecta. qꝛ celos attīgebat ſtās in terra. et h̄ ꝑ contēplatōem celeſtiū. et q̄ſi rotūda ꝑ deſideriū eternoꝝ. ⁊ nouē mē ſibꝫ tulit in vtero chꝛiſtū caput noſtꝝ. cui videt᷑ dicere illud pſ. Innocētes et recti adheſerūt mihi. qꝛ ſuſtinui te. i. ſurſū tenui te ſup oīa diligendo te.

Maria collū ec- cleſie. q̄a collum

Coniūgit caput coꝛpi. et ipa chꝛiſtū eccl'ie. cui⁹ ipe eſt caput. et ipa coꝛpus. et h̄ du pliciter. ſ. coꝛpaliter chꝛiſtū gignēdo. et ſpūaliter ipm peccatoꝛibꝫ recōciliādo.

Uniuerſis mēbꝛis poſt caput ſupeminet in coꝛpe. et ipa poſt chꝛiſtū q̄ caput noſtꝝ eſt excellētiſſimū mēbꝛū eccleſie.

Duplici humero ſuppoꝛtat᷑. ſic et ipa poꝛtāda eſt a fidelibꝫ eccl'ie. Uñ de ſapientia vł maria dicit᷑ Eccī. vi. ⌊ Subijce humeꝝ tuū et poꝛta illā ⌋ hoc ē actus tuos ſup pone magiſterio ei⁹ ⌊ Subijce ⌋ ꝑ humilitatē et obediētiā ⌊ poꝛta ⌋ ꝑ foꝛtitudinē et patientiā.

Maria collum eccleſie. Quia B

Sicut coꝛpus niſi collo adhereat nō poteſt capiti adherere. ſic q̄ huic collo nō ad heret vera dilectōe. nō poteſt vniri chꝛiſto q̄ caput eſt ſancte eccleſie.

Sicut mediante collo foꝛmant᷑ verba hūana. ſic ipa corā filio nr̄a ē aduocata. Be- at⁹ berñ. Domina nr̄a. mediatrix noſtra. aduocata nr̄a. tuo filio nos recōcilia. tuo Ber.
filio nos ꝯmēda. tuo filio nos repſenta ⁊c̄.

Maria collū ec- cleſie. q̄a

Sicut mediāte collo deſcēdit in coꝛp⁹ q̄cq̄d ei eſt neceſſariū. cibi. pot⁹. potōes. me dicine. et hmōi. ſic et ipa mediāte venit ad nos chꝛiſt⁹ q̄ medicina ē aīaꝝ noſtra- rū. ⁊ cui⁹ caro et ſāguis vere cibus eſt ⁊ potus. Joh. vi.

Sicut collo interioꝛ aer emittit᷑. et exterioꝛ attrahit᷑. ſic ꝑ ipam nr̄a deuotio deo ꝓ- ſentat᷑. et dei miſericoꝛdia et gratia nobis redonat᷑.

Maria collum eccl'ie. Quia collo C

Saliua a capite in coꝛpus traijcit᷑. et ꝑ ipam gratia a deo humano generi impetra tur. qua hō interioꝛ vngit᷑ et delinit᷑. Job. vij. ⌊ Uſq̄ꝫquo nō parcꝭ mihi ⁊c̄. vt glu tiā ſaliuā meā ⌋ i. vt ſapoꝛe tue dulcedinis in ꝯtēplatōe delecter.

Maria collū ec- cleſie. qꝛ collo

Uerbū emittit᷑. Nam et ea verbū patris incarnatū nobis apparuit. et nobis ꝑ eaꝫ a patre trāſmiſſa eſt vera ſal⁹. Joh. i. Uerbū caro factū ē et habi. in nobis. et vidi mus gl'iam eius. Hic aſſigna de verbo.

Spiritual' alimonia membꝛis chꝛiſti. i. fidelibꝫ miniſtrat᷑. qꝛ ipa mediāte panē an- geloꝝ manducauit hō in ſacra ꝯmunione. Uel triplex ſpiritualis alimonia. Ue nia peccatoꝝ. Gratia meritoꝝ. Gloꝛia ꝓmioꝝ.

Uerba ꝓferunt᷑. Quia in cōſpectu dei cū ſit aduocata noſtra bonū ꝓ nobis loquit᷑. ⁊ ꝓcibus ſuis bñ ſonantibꝫ diſiūctos nos a filio ꝑ peccatū quotiēs penitem⁹ re- cōiūgit eidē. Iſa. lix. Iniq̄tates vr̄e diuiſerūt inter vos et deū veſtꝝ ⁊c̄.

Item Collū q̄nq̄ꝫ flectit᷑. ſic maria flexibil' quo ad deū ꝑ obediētiā et hūilitatē. q̄ ad D
nos ꝑ pietatē. Nūq̄ꝫ erigit᷑. et h̄ q̄ ad ſe ꝑ ꝯtēplatōeꝫ. Itē iſtud collū planum ē ꝑ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſuſticie eq̃tatẽ. Lene eſt p̃ mãſuetudinẽ. Pulcru; eſt p̃ vite honeſtatẽ. Candidum
p̃omodã puritatẽ. Uelari ſolet a bonis m̃lieribꝫ p̃ corp̃alis pulcritudĩs abſcõ/
ſionẽ. q̃ꝺ de collo virginis eſt credendũ.
Sequit̃. [Sicut monilia] q̃ dicunt̃ a muniẽdo vl' a monẽdo. Per collũ v̇bũ emittit̃. E
⁊ maria ſic munita erat v̇tute diſcretõis vt q̃ꝺcũqꝫ v̇bũ emittebat/ vl' ad gloriam
dei vel ad hũilitatẽ ſui. vel ad vtilitatẽ p̃rimi ptineret. iuxta illꝺ Eccĩ. xliij. In ſmo
ne eius ꝯpoſita ſũt oĩa. Ul' monile dicit̃ a monẽdo. quia maria que p̃ma vouit v̇gi
nitatem/ verbo et exemplo monet omnes ad caſtitatis v̇tutẽ. Ul' monile a mona
de. hoc ẽ. ab vnitate. q2 morſu quodã vnit vtrãqꝫ partẽ capicij. et ſic munit ſinum
m̃lieris ne adulter mittat manũ. Habet enĩ monile tria officia. Exteriora ornat
Interiora celat. Corruptores ꝓpulſat. Uel meli⁹. Monile q̃ꝺ ſinũ claudit vt di
ctũ eſt ſigillũ pudicicie eſt. ne turpis motus caſtitate; inficiat. Et hoc ſigillũ tria
facit. Interiora celat. ne ſi q̃ turpis cogitatio ſurgit cõtra ꝓpoſitũ caſtitatiſ foras
erũpat. Exteriora ornat/ vt v̇ecunda et modeſta grauitas appareat. Manũ ĩpu
dicã ab illicito tactu refrenat. ne. ſ. diabolus adulter p̃uas cogitatões ĩmittat. vl'
prauas delectatões. q̃ ſunt ĩmiſſiones p̃ angelos malos. Similiter et maria de/
xterã partẽ et ſiniſtrã tunice dñi incõſutilis q̃ deſignat eccl'iam vnit. i. actiuos et
ꝯtẽplatiuos. vel iudeos et gentiles ad fidẽ ꝯuerſos. Ornatu virtutũ ſuos venu/
ſtat. eorũ peccata ne corã deo appareãt ad vindictã pallio charitatis velat. Cor/
ruptores animarũ. id ẽ demões ab eis exterret et elõgat. Et nota q᷑ monilia fabri
cari ſolẽt ex auro argento et gẽmis. Sic et auro celeſtis ſapiẽtie. ex argẽto tinnu
le et p̃fecte eloq̃ntie. et ex gẽmis totius op̃atõis bone quaſi fabricatũ eſt h̃ monile/
manu artificis celeſtis. i. op̃atõe ſpũſſcti vel ſapientie dei. Uñ dicit̃ ei a filio Cañ.
vij. Iũcture feminũ tuoꝝ ſicut monilia q̃ fabricata ſunt manu artificis.
Aliter. Per collũ virginis deſignat̃ ei⁹ hũilitas. q2 demiſſio colli ſignũ eſt hũilitatis. F
ſicut erectio eiuſdẽ ſignũ ẽ ſup̃bie. Unde Iſa. iij. Eleuate ſunt filie ſyon. ⁊ ambu
lauerũt extẽto collo ⁊c. Itẽ Iob. xv. dicit̃ de ſup̃bo. Cucurrit aduerſus deũ ere/
cto collo ⁊c. Dicit̃ ergo de hũilitate marie Cañ. iiij. [Sicut turris dauid collu;
tuũ. Collũ tuũ] .i. hũilitas tua eſt [ſicut turris dauid] .i. ſicut hũilitas dauid. q̃
ĩpm reddidit ĩ omni aduerſitate inexpugnabilẽ. Uel ſic [Collũ tuũ] id ẽ humili/
tas tua eſt [ſicut turris dauid.] id ẽ v̇e turris dauid. i. chriſti. Et hec dictio ſicut nõ
eſt nota ſĩilitudinis ſ; expꝛſſio veritatis. Tale eſt illꝺ Ioh. i. [Uidim⁹ gl'iam ei⁹/
gl'iam q̃ſi vnigeniti] .i. vere vnigeniti ⁊c. Sed quare compat̃ hũilitaſ v̇ginis hu
militati dauid/ cũ virgo incõpabiliter fuerit hũilior q̃3 ĩpe dauid/ Certe q2 in pu/
ro hoĩe nõ potuit maior hũilitas inueniri. et ita nec ꝯueniẽti⁹ exẽplũ ſumi.
Itẽ de hoc collo dicit̃ v̇gini Canti. vij. [Collũ tuũ] .i. hũilitas tua eſt [ſicut turris ebur G
nea. Sicut turris] .i. erecta ad celeſtia quoꝝ amore te hũilias. Uel [ſicut turris]
id ẽ defenſio innocẽtiũ et cõtinentiũ q̃ ſunt eburnei [Eburnea] etiã q̃ ad te /p̃ cã/
dorẽ innocẽtie et frigiditatẽ ꝯtinentie.
Myſtice. Collũ eccl'ie ſunt illi qui cibũ verbi dei ad alioſ nutriẽdos traijciũt. q2 oĩ H
verbo quod ꝓcedit de ore dei. matth. iiij. mẽbra corp̃is ſui myſtici quod eſt eccl'ia
nutriunt̃. Hoc collũ ſunt p̃dicatores et doctores. p̃ quos emittit chriſtus vocẽ et
traijcit cibũ ad corpus. vt dictũ eſt. De q̃bus dicit̃ eccl'ie [Collũ tuũ ſicut turris]
ꝓpter cõſtantiã et fortitudinẽ. vt ſc3 nõ circũferãt̃ omĩ vẽto doctrine. [Eburnea ꝓ/
pter refrigeriũ abſtinẽtie et candorẽ caſtitatis et innocẽtie. Ebur enĩ frigidũ eſt ⁊
candidũ. Hui⁹ turris ꝓpugnacl'a autoritates ſcripture/ q̃ nos includũt et ꝓtegũt.
Grego. Gregori⁹ ſup̃ ezech. loq̃ns de h̃ collo. de hac turre. et ꝓpugnacul' eius. In collo
guttur. in gutture vox. ergo collũ eccl'ie ſacra ei⁹ eloq̃a. In clipeoꝝ millenario q̃
eſt p̃fectus numerus et ſignat vniuerſitatẽ. vniuerſa noſtra munitio que eſt in ſa/
cro eloquio deſignat̃. Et ita p̃ clipeos ⁊ ꝓpugnacl'a idẽ figurat̃. i. ſentẽtie vel au/
toritates ſcripture ſacre. que eſt turris. id ẽ eccleſie catholice munimẽtũ. Uel etia;
collũ eccleſie ſcĩ itercẽſſores. qui corpus cõiungunt capiti. id ẽ eccl'iam chriſto ſu
is oratõibus et exemplis.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Moraliter. Collū fidelis aīe charitas eſt que corp⁹ electorū ꝑncipaliter chriſto I
capiti cōiūgit. Que turris dicit̄ ꝓpter altitudinē eius qua ceterꝫ ꝟtutib⁹ ꝑmi/
net. [Mille clipei] ſacra eloq̄a omnes credētes ꝑfecte ꝓtegentia. Parab. xxx. Oīs
ſermo dei clipe⁹ ignit⁹ ē ſperātib⁹ in ſe. [Pendēt ex ea] .i. ex turre charitatꝫ: q2 to
ta lex ſola charitate ꝑficit̄. Matth. xxij. In his mādatis tota lex pēdet ⁊ ꝓphete.
Ro. xiij. Plenitudo legis ē dilectio. Uel mille clipei vniuerſitas virtutū. q2 q̄libꝫ
virtus clipe⁹ ē ī certamie ſuo aduerſus oīa tela illi⁹ vicij qđ ſibi ex directo aduer/
ſat̄. Et ꝯſtat ꝙ oēs ꝟtutes ex charitate dependēt q̄ſi filie ex matre informāte mo
tus eaꝝ. i. Choꝝ. xiij. Si linguis hoīm loq̄r ⁊c̄. Et hec eadē vniuerſitas ꝟtutū
eſt [oīs armatura fortiū] .i. q̄ omnes armāt̄ electi ꝯ hoſtes debellādos. que arma/
tura deſcribit̄ Eph. vi. Induite vos armatura dei ⁊c̄. De his mlt̄a inuenies lib.
xi. titulo. iiij. ꝙ maria turris.

De humeris marie vel fidelis anime. Titulus xv.

In humeroꝝ decēti ꝯpoſitōe. Humeri fidel' anime: dexter pietas. ſiniſter cō A
paſſio. q̄ duo ſupportare debēt onera infirmitatꝫ fraterne. in q̄ ꝯſiſtit adim
pletio legis diuine. Uñ ad Gal'. vi. Alter alteri⁹ onera portate. ⁊ ſic adimple
bitis legē chriſti. Alter alteri⁹ onera portātes: ſunt ꝯſiliū et auxiliū ſibijnuicē im
pendētes. Et h̄ faciēdū eſt exēplo chriſti q̄ peccata nr̄a portauit in humeris ſuis
cruci affixus. q̄ nō poteram⁹ portare. i. Pe. ij. Qui petā nr̄a ꝑtulit in corꝑe ſuo ſuꝑ
Phus lignū ⁊c̄. Peccata. i. penā peccatorū. Et de hac portatōne dicit ph̄s. Nihil adeo
probat amicū: vt amici oneris portatio. Itē Ro. xv. Debem⁹ nos firmiores ībe/
cillitatē infirmoꝝ ſupportare. et nō nobis placere. Iſa. xli. Unuſq̄ſq3 ꝓximo ſuo au
xiliabit̄. et fratri ſuo dicet: ꝯfortare. Gene. penul. dr̄ de yſachar. Yſachar aſinus
fortis. habitās in terminis. vidit reqē ꝙ eſſꝫ bona. et terrā ꝙ optima. ⁊ ſuppoſu
it humerū ſuū ad portādū. factuſq3 ē tributis ſeruiēs. Yſachar interꝑtat̄ vir mer/
cedis. vl' eſt merces mea. ſeu memor aut dn̄m memorās. Hic ē iuſt⁹ q̄ mercedem
eternā in tātū diligit. ꝙ q̄ſi matrimonialiter ſe ei ꝯiūgit cogitatōe. ⁊ auiditate ei ī
ſeꝑabiliter adheret. Itē q̄ dicit de chriſto. eſt merces mea. ⁊ ipm ſolū ꝯſtituit mer
cedē ſuā. Itē q̄ ſemꝑ memorat bn̄ficij dei. ⁊ ipm dn̄m nunq̄3 tradit obliuioī. [Aſi
nus fortꝫ] reputās ſe ſtolidū mūdo. vt ſit ſapiēs deo. Adapta ceteras ꝓꝓetates aſi
ni. et aſſigna bonis bonas. et malis malas. [Fortis] ad tolerādas ꝓ chriſto ⁊ ꝓ
ſpe mercedis eterne illatas ſibi moleſtias. a carne ꝓꝓa. vl' a mūdo. vl' a diabolo.
Fortis etiā ad onera fraterne īfirmitatꝫ ſupportāda. [Habitās in termīs] .ſ. me
diterraneā. h̄ eſt. inter maritima ⁊ mōtes. ſ. inter amaritudinē cōtritōis et peniten
tie. ⁊ eminētiā vite. Uel [termini iſti] ſunt ingreſſus noſter in mūdū. ⁊ egreſſus a
mūdo. In his habitat q̄ſi ꝑſeuerāter. q̄ de his ſꝑ cogitat. Uel [in termīs] .i. ne/
q3 modo in corꝑe. Uñ. Uiuo ego iā nō ego. Neq3 adhuc extra corpus. Iob. vij.
Suſpendiū elegit aīa mea. Iſti etiā termini pn̄t dici vita p̄ſens. ⁊ vita eterna. i
ter q̄s q̄ſi ſuſpendit̄ aīa viri iuſti. Uel [in terminis] .i. in exitu hui⁹ terre q̄ ē mo/
rientiū. Qđ fit: qn̄ ad ſolā tenuē ſuſtētatōe3 exēplo aſini q̄ paſcit̄ palea ⁊ carduis:
vilib⁹ et paucis ꝯtēt⁹ eſt. Et h̄ maxime fit: ꝑ iugē mortis memoriā. Uñ hierony
Hiero. mus. Facile ꝯtēnit oīa: q̄ ſꝑ cogitat ſe eſſe moriturū. Et q̄ſi in initio poſit⁹ terre
viuentiū ꝑ ſpem ⁊ deſideriū: bona terre illi⁹ qđāmodo iā ꝑlibat. Nota ꝙ q̄dā ſūt
q̄ habitāt inter terminos iſtos. ſꝫ nō in terminis. q2 de his nō cogitāt. Quib⁹ di/
cit̄ Iudic. v. in cātico delbore. Quare habitatꝫ inter terminos vt audiatꝫ ſibilos
gregū: Greges q̄ brutoꝝ aīaliū ſunt ſignāt brutā ſenſualitatē. cui⁹ ſuggeſtiones
venenāt aīam. Uñ dicunt̄ ſibili q̄ ſunt ſerpētū. q̄s ſibilos audit: q̄ eis ꝯſētit. Iō
nō inter termīos habitādū. ſed in ipis termīs ſuꝑdictis. vt iugiter ad memoriā re
ducat̄ vilis natiuitas ⁊ mors incerta. Iuxta illđ eccī. vij. In oīb⁹ opib⁹ tuis me/
morare nouiſſima tua. et ineternū nō peccabis.
Sequitur. [Uidit reqem ꝙ eſſet bona.] Uidit oc'lo. intellect⁹ ꝯtēplādo. oc'lo affect⁹ B
ꝑlibādo. Uñ. [Memor fui dei et delectat⁹ ſum.] Memor fui dei q̄ ad intellectū.
[et delectat⁹ ſum] q̄ ad affectū. [Uidit] Per h̄ innuit̄ ꝙ ibi iā eſſet mēte: alioquin

nō videret. Vñ īter mūdanas varietates ibi noſtra fixa ſint corda vbi vᵃ ſūt gau
dia. [Requiē] eterne beatitudīs. que daꝛ iuſto poſt labores vite pſentis. Apocal.
xiiij. Amodo iam dicit ſpūs vt requieſcant a laborib⁹ ſuis. [O, eſſꝫ bona] hic nō ē
requies bona. Unde de qbuſdā dicīꝛ ps. lxxij. In labore hoīm nō ſunt ⁊c. [Et ter
rā] eterne ſtabilitatis [qꝫ optima.] Dic q̄re. Et aſſigna de fructib⁹. Iſta eni terra
maledicta eſt cū fructib⁹ ſuis. Et notanꝛ hic duo. ſ. requies. quo defectus oīs mali ī
padiſo. et abūdantia oīs boni p̄ hꝫ qꝫ dicit optima. vbi nulli⁹ rei penuria. Deute.
viij. Itē [O, eſſet bona] qꝛ ibi nō laboraꝛ. ſed nō niſi p̄ labores ad eā pueniꝛ. Et
viſis his duob⁹ [ſuppoſuit hūeꝝ ad portādū.] Humeꝝ [charitatis] q̄ oīa leuia fa
cit. [Humerū] ſ. duplicē. i. patiētiā q̄ eſt humer⁹ ſiniſter ad ſuſtinēdū mala ſibi ir
rogata. et benignitatē q̄ eſt humerus dexter ad ſupportādū p̄ cōpaſſionē mala il
lata primis. Charitas enī q̄ eſt q̄ſi duplex humer⁹. patiēs eſt. benigna ē. i. Chor.
xiij. Hec portat patiēdo. illa ꝯpatiēdo. Vel [p̄ humerū] ſignaꝛ fortitudo ī bono.
quā ſupponit bonus aſin⁹ dn̄i ad portandū iugū ei⁹ leue. nō iuga boum quiqꝫ
q̄ ſibi emūt miſerabili q̄nqꝫ ſenſuū ſeruituti ſatiſfacere cupiētes. Hi ſunt aſini di
aboli ſupponētes ſe iugo ei⁹ grauiſſimo.
Sequitur. Factuſqꝫ eſt tributis ſeruiens.

¶ De brachijs marie ¶ Titulus xvi.

In brachioꝝ lōgitudine fortitudīe et flexibilitate ſeu vegetabilitate. Libro
ij. particula. iiij. titulo. viij. quomodo marie ſeruiēdū eſt de ſingul' mēbris
inuenies de brachijs. Verba marie vl' fidel' aīe Cañ. iij. [Paululū cū ptrā
ſiſſem eos] et loqꝛ de vigilib⁹. i. angelis [Pertrāſiſſem eos] ſ. ſublimi⁹ ꝯtēplādo.
[inueni quē diligit aīa mea] Nihil enī credim⁹ ſup̄ angelos. niſi ſpōſū ⁊ mariā.
Ois ḡ creatura ptrāſeūda ē q̄ſi via q̄ veniꝛ ad ſpōſum. Etiā ipe ſpōſus inq̄ntū hō
ptrāſeundus eſt q̄ſi via. nō amplectēdus vt finis. ſicut dicit Aug⁹. Propter qd̄ ip
ſe inq̄ntū eſt hō vocat ſe viā. Ioh. xiiij. Vocat ſe vitatē ⁊ vitā ſꝫ inq̄ntū de⁹ ē. [Te
nui eum] q̄ſi duob⁹ brachijs gemine charitatꝭ. q̄ ſunt longa p̄ pſeuerātiaꝫ. et flexi
bilia p̄ obediētiā. et duplici manu bone opatōnis ad honorē dei et exēplū primi.
[nec dimittā] i. nō deſinā amare vl' bene opari [donec introducā illū in domū ma
tris mee. et in cubiculū genitricꝭ mee] i. donec notū et dilectū fecero toti eccl'ie q̄
me genuit ⁊ nutriuit. In q̄ oſtendiꝛ qꝫ ſinguli inuentū ſpōſum teneāt. nec dimit
tāt donec notū et dilectū fecerint toti eccl'ie p̄ poſſe. Vel toti eccl'ie ⁊ genti ſue. vt
cortina cortinā trahat. et q̄ audit dicat veni. Apoc. vltimo.

¶ De manibus marie ¶ Titulus xvij.

In manuū cādore. planicie. extēſiōe. ⁊ moderata q̄ntitate. De mālb⁹ ſuiſ dic̄ A
maria Cañ. v. [Man⁹ mee diſtillauerūt mirrā. ⁊ digiti mei plēi ſūt mirra p̄
batiſſima.] Per manus opa. p̄ digitos opeꝝ diſcretō. Mirra pbatiſſima. p̄
fectiſſima carnis ⁊ carnaliū voluptatū mortificatio. In his aūt v̄bis oñdit ma
ria impletū ī ipa qd̄ angel⁹ ei pmiſerat dicēs Lu. i. Spūſſctūs ſupue. ī te ⁊c. Spi
ritus enī ſctūs ſupuenit ī eā. ⁊ ſic eā veſtiuit deſup̄. qꝫ totū qd̄ ī ipa erat carnale. ab
ſorptū eſt a ſpū. ⁊ carnalitate mortificata ſol⁹ in ea dn̄abaꝛ ſpūal' affect⁹. Dicit ḡ.
[Man⁹ mee diſtillauerūt mirrā] Nā in ſpūali grā ſic abſorpta ſum. qꝫ nihil ī me
vixit de carnali ꝯcupiſcētia vl' mūdana. q̄n poti⁹ [man⁹ mee ⁊ digiti mei] i. opera
mea et opeꝝ meorū diſcreta diſtictio. pfecte mortificatiōis teſtimoniū pferebant.
Et nota qꝫ ſupius dicit fili⁹ de matre. Meſſui mirrā meā cū aromatib⁹ meiſ. In
v̄bo metēdi notaꝛ abūdātia. Itē Ecci. xxiiij. dic̄ maria. Quaſi mirra electa dedi ſu
auitatē odoris. Illa mirra electa eſt q̄ ſine vulnere et inciſiōe corticꝭ manat ab ar
bore. et illā amarā carnis mortificatōeꝫ deſignat quā pfert aīa nullo peccati vul
nere ſauciata. Talē mirrā meſſuit dn̄s in virgine. que licꝫ vulnus peccati nō habe
ret. ſeipāꝫ tn̄ ml'tipliciter mortificare curauit. Et ideo bn̄ dicit [qꝫ digiti ſui pleni
ſūt mirra pbatiſſima] et talis mirra ppe dn̄i eſt. Vñ dic̄. [Meſſui mirrā meā ⁊c.]
Itē. De manib⁹ ſponſi dicit ſponſa. et cōgrue pt intelligi de manib⁹ marie Cañ. v. B
[Manus ei⁹ tornatiles auree plene iacintis] Tornatura ceterꝭ artib⁹ pmptior ē

atq̄ velocioꝛ.regulā iuſticie tenet.et opus ſuū pulcerrime circūcidit. In eūdem
modū omnia oṗa chriſti vel marie circūciſa fuerūt.vt licet cum q̄dam oṗandi ꝓm
ptitudīe et celeritate fierēt.nunq̄ tñ a iuſticie regula deuiarūt. Vel [tornatiles]
dicūt [manus] marie.qꝛ ſicut ars tornādi ꝓmptioꝛ ē alijs artib̄. ſic maria ad be/
nefaciendū ꝓmptioꝛ oīb̄ ſanctis.[Auree] ꝓpter ſapientiā oṗandi.qꝛ ſapiētia ſi/
gnatur in auro.et ipa ſic ingenioſe ſcit miſeris miſicoꝛdiā impēdere q̄ nō frāgit
ſigillū diuine iuſticie. Vel [auree] ꝑ charitatē q̄ ſimiliter ſignat̄ in auro. qꝛ ex me
ra charitate nob's impēdit dona miſicoꝛdie grē et glīe implens illud aplī. i. ad
Choꝛi.xvi. Omnia vr̄a in charitate fiant.[Plene iacintꝭ] Iacint⁹ enī ē lapis co
loris etherei.qꝛ q̄cq̄d chriſtus geſſit in coꝛpe. q̄cq̄d mater vel fili⁹ agit vel egit ī
oṗe.totū de fonte ſapiētie ꝓceſſit et ſemꝑ ꝓcedit.totū celeſti intentōe refulget et re
fulſit. Vel [plene iacintis] qꝛ nihil aliud q̄ celeſtia p̄mia in ſuis oṗib̄ intendebat.
[Plene] etiā dicunt̄ [manus] ꝟginis.ſ.oṗib̄ bonis .qꝛ abūdanti⁹ oīb̄ creaturꝭ
bn̄facit ipa vel fili⁹ ꝑ ipam oīb⁹ creaturis. Vn̄ de ipa dicit natura Sap.vij. Ve/
nerūt mihi oīa bona pꝛiter cū illa.⁊ inūerabil' honeſtas ꝑ man⁹ illi⁹.i.dona graꝝ.

Domin⁹ pariſieſis epus

Aliter. Ut quod de chriſto dr̄ mr̄i ei⁹ poſſit attribui. [Man⁹ ei⁹ tornatiles] .i.vo/ C
lubiles.ꝓmpte.ſ.in omnē partē oṗari. ſic q̄d torno fabrefactū ē in oī ṗte volubile
eſt. Vel [tornatiles] .i.ꝑ circuitū circūciſe.et q̄ſdā circl'os ſpectātib̄ p̄ferētes.ſicut
oē q̄d torno circūciſū ē circūpolitū ē. Quia in ſuis oṗib̄ circulos exp̄mebat om
nimode ꝑfectōis.et ſpūalis ꝯuerſatōis. Circul⁹ enī eſt ab eodē in idē reuerſio. Nā
ſicut et pr̄e oīa oṗabat̄.ſic ⁊ ad ipm̄ et ī ipm̄ oīa ꝑ graꝝ actionē referebat .Vn̄ di
cit Joh.xiiij. Pater in me manēs ipe facit oṗa.

[Auree] ꝑ ſapiētiā et charitatē.q̄ duo deaurāt oīa oṗa .et ea faciūt diſcreta ⁊ amabi D
lia. Vel iō [auree] qꝛ nullo igne tribulatōis ledi vl' vri potuerūt [Plene iacintis]
h̄ eſt.ſolis p̄cioſis et celeſtis coloris oṗib̄.h̄ eſt.q̄ celū poti⁹ oſtenderāt ipmq̄ d̄
celo celeſtēq̄ vēire ꝓbarēt. Vn̄ dic̄ ioh.v. Oṗa que dedit mihi pr̄ vt ꝑficiā ea.teſti
moniū ꝑhibent de me. Et oṗa ei⁹ inſtar iacinti ī clarꝭ coꝛdib̄ clara. in tenebroſis
obſcura.qꝛ iacint⁹ in ſereno clar⁹.in obſcuro et nubilo apparet obſcur⁹. Nam ill'
qui illumīati erāt ſapiā et grā.ſancta celeſtia et diuina ei⁹ oṗa apparebāt.ſed tene
broſis ꝑ infidelitatē et inſipiētiā magica et ſeductoꝛia.ſicut iude et phariſeis.

Itē. Decoꝛ manuū ꝯſiſtit in aptōe ⁊ extēſiōe. Et maria manū ſuā aperuit et apit ſp i/ E
opi.et palmas ſuas extēdit ad paupem. Prouer.in fi. Et manus habꝫ extēſas nō
ꝯtractas exemplo filij.q̄ man⁹ extēdit nō ꝯtraxit in cruce. Et in h̄ eue cōtraria .q̄
manū contraxit fructū rapiens interdictū.

Bern̄.

Item De candoꝛe manuū ꝟginis dicit btūs bern̄.ſuꝑ illud can̄.ij. Dilect⁹ me⁹ mi/ F
hi et ego illi.q̄ paſcit̄ inter lilia. Btūs bern̄ . Man⁹ marie q̄dā lilia candidiſſima
ſunt.nec cauſabit̄ liliorū amatoꝛ inter lilia nō inuentū. q̄cq̄d inter marie manus
inuenerit. Vel candoꝛ manuum eius in h̄ ꝯſiſtit.q̄ peccatū non fecit.i. Pe.ij. Et
ideo ſm̄ puritatē manuū ei⁹ retributū eſt ei a dn̄o. Manuū etiā pulcritudo mul
tū ꝯſiſtit in digitoꝝ decenti diūctōe ſeu iūctura.q̄a digitus dicit̄ q̄ſi decēter iun

Propetates digitorū.

ct⁹. Et ſunt digiti iſti q̄ deſignāt diſcreta oṗa. Recti ꝑ intentōem. Flexibiles per
obediētiā. Graciles ꝑ moꝛtificatōez. Cādidi ꝑ innocētiā. Lōgi ꝑ ꝑſeuerātiā. Vn
guib̄ muniti ꝑ patiētiā aduerſoꝝ finalē.qꝛ vnguis finis eſt man⁹.

Moꝛaliter. Manus eccl'ie ſunt oṗarij boni.q̄ iuxta ꝯſiliū aplī.ad Gal'.vi .dū tē/ G
pus habent oṗant̄ bonū ad oēs. De q̄b̄ dicit̄ Canti.v.[Manus ei⁹] .i. chri
ſti [tornatiles] Opus q̄d fit ī torno celeriter fit et ſine erroꝛe. Sic faciendū eſt oē
opus bonū. Sine erroꝛe ꝟputa ſit intentio oṗantꝭ . Q̄d fit.q̄n ad honoꝛē dei .ꝓ
ſalute aīe.et ad exemplū ꝓximi oṗat̄. Ad honoꝛē dei.vt nō tibi ſꝫ dn̄o attribuas
q̄cq̄d boni feceris.dicēs cū Iſa.xxvi. Oīa oṗa nr̄a oṗat⁹ es nobis dn̄e. Et facto
q̄cq̄d boni potuerꝭ.dicas te hūiliādo. Seru⁹ inutil' ſū. Lu.xvij. Eccī.x. Noli te ex
tollere ī faciēdo oṗe tuo ⁊c̄. Pro ſalute aīe.vt eā.ſ.intēdas. Ecci.xxx. Sal⁹ aīe in

Grego.

ſanctitate iuſticie. Grego. Qui vult miſereri,primo.a ſe trahat neceſſe ē originē
miſerēdi. Ad exemplū ꝓximi. Mat.v. Luceat lux vr̄a corā hoīb̄ ⁊c̄. Celerit̄ etiā

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

opandũ eſt ſicut fit opus in torno. Unde pabo.iiij. [Ne dicas amico tuo] .i. chri‑
ſto mendicãti in paupe[. vade ꝛ reuertere.ꝰ et cras dabo tibi. cũ ſtatim poſſis dare]
ad Heb.iiij. [Feſtinemꝰ ingredi in illã reqem] .i. opari ea q̃ faciũt ad ingreſſum H
Itẽ [Tornatiles] .i. expedite. qꝺ ↄpetit manibꝫ q̃ ꝑpter deuȝ opanł. vt facto vno bo
no ope vniꝰ generꝭ. ſtati ſe trãſferãt ad aliud faciẽdũ. exẽplo chriſti mgr̃i ꝛ dñi nr̃i.
cuiꝰ oĩs actio noſtra eſt inſtructio. q̃ de die p̄dicabat et miracl'a faciebat. de nocte
vero orabat. vt nullũ tpus vacuũ ptrãſiret.ꝰ qꝺ nõ in opus noſtre ſalutꝭ expẽderet
[Auree] In auro tria. Sapiẽtia. Obediẽtia. Charitas. Sapiẽter ḡ. i. diſcrete ope‑ I
rãdũ ẽ. vt dignos et bonos ſp alijs p̄ferat. Ecci.xij. Si bñfeceris ſcito cui bñfece
ris. et erit gr̃a in bonis tuis multa. Itẽ ſapiẽter. vt oſtentatõem fugias et laudeȝ
Grego. trãſitoriã. qꝛ ſicut dicit grego. Ualde bona ſua paruipẽdũt. q̃ ad eoꝝ remunera‑
tionẽ laudes hoĩm ſufficere credũt. Itẽ Sapiẽter. iuxta ↄſiliũ apl'i. ij. ad Chori.
viij. Nõ vt alijs ſit remiſſio.ꝰ vobis autẽ tribulatio ꝛc̃. Obediẽter. i. iuxta p̄ceptuȝ
euãgelij vl' ſpũalis patris. exẽplo dñi dicẽtis Joh.xiiij. Sicut mãdatũ dedit mi
hi pater.ꝰ ſic facio. Charitatiue. Uñ .i. Choꝝ.xvi. Oĩa vr̃a in charitate fiant.
[Plene iacintis. Plene] vt abundanter bñfacias. Thob.iiij. Quomodo potuerꝭ ita K
Grego. eſto miſericors ꝛc̃. Grego. Meſſem nobis bonoꝝ opeꝝ ſatõe ml'tiplicã p̄parenꝰ.
et q̃nto vberiꝰ ſatiari cupimꝰ tãto ei a q̃ totũ accepimꝰ largiꝰ conferamꝰ.
Aliter. [Plene iacintis] pluraliter. vt ꝑ eterna retributõe q̃ erit multiplex plenarie L
opereris. Quia ſicut dicił Iſa. in fine. Erit mẽſis ex mẽſe ꝛc̃. Mẽſis dicił a me‑
ne qꝺ eſt defectus. Erit ḡ menſis ex mẽſe. qꝛ ex defectu bone opatõis erit defectꝰ
gl'ioſe retributõis. Uel [plene iacĩtis] vt ad h̄ abundes opibus bonis. vt tandeȝ
in celeſtibꝫ deł tibi habitatio cũ ſanctis. Itẽ iacintus habȝ gr̃am impetrãdi. qꝛ q̃
bñ opati fuerint in p̄ſenti.ꝰ in futuro miſericordiã impetrabũt. Itẽ [manꝰ ille plene
ſunt iacintis] q̃ ꝑ eterna retributõe plenarie opantur. Ille q̃ſi plene luto.ꝰ q̃ opanł
ꝑ terrenis. i. ꝑ gloria vel lucro tpali.
Aliter. Manꝰ eccl'ie ſunt illi q̃ manibꝫ ſuis laborãt qꝺ bonũ eſt vt habeant vñ tribu M
ant neceſſitatẽ patiẽti. Ad eph.iiij. Et debent eſſe [tornatiles] Tornꝰ ei ĩ ſua cir
cũflexiõe ſp eandẽ viã tenet et in nullo deuiat. ꝛ eſt tornatura ceteris artibꝫ prom
ptior et expeditior. Silr̃ boni oparij in eccl'ia dei debent eſſe ꝓmpti veloces ꝛ ex
pediti. nõ pigri in bonis opibꝫ. et in nullo deuiare. ſed ſp diuinorũ p̄ceptorũ viaȝ
tenere. Erũt aũt [manꝰ auree] ſi tales oparij igne charitatis ardeãt. et ꝑ ſapiẽtiã
luceant. q̃ duo ſignanł ĩ auro. qꝺ ſplendet et ẽ coloris ignei. Et debent eſſe [plene
iacintis] Jacintꝰ gẽma eſt coloris etherei. et ſignat ſpem et deſideriũ bonoꝝ cele
ſtiũ. qꝛ bona opa referẽda ſunt ad retributõem bonoꝝ celeſtiũ. nõ ad gl'iaȝ laudis
hũane. Itẽ notandũ ꝙ duplex eſt manꝰ. ſ. ſiniſtra et dextra. In q̃ docemur ꝙ N
duplex opatio chriſtiano neceſſaria ẽ. Una vt opeł opera penitẽtie qꝛ aliq̃ñ pecca
uit. et h̄ q̃ꝫdiu eſt in ſiniſtra vite p̄ſentꝭ. Et h̄ docuerũt Johãnes baptiſta Mat.
iij. Chriſtꝰ Mat.iiij. Petrꝰ Actuũ.ij. vt tribꝫ tãtis teſtibꝫ crederet oĩs mũdꝰ de
penitentia faciẽda. Et toti tres habuerũt idẽ thema. ſ. Penitẽtiã agite ꝛc̃. Altera
debet eſſe manꝰ. ſ. dextera ad faciẽda opa miſericordie ꝑ adipiſcẽda eterna retribu‑
tõne.ꝰ q̃ ſignał ꝑ dexterã. Uñ cañ.ij. Dextera illiꝰ amplexabił me. In hac duplici
manu decẽ digiti. et in ſingul' digitis tres iũcture. Due manꝰ vt dictũ eſt opa pe
nitẽtie et miſericordie. ad honorẽ dei ꝛ exemplũ ꝓximi. Decẽ digiti decalogi adim
pletio. ad quã tenenł tã penitẽtes q̃ȝ miſericordes. Que. ſ. p̄cepta.ꝰ ꝑtinent ad dilecti
onẽ dei et ꝓximi. In ſingul' fere digitꝭ tres iũcture. vt q̃cq̃d oparis ꝑtinẽs ad pe
nitẽtiã vel miſericordiã attribuas patri cui potẽtia. et filio cui ſapiã. et ſpũiſctõ cui
voluntas attribuił. In om̃i enĩ ope meritorio tria hec exigunł. ſ. ſcire. velle. ꝛ poſ
ſe. Idcirco pſalmo decãtato.ꝰ dicimꝰ. Gloria patri et filio et ſpũiſctõ. Pſalmꝰ dr̃
a pſallin qꝺ eſt tangere. et deſignat opatõem. Bona autẽ opatio nõ fit ſine adiu‑
torio dei trinitatis. q̃ dicit Joh.xv. Sine me nihil poteſtꝭ facere. Et ideo ipi to
tũ eſt attribuendũ ꝑ gratiarũ actõem. vt ad locũ a quo exeũt flumina reuertãł. Ec
cleſiaſtes. i. Ut dicamꝰ cum Iſa.xxvi. Oĩa opa nr̃a ꝛc̃. vt ſupra.

Et nota ꝙ pollex q̃ fortior eſt alijs digitis duas iuncturas habet tantū. q̃ ſūt ma
gnanimitas in ꝓſpis ne ꝑ ea diſſoluat̃. et patiētia in aduerſis ne ꝑ aduerſa fraga
tur. Et ita pollex ſignificat fortitudinē. cuiꝰ filie ſūt magnanimitas et patientia
vt dictum eſt.

Index qui ſequit̃. prudentia vł ſapiētia. q̃ nobis indicat q̃d agendū. Tres articli
huiꝰ digiti. Memoria p̄teritorū. Intelligētia p̄ſentiū. Prouidentia futurorū.

Terciꝰ dicit̃ mediꝰ. Hic eſt iuſticia. q̃ docet nos tenere mediū. et ius ſuū reddere
vniuerſis. Tres articuli. Reddere ſupioribꝫ obedientiā et reuerētiā. Paribꝫ pacē
ꝛ adiutoriū. Inferioribꝫ diſciplinā et tutelam.

Quartꝰ dicit̃ medicꝰ. et ſignat ꝑ̄antiā. Tres articuli. Modeſtia in lingua. Sobe
tas in guſtu. Continētia in tactu. Ecce habes q̄ttuor cardinales ꝟtutes.

Quintus dicit̃ minimꝰ digitꝰ. et deſignat hūilitatē. q̃ eſt cuſtos ceterarū virtutuꝫ.
Huiꝰ tres articuli. ſubdere ſe pari. maiori. minori. Dicit̃ etiā digitꝰ hic auricula
ris ab aure quā purgat. et ꝑ aurē obediētia figurat̃. Hūilis ei obediētia delet pec
cata ꝯmiſſa ꝑ auditū. Itē minimꝰ digitꝰ cōſūmat manū. hic eſt hūilitas q̃ ꝯſum
mat et ꝑficit oēs virtutes. Quā cōſūmationē p̄cepit dñs Lu. xvij. dicēs. Cū oīa
bona feceritis. dicite ſerui inutiles ſumꝰ. Digitꝰ etiā minimꝰ fortiſ ē valde. ꝛ ſine
eo deperit tota manꝰ. qꝛ nulla opatio bona eſt corā deo vel meritoria ſine hūilita
te. et ipa ē q̃ fortiꝰ īpugnat diabolū et triūphat de eo Vñ de Joſue dr̄ Eccl̄i. xlvi.
In deſcēſu ꝑdidit ꝯ̄trios. Quia q̃ deſcēdit ꝑ hūilitatē. deſtruit demonū ꝑtātem.

De vberibus marie Titulus xviij.

In vberū ꝯgrua diſpoſitiōe. duricia. et paruitate q̃ ad ꝟgines. De vberibꝰ A
btē virginis dicit̃ Cañ. i. Meliora ſunt vbera tua vino ꝛc̄. Ibidē. Mēo
res vberū tuorū ſup vinū. recti diligūt te. Quere retro libro. ij. particł̄a. iij.
ca. iiij. de diligēda maria. poſt mediū capituli. Ipi etiā dicit̃ Cañ. iiij. Duo vbera
tua ſicut duo hinnuli ꝛc̄. Hoc inuenies expoſitū ſup. libro. iiij. ti. xxiij. de pietate
et ꝯpaſſiōe marie. Vbera virginis poſſunt dici dilectio dei et ꝓximi. q̄bꝫ ſenſus
ſuos nutriebat. Vel vbera ſignāt ꝟgitatē. māme fecunditatē. Itē de māmiſ mr̄is
dicit ei filiꝰ Cañ. iiij. Quā pulcre ſunt māme tue ſoror mea ſpōſa. Pulcriora ſūt
vbera tua vino ꝛc̄. Dicunt q̄dā ꝙ vbera ꝓp̄e ſunt virginū. et māme ſiue mamille
matronarū. Et beata ꝟgo vtrūq̃ȝ habere dicit̃. ſ. vbera et māmas. qꝛ et ꝟgo eſt et
mater ē. qd̄ nulla alia. Dicit̃ ḡ. Quā pulcre ſunt māme tue ꝛc̄. Quid ei pulcriꝰ in
oculis pctōris afflicti q̄ȝ pietas et miſicordia. que ſignant̃ ī vberibꝫ et mammis.
Pulcriora etiā ſunt hec vbera pctōribꝫ q̄ȝ auſteritas ſeueritatis que ſignat̃ ī
vino. Vel etiā vino. i. auſteritate legis punienc̄ ſine miſicordia. Vel vino
id ē. omni iocūditate carnali et ꝑ̄pali. Vel etiā vino ad lr̄am. quia vinū letificat
carnem. ſed vbera iſta iocūdant mētē. Aliter. Quā pulcre ſunt māme tue. i. q̄n
ta reuerētia et honore ſunt amplectēde et extollēde. ſic̄ dr̄ Lu. xi. Beatus venter
q̃ te portauit. et vbera que ſuxiſti.

Itē. De vberibꝫ matris dicit ei filiꝰ canti. vij. habito reſpectu ad tꝑus paſſiōis. Di B
xi. aſcendā in palmā. et app̄hendā fructus eius. et erunt vbera tua ſicut botri vi
nee ꝛc̄. Quaſi diceret. Dixi ꝙ aſcēdā in palmā. i. diſcipulis meis reuelaui paſ
ſionē meā et etiā ipis iudeis. De p̄mo dicit̃ Mat. xx. Aſſumpſit ieſus duodeci
diſcipulos ſecreto. et ait illis. Ecce aſcēdimꝰ hieroſolimā ꝛc̄. Dixit etiam iudeis
Joh. xij. Ego ſi exaltatꝰ fuero a terra. oīa trahā ad meipm̄. Satis etiā credibile
eſt ꝙ matri colloq̄ns in ſecreto ei p̄dixerat paſſionē et reſurrectiōem ſuā. Eſt ḡ ſen
ſus. Dixi matri mee ꝙ aſcendam in palmā. i. exaltabor in cruce. et app̄hen
dā fructus eiꝰ. i. vtilitates ꝓuenientes ex ipa mea crucifixiōe. q̃ ſunt. Reſurrectō.
Aſcenſio. Sp̄uſſcti miſſio. Hoc q̃ ad me. Pctōꝝ remiſſio. Hoc q̃ ad homines.
Demonū ſubiugatio. Scripturarū manifeſtatio. et cetera hmōi. Fructꝰ etiā iſti
ſunt oēs ſaluādi. quorū pars vltima iudei. quorū reliq̄ ſalue fient.

Aliter. Ego dixi. i. ab eterno diſpoſui. ꝙ aſcendā in palmā. i. ī arborē cruc̄ triū C
phalē. et app̄hēdā fructꝰ eiꝰ. fructus. ſ. victorie mee. Reſurrectiōeꝫ. ſ. ꝛ aſcēſiōem.

et fidem aploꝝ. Uel [fruct⁹ ei⁹] i. hoi͂es redēptos. q̄s apphēdit p̄mo in latrōe pe
nitente. et detētis ī limbo. Et tūc inter mortꝫ anguſtias ī hora indignatiōis mee
ꝫ crucifixores. cū meditabor in ſpū meo duro ꝑ diē eſt. Iſa. xxvij. cū videlicꝫ ſpi
rit⁹ me⁹ in eſtu paſſiōis exacerbat⁹. ō maloꝝ ſupplicijs et vindicta cogitabit. tūc
inq̄m [erūt duo vbera tua ſicᷓ botri vinee.] Recordabor enī q̄ de te carnē aſſūpſe
rim. q̄ lac de tuis vberib⁹ ſuxerim. Recordabor incarnatōis mee myſteriū. Et iſta
recordatio tāq̄ꝫ vini pot⁹. p̄ſentꝫ irritatōis et indignatōis obliuiſci me faciet. ne ſe
ſtinem ad vindictā. Qd̄ p̄uiderat p̄s. dicēs illi. Cū irat⁹ fuerꝫ miſicordie recorda
beris. Uel generaliter ꝯpant̄ vbera virginis botrꝫ vinee. Et vberib⁹ enī exp̄mit̄
lac. et ex botrꝫ vinū qd̄ hoiem letificat et inebriat ⁊ facit obliuioſū et facilē ad cō
donandū irrogatas ſibi iniurias. et largū ad dāda gaudia. Dn̄o ſiq̄dē ī hūc mo
dū lac qd̄ ſancta labia dn̄i expſſerūt ⁊ traxerūt a maternis vberib⁹ ipm̄ delecta
uit. et q̄dam inenarrabili dulcedie inebauit. ne recordaret̄ de cetero. ſꝫ nobis faci
le ꝯdonaret irrogatas ſibi iīurias. et largiter nob̄ daret gr̄as et virtutes ī p̄ſenti.
et in futuro gl̄iam ſempiternā.
Itē de vberib⁹ matrꝫ dicit ei fili⁹ Cañ. vij. Statura tua aſſimilata ē palme. ⁊ vbera D
tua botris. [Statura tua] Iſtd̄ iuenies paulo infra. ti. xxiiij. de ſtatura marie.
Alia etiā ratōe vbera marie botrꝫ aſſimilat̄. in q̄ mirabil̄ p̄rogatiua merēdi demon
ſtrat̄ in v̄gine. q̄ nō min⁹ meruit fundēdo lac ex vberib⁹ ſuis ad nutrimētū filij. q̄s
meruerūt martyres q̄ ꝑ botros figurant̄ fundēdo ſanguinē ſuū ꝑ martyriū. Dn̄m
enī opeꝝ merces ſc̄m radicē charitatis penſat̄.
Item de ſuis vberib⁹ dicit maria dilecto Cañ. vij. [Ueni dilecte mi. egrediamur in E
agrū. ꝯmoremur in villis. mane ſurgam⁹ ad vineas. videam⁹ ſi floruit vinea. ſi
flores fruct⁹ parturiāt. ſi floruerūt malapunica. ibi dabo tibi vbera mea.] In hac
autoritate oſtendit̄ ſollicitudo quā gl̄ioſa v̄go gerit ꝓ eccl̄ia dei. Un̄ dic̄ dilecto.
[Ueni dilecte mi egrediamur in agꝝ.] i. viſitem⁹ illos q̄ ſunt in agro et vomere
p̄dicatōis humanoꝝ cordiū terrā ſcindūt. [Ueni dilecte mi ꝯmoremur ī villis.]
faciētes māſiōes apd̄ illos q̄ habitātes ī vnū ꝑ dilectōem. vno iure viuūt. [Sur
gam⁹ mane ad vineas] plātādas in fide. [Uideam⁹ ſi floruit vinea] ꝑ boni opis
exordiū. [ſi flores fruct⁹ parturiāt] ꝑ boni exordij ꝯplemētū. [Uideam⁹ ſi floru
erūt malapunica] quoꝝ flos rube⁹ deſideriū imitādi paſſiōem dn̄icā demōſtrat in
virꝫ fidelib⁹ q̄ ꝑ illas arbores deſignt̄. Et ſubdit dn̄a. [Ibi dabo tibi vbera mea]
vt guſtes interpellatōes meas ꝓ eccl̄ia q̄ ꝓcedūt de vberib⁹ meis. ꝑ q̄ ſup̄ diximꝰ
ipius pietatē et miſicordiā deſignari. Et in h̄ oſtendit̄ q̄ ꝓ hmōi orat ipa libenter.
Itē. De vberib⁹ virginis dicūt ſodales chriſti Cāti. viij. [Soror nr̄a puula ē. ⁊ vbe F
ra nō habet] Et ſunt v̄ba ſodaliū chriſti ſctōꝝ videlicꝫ ꝓphetaꝝ. q̄ q̄ſi repſentant
dn̄o btām virginē tanq̄ꝫ ad ſ̄ptā vt carnē aſſumat ex ea. et dicūt. [Soror nr̄a]
virgo maria [puula ē] ꝑ hūilitatē mētꝫ. mūda q̄ꝫ et pura tāq̄ꝫ tenella iuuēcl̄a que
nōdū [habet vbera.] Chriſt⁹ autē tāq̄ꝫ acceptans oblatā ſibi virginem. ſubinfert.
[Quid faciem⁹ ſorori nr̄e. in die qn̄ alloq̄nda ē.] In illa videlicet die qn̄ eā alloq̄
tur archādel⁹ gabriel. Et tacētib⁹ ſodalib⁹. rn̄det tota trinitas dicēs. [Si mur⁹
eſt. edificem⁹ ſup eū ꝓpugnacl̄a argētea. Si hoſtiū ē. ꝯpingam⁹ illd̄ tabulis ce
drinis] Quib⁹ v̄bis virgo reſpōdēs introducit̄. ac ſi dicat. Fiat mihi ſic dixiſtis.
⁊ edificate ſup me ꝓpugnacl̄a aurea vl̄ argētea. Quia [Ego] ſū [mur⁹] addit q̄q̄ꝫ.
[⁊ vbera mea ſicut turrꝫ. ex q̄ facta ſū coraꝫ eo q̄ſi pacē repiens] Btā ſiq̄dem v̄go
[mur⁹ ē] ꝓpter firmitatē ꝓpoſiti ꝯſuāde virginitatis [vbera ei⁹] ſunt [ſicut turris]
ꝓpter ſupeminentē fecūditatē diuie p̄lis. [Mur⁹] etiā eſt nr̄e defenſiōis. et ſuper
eā edificauit tota trinitas [ꝓpugnacl̄a argentea] Hoc enī ad defenſionē eccl̄ie to
ta trinitas edificauit in ea. vt p̄cib⁹ ſuis bn̄ ſonantib⁹ inimicū repellat. Et ſigna
tur h̄ in argēto. qd̄ ceterꝫ metallis dulci⁹ ſonat. Cum ḡ dixiſſet [Ego] ſum [mur⁹]
ſubiunxit [et vbera mea ſicut turris] Ac ſi dicat. Miſicordia mea et pietas mea
q̄bus q̄ſi vberib⁹ ſuffragiorū dulcedine lacto filios eccl̄ie ſūt [turris.] munimētū
ſcꝫ refugiū et ſecuritas peccatorū. Et h̄ ita ē [ex quo] ſic accepta. ſic ḡta. ſic placida

[facta ſum corā eo] .i. ex dei bn̄placito vt eſſem [q̄ſi pacē repiens] .i. ſe pacē repiēs et faciēs inter deū et hoīez. vt eſſem pacifica tāq̄ȝ mater veri pacifici. mediatrix mediatorꝫ mater. Qḋ aūt dicit̄. [Si hoſtiū ē ꝯpigam⁹ illḋ tabul̄ cedrinis] ſic intelligite. Siq̄dē chriſt⁹ ſe vocat hoſtiū. Joh. x. Et mater h̄ vocat̄ hoſtiū. Sed alit̄ ⁊ aliter. Nā chriſt⁹ dr̄ hoſtiū. i. aptura ſiue via ꝑ quā intrat̄ ad vitā. qḋ ipi ſoli conuenit. Unde de ſeipo diſcretiue dicit Joh. x. Ego ſū hoſtiū. Ego. nō ali⁹. Hoſtiū quoq̄ȝ dicit̄ ꝯpactio tabulaꝝ ꝑ quā maliuol̄ claudit̄ ingreſſus in domū. Uñ et hic dicit̄. [Si hoſtiū eſt. ꝯpingam⁹ illḋ tabul̄ cedrinis] Btā virgo hoſtiū ē in eccl̄ia. q̄ malignis obſiſtit ſpiritib⁹ ne ad deuotos ſuos intrēt et accedāt ſic volūt. Et h̄ hoſtiū tot tabul̄ ē ꝯpactū a ſctā trinitate. q̄t in ipa ſunt v̄tutes ⁊ priuilegia dignitatū. Et he tabule cedrine dicunt̄. q̄ȝ imputribiles ſunt et odoriſere. et ꝑ hūilitatem in ꝓfundū radicate. creuerūt in immēſum.

Item de vberib⁹ marie vl̄ fidelis aīe ſeu ꝑſone religioſe dicit ei ſpōſus ſm aliā expoſitōem Cañ. iiij. [Duo vbera tua ſic̄ duo hinnuli capree gemelli ⁊c̄.] Binari⁹ bis poſit⁹. ſ. [duo] ſignat duplicē dilectiōem quā dȝ habere aīa ad deū et ꝓximū. Uel ſcientiā duoꝝ teſtamētoꝝ q̄ debet ſe regere. Uel fidem et opatōem. [Tua] dic̄ ad differentiā vbeꝝ carnis et mūdi. Titulo de gula. [Sic̄ duo hinnuli capree gemelli.] Duo diminutiua. ſ. hinnuli et gemelli. duplex hūilitas. ſ. interior ⁊ exterior. Quinq̄ȝ autē notant̄ in hinnulo. G

Primū. pinguedo duplex. charitatis et deuotōis. vel gr̄e et charitatis. Unde pſal. Sic̄ adipe et pinguedīe repleat̄ aīa mea. Iſtud ꝯuenit p̄dicatorib⁹ ⁊ oratorib⁹. i. ꝯtēplatiuis. q̄ ſunt interceſſores nr̄i. qui ſine dono gratie et ſine charitate nō impetrāt. Ideo ſequit̄ i verſu. Et labijs exultatōis laudabit os meū. H

Scdm̄. acumē viſus vt ſit ſicut argus ad ſibi cauendū. Uñ. Uidete quō caute ambuletis. Eph. v. Et etiā in octo ꝑtes ꝯtēplet̄. ſ. ſup̄ et infra. ante et retro. interi⁹ et exteri⁹. dextrorſum et ſiniſtrorſum.

Bern. Terciū. velocitas. que eſt ꝑ obediētiam. Quia ſicut dicit btūs Bern̄. Uelociter currit ſermo dei. et velocē deſiderat habere obſeq̄ntē. Et ꝑ opatione. Uñ eccl̄es. ix. Quodcūq̄ȝ poteſt facere man⁹ tua inſtanter opare ⁊c̄.

Quartū. pulcra piloꝝ diſtinctio ſeu varietas. In q̄ ſigna varietas gr̄aꝝ. v̄tutū. bonoꝝ opeꝝ. ⁊ honeſtorū ſtudiorū. Tales enī veſtiunt̄ diſcolorib⁹. Ezech. xvi.

Grego. Quintū. arduoꝝ ſcanſio. ſ. ꝑ cōtēplationē. vt licet corp⁹ ponderoſū ꝯuerſet̄ hic i regione corporū. q̄ȝ ſicut dicit gregori⁹. carnis ꝓp̄us loc⁹ terra ē. tn̄ ꝯuerſatio aīe vel ſpūs ſit in celis. in regiōe ſpirituū. i. angelorū ꝑut debet. et in generali reſurrectōe trahet ad ſe corpus ſuū. Quia mō ſeminat̄ corp⁹ aīale. ſȝ reſurget ſpūale. i. Chor. xv. Si ṽo ſpūs mō ꝯuerſet̄ in regiōe corpoꝝ vt in lupanari ⁊ tabna vl̄ huiuſmodi. tādē a corpe ſuo trahet̄ ad regionē corporū. i. ad terrā miſerie et tenebrarū ⁊c̄. Uñ p̄s. [Exibit ſpūs ei⁹] .ſ. falſi clerici. falſi monachi. falſi religioſi. falſi chriſtiani [⁊ reuertet̄ in terrā ſuā] .i. ſibi debitā. q̄ȝ noluit terrā viuētiū. Uel [ſuā] quā ꝯꝑauit p̄cio maloꝝ operū. [In illa die ꝑibūt oēs cogitatōes eoꝝ] .i. ꝑuerſe cogitatōes eorū q̄ ſeꝑant a deo. Sap. i. erūt cauſa q̄re pereant ineternū.

Item Ubera fidel̄ aīe ſunt q̄ ad deū. Intellect⁹ ſiniſtꝝ ad ipm ꝯgnoſcendū. et affectus dextrū ad ipm diligēdū. Uel ḡtitudo et hūilitas. Quere libro. iiij. ti. xvij. ď charitate marie quō dilexit deū memoriter. añ mediū tituli. Duo ad ſe. Juſticia ſiniſtrū ad ſe puniēdū ꝑ penitentiā ⁊ diſciplinā. q̄ȝ peccauit. ⁊ h̄ ꝯ ꝓſūptōez. miſericordia dextrū ꝯ deſꝑatōem. Eccī. xxx. Miſerere aīe tue placēs deo. Duo ad ꝓximū. ꝯpaſſio. ꝯḡtulatio. Uñ ad Ro. xij. Gaudere cū gaudētib⁹. flere cū flētib⁹. Cōpaſſio ſiniſtꝝ alienis malis. Hoc habebat q̄ dicebat. ij. Cho. xi. Quis īfirmat̄ et ego nō infirmor ⁊c̄. Cōḡtulatio dextrū alienis bonis. Hoc nō carebat idē apl̄us dicēs ad phil̄. ij. Gaudeo et ꝯḡtulor oīb⁹ vob. idipm aūt gaudete et ꝯgratulamini mihi. Sine hmōi vberib⁹ ꝑuula ē oīs aīa. et vbera nō habȝ. Can. viij. nec ē nubil̄. id ē idonea chriſto ꝯiūgi. nec p̄t h̄re lac efficacis doctrine. Debent etiā hec vbera ad h̄ vt ſint ſignū ſpūal̄ v̄gitatꝫ eſſe q̄ſi ꝑua ⁊ dura i reputatōe habētis. vt q̄ntūcū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝙ ꝯpaſſus fuerꝭ ſꝑ videaris tibi durꝰ.q̄ntūcūq; ꝯgtulatꝰ fuerꝭ paꝝ iudices.

¶ De dorſo morali ¶ Titulꝰ xix.

In dorſi rectitudīe.vt ſit videlicȝ ſine oī ſtrumoſitate ⁊ gibboſitate. Dorſuȝ
chriſti marie ⁊ ſctōꝝ.ꝑatiētia eoꝝ. Sup qḋ dorſum iugit̄ fabcāt pctōres. ſ.
iudei.pagani.heretici. et blaſphemi.et ꝑſecutores ſctōꝝ .et ſup qḋ ꝓlōgant
iniq̄tates ſuas. Illi aūt rectū habēt dorſū q̄ patiūt̄ ꝓ eternis. Illi ṽo ſtrumoſuȝ
q̄ ꝓ tpalib; vel ꝓprijs delictis vt mercatores ⁊ malefici. Dicit̄ aūt dorſū ex eo q̄ ſu
ꝑficies eiꝰ dura ⁊ q̄ſi ſarea ad portāda onera et tolerādas ꝑcuſſiones.

¶ De ventre marie ¶ Titulus xx.

In vētrꝭ debita diſpoſitōe. Vñ cañ.vij.dr ei. Vēter tuꝰ ſic̄ acerūꝰ tritici. val A
latꝰ lilijs. Quere li.iiij.ti.xij.de ṽginali fecunditate marie.

Itē de vētre filij dicit mr̄ Cāti.v. Vēter illiꝰ eburneꝰ diſtictus ſaphirꝭ. Et pt̄ ꝯgrue
exponi de vtero ṽgīs. Vēter eiꝰ nō ē vt alij vētres ī q̄b; repit diabolꝰ pectore.et
vētre. Geñ.iij. Sȝ ē eburneꝰ ꝑ ṽgitatē. Nā ſic̄ cū ebore naſcit̄ cādor eiꝰ.ſic cū car
ne chriſti et ipiꝰ marie natus ē cādor ṽgitatꝭ.q̄ ē virorgenitꝰ. Et q̄ ſaphirꝰ cele
ſtꝭ colorꝭ ē dr vēter mr̄is vł filij [diſtictus].i.pulcre notatꝰ [ſaphirꝭ].i.q̄buſdā cō
formitatib; cū angelica natura q̄ notat̄ ī ſaphiro. Nā ṽgitas ſoror ē angeloꝝ.ſic̄
dicit btūs thomas apl̄s. In angeł eni ē ṽgitas. et eiuſdē ṽgitatꝭ īcorruptibili
tas. In angeł q̄q; oīs motꝰ diuīe volūtati ſubiectꝰ ē. Hoc itaq; decore multi
plici ſignati ſūt vēter matrꝭ ⁊ filij.⁊ a vētrib; ceterꝭ diſtincti. Nā ī carne vtriuſq; fu
it ṽginitas īcorruptibił.et tā ī carne filij q̄ȝ mr̄is nullus motus q̄ a dei bn̄placi
to diſcordaret. Alia trāſlatio mūdiciā carnis chriſti vł ipiꝰ ṽgis nō tm̄ aſſimilat
angelice mūdicie.ſȝ etiā ꝓponit dicēs. [Vēter eiꝰ].i.filij vł mr̄is [ſic̄ pixis ebur
nea ſup lapidē ſaphirū.] In hac aūt pixide trāſmiſit nob pater illḋ medicinale vn
guētū.ſ.corpꝰ chriſti.q̄ medicatū ē genꝰ hūanū.et de cuiꝰ odore tota reſꝑſa ē eccle
ſia fideliū. Quere li.x.ti.xlij.de vaſis.vbi maria dicit̄ pixis.

Thomas apoſtolꝰ

Myſtice dicūt̄ eccłie ṽba iſta. [Vēter tuꝰ ſicut acerūꝰ tritici vallatus lilijs] Vē B
ter eccłie.q̄ vēter tenerrima ē pars corꝑis.ſicut mlieres.q̄ vocant̄ vēter ꝓpter
teneritudinē pietatꝭ et ꝯpaſſiōis. Et q̄ vēter ſedes ē fecūditatꝭ corpał.⁊ figura ſpi
rituał fecūditatꝭ. Et q̄ cibaria ſpūalia ꝑ meditatōeȝ decoquunt̄ ⁊ digerūt̄ ī ven
tre memorie.ſic̄ cibi corꝑales ī vētre carnali. [Sic̄ acerūꝰ tritici] q̄ latꝰ ab imo.
tēdit in conū. Nā ſpūales ꝑſone late ſe effundūt ī ieiunijs.vigilijs.diſciplinis. et
ceterꝭ corꝑalib; exercitijs. Et terminātur ī conū.q̄ q̄nto ꝑfectiores ī charitate et
latiores in opib; miſicordie et penitētie.tāto ſe miores ⁊ minꝰ ꝑfectas arbitrāt̄ ⁊
credūt.in q̄ oſtēdūt ſe ꝑtinere ad archā q̄ ꝯſūmata ē in cubito vno. Et bn̄ dr [ſic̄
acervus tritici] q̄a coacervare debēt oī ſtudio triticū ṽbi dei.q̄ paſci et nutriri d
bet colūba.i.fideł aīa.vt.ſ.exēplo matris dn̄i oīa ṽba dn̄ica ꝯſeruēt ⁊ ꝯferāt ī cor
dib; ſuis. [Vallatꝰ lilijs] q̄ſi ex oī pte.ſ.tā in corde q̄ȝ in ſenſib;. mēbris et moti
bus.lilioꝝ habēs cādorē. Et iḋ ponit̄ lilijs pluraliter. q̄ nō ſufficit caſtitas cor
ꝑis ſine caſtitate mētis Nec etiā duplex hec caſtitas ſufficeret ſine caſtitate ſēſuū.
mēbroꝝ. ⁊ motuū.et tā corꝑaliū q̄ȝ ſpūaliū actionū.

Aliter. Vēter eccłie ꝯiugati q̄ fragiliores et teneriores ſunt ī eccłia. Et q̄ oīno ne C
q̄unt ꝯtinere ꝑmittit̄ eis vti ꝯiugio. Et dȝ hic vēter eſſe eburneꝰ. vt q̄ vtūt̄ con
iugio ſint ī ꝯiugali caſtitate firmiſſimi.vt nullo frangāt̄ adulterio.q̄ ebur ē os ele
phātis aīalis caſtiſſimi.et ē ebur os firmiſſimū.frigidū.cādidū.et duꝝ. Dicit̄ etiā
hic venter diſtinctꝰ ſaphirꝭ.q̄i nec totꝰ caro.nec totꝰ ſaphirꝰ.ſȝ carne et ſaphiro di
ſtinctꝰ. Nā cōiugatꝰ inq̄ntū cogitat q̄ dei ſunt.ſaphirꝰ ē q̄ celeſtis coloris eſt. In
q̄ntū cogitat quō placeat vxori.caro eſt. Et talis diuiſus eſt ſm diſtinctiōeȝ apłi
.i. Choꝝ.vij.q̄ cogitat et q̄ ſunt dei et q̄ ſunt mūdi. Niſi eni cogitaret q̄ dei ſūt.n̄
eſſet diuiſus.et ſi cogitaret tātūmodo q̄ mūdi ſunt et quomodo placeret vxori.nō
eſſet diſtinctus ſaphiris.

Vel ꝑ ventrē poſſunt intelligi q̄lib; infirme perſone ī eccłia dei. Que fortes pn̄t fieri D
corā deo ſi vēter hic fuerit eburneꝰ ꝑ frigiditatē ꝯ eſtū luxurie.et candidꝰ ꝯ omni

modã aliã immũdiciã.et ſolid⁹ ꝯ vanitatẽ et incõſtãtiã. et ſaltem diſtinct⁹ ſaphi-
rꝫ(et ſi nõ pt eſſe totus ſaphirinus)vt ſic tractet tꝑalia ꝙ nõ obliuiſcaꝛ eterna.

De vmbilico marie   Titulus xxi.

IN vmbilici ꝯpetenti poſitõe. Vñ Cañ.vij.dicit ei ſpõſus [Umbilic⁹ tu⁹ A
crater tornatil'/nũꝗꝫ indigens pocul'.] Per vmbilicũ ĩfirmitas carnal' ꝯcu-
piſcẽtie deſignaꝛ. Vñ ꝑ iob ꝟtus vehemoth ĩ vmbilico ventris eſſe diciꝛ.
Sed in iſta virgine ſicaruit et ĩduruit vmbilic⁹.vt eſſet q̃ſi lignũ aridũ nullum
habẽs humorẽ carnal' ꝯcupiẽ.et q̃ſi opere tornatili velut crater circũciſus ẽ ei⁹ vm-
bilicus interius ꝛ exteri⁹ ab oĩ tẽptatõe exteriori ꝛ ĩteriori. Nec indiget pocul' iſte
crater q̃bꝫ ille poteꝛ q̃ clamat ĩ cruce ſitio.ſꝫ de h̃ cratere potabit vinũ ꝛ lac. Nã cũ
lacte cãdoris ꝟginal'/mortificatõem carnis ꝓpe q̃ auſterꝫ ſaporẽ habꝫ vt vinũ cõ-
mixtũ inuenit.vt delectareꝛ pariter in vtroqꝫ.

Aliter [Umbilicus tuus].i.caſtitas tua q̃ occupauit in te locũ et ſedẽ vbi ĩ alijs mu- B
lieribꝫ regnat luxuria. Vñ dñs improꝑat aĩe ſordide ꝑ luxuriã Eze.xvi. In die
ort⁹ tui nõ ẽ p̃ciſus vmbilic⁹ tuuſ. Caſtitas inquã tua ẽ ſic[crater tornatil'].id ẽ.
rotũda/qꝛ ꝯtines ꝓpter amorẽ celeſtiũ.et ẽ pfecta/qꝛ caſta es ĩ corde.in mẽbrꝫ.in
motibꝫ.et in ſenſib⁹.ſicut op⁹ tornatile rotũdũ ẽ et pfectũ. Crater dico [nũꝗꝫ in-
digens pocul'.]qꝛ nunꝗꝫ patiꝛ ſitim carnal' ꝯcupiſcẽtie. Qui enĩ ſitit pocul' indi-
get. Uel ſic[Nunꝗꝫ indigẽs pocul'].i.irrigatõe grẽ.qꝛ tota es grã plena. Scdm
quoſdam. Crater eſt ſchyphus q̃ttuor habens anſulas.

Aliter. Ut iſtõ dicaꝛ eccl'ie [Umbilic⁹ tu⁹ crater tornatilis] Umbilic⁹ ĩ medio cor- C
pis.maria ĩ medio eccl'ie q̃ ẽ corpus filij ſui ſine acceptiõe pſonarꝫ.facta cum tor-
no doctrine ſpũſſcti.plana ꝑ hũilẽ mãſuetudinẽ.ſine ſcrupulo oĩs peccati potẽs
dicere mlto veri⁹ q̃ꝫ dauid.[Sine iniq̃tate cucurri]viã mãdatorꝫ dei.[et direxi]
alios ꝑ exemplũ. Crater iſte ꝯcau⁹ ꝑ hũilitatẽ. Spericus ꝑ ſupne mercedis iten-
tõem. Capax vini et oĩs liq̃ris.i.oĩs grẽ. De materia p̃cioſa/qꝛ ĩ vtero ſctificata.
et ſanguĩe filij redempta. Clauſus inferi⁹/et aptus ſupi⁹/ꝯtẽptu tꝑaliũ et appeti-
tu celeſtiũ. Teneꝛ manu ſpũſſcti vl' filij q̃ ẽ man⁹ pr̃is. Potat nos ſic mater filios
vino mltiplici. Lib.xij.ꝑticl'a.i.duodecimo ꝟſu de orto.vbi ipa dꝛ vitꝫ.iſtõ inue-
nies ab O vſqꝫ ad y. Quere li.x.ti.de cratere aureo et argẽteo.titulo.xlij.de va-
ſis EE.[Nunꝗꝫ indigẽs pocul'.]q̃ filius eius.q̃ eſt vitis ꝟa eidẽ ſũmiſtrat.ſ.do-
na grarꝫ.et ſufficiẽtia eius q̃ ẽ ex deo et in illos redũdat et illos ĩfluit q̃ bone opa-
tõis manu craterẽ hũc apphẽdũt.et q̃ſi ori apponũt ei⁹ magnalia deuote p̃dican-
do et laudes ei⁹ dulciter decantãdo.

Myſtice. Per vmbilicũ in q̃ ẽ vis generatiua et feruor deſiderij q̃ ad mlieres deſigñ- D
poſſunt ſcti p̃dicatores.q̃rꝫ deſideriũ ſeu feruor ad ſpũalẽ ꝓlem in dei eccl'ia gene-
rãdã. Et h̃[vmbilic⁹]ẽ veluti [crater]q̃ vinũ doctrine germinãs ꝟgĩes Zach.ix.
ꝓpinaꝛ. Et ẽ[tornatilis].i.circularꝫ.planat⁹.polit⁹.et ꝑ circuitũ circũciſus. vt ni-
hil habeat rugatũ.nihil angulare.ſꝫ totũ ſimplex et verꝫ vita p̃dicatorꝫ et doctrĩa.
totũ pfectũ.et imaginẽ eternitatꝫ pferẽs et amorẽ. Perfectio enĩ ꝛ eternitas/notaꝛ in
figura circulari.[Nũꝗꝫ indigẽs pocul'.]qꝛ affluẽtia ſapiẽ ſalutarꝫ nũꝗꝫ indigẽt ĩ
ſe/et in alios ſemꝑ redũdãt.qꝛ illã ſincere et pie alijs admiſtrant.

Moraliter[Umbilic⁹]fidel' aĩe zel⁹ vel pietas.vl' mr̃ amborꝫ charitas/ꝓpt cauſaſ E
ſup̃dictas[Nũꝗꝫ indigẽs pocul'] ſapiẽ ſalutarꝫ/q̃ nũꝗꝫ deſũt charitati.qꝛ vnctõ
Aug⁹. docet de oĩbꝫ.i.Joh.ij. Ubi enĩ charitaſ ẽ ſicut diĉ Aug⁹.q̃d eſt qd poſſit deeſſe.
Neqꝫ enĩ deeſſe pt charitati q̃ charitas ẽ.nec q̃cq̃ꝫ ſuorũ ei deeſſe ꝑmittit/q̃ totum
ſe et ſua in manibꝫ poſuit charitatis.

De feminibꝫ marie   Titulus xxij.

IN cruriũ ꝛ tibiarꝫ eq̃ ſoliditate. Vñ dꝛ ei cañ.vij.[Iũctura feminũ tuorꝫ ſiĉ A
monilia/q̃ fabricata ſunt manu artificꝫ.] Femora in virꝫ femina in mulieri-
bus. Et ſunt hec[femina]decora ſicut monilia.id eſt.connectũtur inuicem
per caſtitatem ſicut monilia duas partes tunice connectũt. Nota ꝙ iunctura fe-
minum ꝟginis non tm̃ dicitur caſta vel pudica.ſed etiam caſtitatis monitoria.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Propter qđ monilibꝫ ꝯpaꝛ. Et dicũꝛ monilia. q̄ſi caſtitatē monētia. Nã ad ꝯtinē
tie mundiciã. ipa ꝑ exēplũ nos ꝯmonet et inuitat. Hec aũt [monilia fabricata] di
cunꝛ [manu artific.] Nã artifex ſpũſſctũs in femibꝫ eiꝰ hãc iũcturã. hãc mũdiciã.
hãc caſtitatis ꝓrogatiuã fabricauit. q̄ totũ carnalis ꝯcupiſcētie fomitē ꝑ ſupueni
entē rorē celeſtis gratie extinxit in ea.

Item de cruribꝫ vł tibijs ſponſi dicíꝛ Canti. v. et cōgrue pt̄ exponi de cruribꝫ vel ti
bijs marie. [Crura eiꝰ ſicut colũne marmoree. q̄ fundate ſunt ſuꝑ baſes aureas.] B
Alia trãſlatio dicit. [Tibie eiꝰ colũne marmoree] Crura iſta ſunt ꝑſeuerantia ĩ pſpe
ris. et patiētia ĩ aduerſis. q̄ duo totũ edificiũ ꝟtutũ ſuſtinēt et ſupportãt. Vł mo
raliter. Tibie q̄ fortes ſũt velut colũne marmoree ⁊ totã corꝑis ꝯpactiōez portãt.
ſunt fortitudo et ꝑſeuerãtia. q̄ oim̄ ꝟtutũ et ſanctorũ opeꝝ ꝯpaginē portãt et ſu
ſtentãt. Et ille colũne vt portare valeãt iſtđ edificiũ fundate ſunt ſuꝑ baſes aure
as. ſ. charitatē et ſapientiã. q̄ ſignanꝛ ĩ auro. Fortitudo enĩ debꝫ fundari in ſapiē
tia ne ſe p̄cipitet. ꝑſeuerãtia in charitate. alioq̄n deficiet et nõ ſtabit.

De pedibus marie — Titulus xxiij.

IN debita pedũ diuiſiōe et rectitudine. De pedibꝫ marie et ſanctoꝝ dicitur A
Eze. i. de ſctis aĩalibꝫ. [Pedes coꝝ] i. affectus [pedes recti] ꝑ debitam in
tentiōem. [et planta pedis eorũ vt plãta pedis vituli] q̄ fiſſa ē ꝑ diſcretiōē.
vngulã habens ꝑ patiētiã finalē. firmiter figíꝛ ꝑ ſtabilitatē in bono. terrã concul
cat inferiora ꝯtēnēdo. circularē figurã impͥmit ea q̄ ſurſum ſunt q̄rēdo et amãdo.
Nota q̄ ꝑ pedes ſignanꝛ affectus. qꝛ affectibꝫ accedit mēs ad ſe et ad deũ. et rece
dit a ſe et a deo. Duo aũt pedes fidelꝭ aĩe. duplex affectus. Dexter. ꝯſideriũ placē
di deo vel ſollicitudo quomõ ei placeat cui ſe ꝓbauit. ij. ad Thi. ij. Siniſter. ſtu
diũ quõ pſit fratribꝫ. Et hi duo pedes portãt aĩam in celũ. Duo pedes aĩe pecca
tricis. ꝓpͥus ſenſus. et ꝓpͥa volũtas. et hi portãt ĩ infernũ. Duo pedes aĩe iuſte iſtꝭ
Chriſo. ꝯtrarij. Obedientia ꝯ ꝓpͥã volũtatē. et hũilitas ꝯ ꝓpͥũ ſenſũ. Chriſoſtomꝰ. Pe
des ſunt motus aĩe q̄bꝫ incedit. nõ de loco ad locũ. ſed de malo ad bonũ. ⁊ econ
Grego. uerſo. Grego. Velle. mēte ire eſt. Augꝰ. Ambulat aĩa. nõ pedibus ſed moribus. Aug.
Itē pedes nr̄i q̄bꝫ ſtãdo. ſedendo. incedēdo. ꝯculcamꝰ terrã. ſed nõ iacēdo. docēt
nos q̄ affectꝰ nr̄i d̄bēt aſſidue ꝯculcare trena. excepta corꝑis mediocri neceſſitate.
Itē de pedibꝫ. i. affectibꝫ matrꝭ pōt dici illud Apoca. i. [Pedes eiꝰ ſiłes auricalco.] B
Calcos grece es latine. Chriſtꝰ fuit aureꝰ ꝑ patiētiã. q̄ nõ murmurat in flagellis.
ſicut nec auꝝ in ꝑcuſſiōibꝫ malleorũ. Fuit eneꝰ ꝑ claꝝ ſonũ p̄dicatiōis manifeſte.
[Sicut ĩ camino ardēti] qꝛ totũ fecit q̄cq̄d fecit ex vehemēti feruore charitatis.
Ꝟꝫ dicit [pedes eiꝰ] ſignat inferiorē partē. ſ. hũanitatē. Pedeſ aũt nr̄i. i. affectꝰ cal
ciãdi ſunt pellibꝫ mortuis. ſ. ſctōꝝ p̄cedentiũ exēplis et ꝯuerſatiōibꝫ muniēdi. alio
q̄n ſi nudꝰ fuerit affectꝰ noſter. multũ timere poterit in deſerto vite huiꝰ venena
tũ morſum ſerpētis antiq̄. Et etiã illorũ triũ ſerpentũ de q̄bꝫ agíꝛ Deutero. viij.
Quere lib. xij. ꝑticula. vi. titulo. i. q̄ maria viris. circa mediũ tituli.
Itē pedes affectus. qꝛ ſicut pedes corꝑales portãt exteriorē hoiēz. ſic affectꝰ intiorē.

Iſti pedes C

Quãdoq̄ exurũꝛ. ſ. ira. odio. vel inuidia. Parab. vi. Nunq̄d pt̄ hõ ambulare ſuꝑ
ꝑrunas vt nõ ꝯburãꝛ plante eiꝰ. Ab his tollendũ eſt calciamentũ. i. mortua opera
cauſa refrigerij. Exo. iij. et Joſue. v. [Tolle calciamētũ de pedibꝫ tuis. terra enĩꝫ
in qua ſtas ſancta eſt] i. eccłia vel domus religiōis.
Quãdoq̄ frigore diſſoluunꝛ. i. torpore negligētie. Jõ dicíꝛ Mat. xxiiij. Videte ne
fuga vr̄a fiat ĩ hieme. Quia torpor negligētie pedes aſtringit. Hi ſũt calciamētis
muniēdi. i. ſctōꝝ defunctorũ exēplis q̄ſi pellibꝫ mortuis. Hiere. ij. Prohibe pedē
Iſti pedes tuũ a nuditate ⁊c̄. Exo. xij. A calciatꝭ ꝯmedíꝛ agnus paſcalis.
Qñq̄ lapide colliduũꝛ. i. fidei heſitatiōe. Vñ caue ne offēdas ad lapidē pedē tuũ. Pe
tra. chriſtꝰ. i. chor. x. Hi ſũt lauãdi butyro diuīe miſcōie. ⁊ fouēdi oleo gr̄e qđ iſu
ſũ ē vulneribꝫ ſauciati Lu. x. Et hec duo largíꝛ xp̄s petra. Job. xxix. [Lauabã pe
deſ meos butyro] ſperãdo ĩ mĩa dĩ. Vł mũdabã affectꝰ meoſ ꝯtēplatiōe hũanitatꝭ

chriſti que ꝑ butyrū. et diuitatis que ꝑ mel. Unde ſeq̄tur. [Et petra fundebat mi
hi riuos olei] .i. chriſtus dabat ſerenitatē ꝯſcientie.
Quandoq̄ȝ inq̄nant carnis voluptate. que lutū eſt et cenū. Treno. i. [Sordes ei⁹
ī pedib⁹ ei⁹] q̄re [q̄a nō ē recordata finis ſui.] Hi ſūt aq̄ abluēdi. Uñ ioh. xiij. La
uit dñs pedes diſcipuloꝝ. Cui petr⁹ [Dñe nō tm̄ pedes] .i. affect⁹ [ſȝ ⁊ man⁹] .i.
opa [et caput] .i. ſēſuū euagationē. Uel [caput] .i. intētōeȝ q̄ ordinādā ē ſ̄ſuſ celū.
Quādoq̄ȝ ſordidanꝛ puluere vane glie. Unde pcipiꝛ aplis Mat. x. et Lu. ix. Ex
cutite puluerē de pedibus veſtris.
Moraliter. Pedes .i. affectus debēt calciari .i. muniri iacinto. ħ eſt. celeſti deſiderio. D
vt poſſimus occurrere obuiā xp̄o in aera venienti ad iudiciū.
Itē. Pedes eccl'ie ſuſtētātes eā in gr̄a et virtute. et chriſtū caput eccl'ie portantes per
mūdū. p̄dicatores ſūt. de q̄b⁹ dicitꝛ Iſa. lij. Quā pulcri ſup mōtes pedes āñūciātiū
⁊ p̄dicātiū pacē ⁊c̄. Hi debēt tīgi ī oleo ſp̄ūal' gr̄e vl' miſicordie et p̄ſudi abūdātia
ſp̄ūaliū cariſmatū. Uñ dicitꝛ de aſer deutero. penul. Bñdict⁹ ī filijs aſer. Sit pla
cēs fratrib⁹ ſuis. ⁊ tingat ī oleo pedē ſuū. Ferrū ⁊ es calciamētū ei⁹ Sicut dies iu
uētutiſ tue. ita et ſenect⁹ tua. Uel pedes eccl'ie ſunt inferiorū opeꝝ miſtri. q̄ dū ad
vſus neceſſarios īferiora exercēt officia ꝑ extrema miſteria velut pedes terre ihe
rēt. Sed tales lauādi ſūt butyro. ſicut dic̄ Iob. xxix. Lauabā pedes meos buty
ro. Quia ſicut dicit grego. voce crebre admonitōis q̄ſi infuſiōe pinguedis debēt
ꝑfundi. vt ſanēꝛ ſi q̄d aſpitate viaꝝ fuerit laceratū. Itē de his pedib⁹ dr̄ Apoc. i.
Pedes ei⁹ ſil'es auricalco. Quia ſicut auricalcū aſſimilaꝛ auro. ſic et ipi licȝ a lōge
maiores imitenꝛ. eis tm̄ q̄ntū poſſunt aſſil'ari nitunꝛ q̄ ꝑaurū ſignanꝛ.

Grego.

De ſtatura marie — Titulus xxiij.

I A ſtature vel greſſuū ꝯmēdabili honeſtate. De ſtatura matriſ dicit ei fili⁹ A
Canti. vij. [Statura tua aſſimilata eſt palme ⁊c̄. Statura] .i. rectitudo bo
ne intentōnis. ⁊ ſctē opatōis diſcretō [aſſimilata ē palme] vt ſicut palma .i.
arbor triūphalis cruciſ dñice terribilis eſt malignis ſpiritib⁹. ſic brā ꝟgo merito
ſue rectitudīs malignos ſpūs terreat ⁊ expellat. De hac ſtatura vl' ſtatōe dr̄ Ioh.
xix. Stabat iuxta crucē ieſu mater ei⁹. Et bñ dr̄ [ſtabat] q̄z cū omnes apl'i vacil
larēt in fide tp̄e dñice paſſiōis. ipa in fide ſtetit īmobil'. cū eſſet terra illa de q̄ dicitꝛ
Eccl'es. i. Terra ineternū ſtat. Quere libro. viij. titulo. i. de terra. p⁹ mediū tituli.
Uel ideo dicit. [Statura tua aſſimilata ē palme.] q̄a ſicut ſignū cruciſ q̄ ꝑ palmā
deſignaꝛ armatura ē ſpecial' ꝯtra diabolū. ſic inuocatio nōis beate virginis. q̄d ē
maria. Uñ beatus berñ. Nō ſic timēt ⁊c̄. Quere lib. i. capl'o. ij. de nōie marie añ fi
nē capituli. Uel ſic. [Statura tua] id ē recta intentio tua. ⁊ ad celū directa bona
opatio [aſſimilata ē palme] q̄z ad terrena deſpicit incuruari. ⁊ ī celeſtib⁹ appetit re
munerari. ⁊ illō brauiū q̄rit tantūmō. q̄d nūq̄ȝ datur⁹ eſt dñs aīe vicioꝝ victrici.
De q̄ Apoca. ij. Uincenti dabo māna abſcōditū ⁊c̄.
De greſſib⁹ matriſ dicit ei fili⁹ Cañ. vij. Quā pulcri ſunt greſſus tui ī calciamētiſ filia B
ꝓncipis. Hec calciamēta ſunt teſtimonia ſctōꝝ patrū et eoꝝ exēpla. Eze. xvi. dic̄
fili⁹ matri. Calciaui te iacīto. cinxi te biſſo ⁊c̄. Et q̄z erat calciata iacinto. iō dicitꝛ
greſſus ei⁹ pulcri ī calciamētis. Nā pedes ei⁹ .i. cogitatōes et opa. decore ſpiritu
alis deuotōis ⁊ intētōis. velut pedes in calciamētis iacintinis reſplēdebāt. Et q̄z
cincta erat biſſo caſtitatiſ et ꝟginitatis aſtricta baltheo q̄ eſt biſſus retorta. ideo ſe
quitur. Iuncture feminū ⁊c̄. vt ſupra.

Bern.

Finit liber quintus de
pulcritudine marie.

Incipit liber ſextus de appellatōni bus beate marie.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf